

Public Document Pack

Penallta House,
Tredomen Park,
Ystrad Mynach,
Hengoed CF82 7PG

Ty Penallta,
Parc Tredomen,
Ystrad Mynach,
Hengoed CF82 7PG

www.caerphilly.gov.uk
www.caerffili.gov.uk

Am bob ymholiad ynglŷn â'r agenda hwn cysylltwch â Emma Sullivan
(Rhif Ffôn: 01443 864420 Ebst: sullie@caerphilly.gov.uk)

Dyddiad: Dydd Mercher, 13 Tachwedd 2019

Annwyl Syr/Fadam,

Bydd cyfarfod **Is-bwyllgor Cyswllt â'r Cyngorau Cymunedol** yn cael ei gynnal yn **Siambr y Cyngor - Tŷ Penallta, Tredomen, Ystrad Mynach ar Dydd Mercher, 20fed Tachwedd, 2019 am 6.00 pm** i ystyried materion a gynhwysir yn yr agenda canlynol. Mae croeso i chi ddefnyddio'r iaith Gymraeg yn y cyfarfod, a dylid rhoi cyfnod rhybudd o 3 diwrnod gwaith os ydych yn dymuno gwneud hynny. Bydd cyfieithu ar y pryd yn cael ei ddarparu ar gais.

Bydd cyngyfarfod yn cael ei gynnal am 5.30pm i bob **Aelod Bwrdeistref Sirol** yn yr **Ystafell Ebwy** a holl **Aelodau Cyngorau Cymunedol** yn **Siambr y Cyngor**.

Atgoffir yr aelodau os oes ganddynt unrhyw faterion penodol y maent yn dymuno eu codi yn y cyfarfod, dylent roi gwybod i'r Clerc cyn y dyddiad hwnnw, i sicrhau bod ymateb ar gael

Yr eiddoch yn gywir,

Christina Harrhy
PRIF WEITHREDWR DROS DRO

A G E N D A

Tudalennau

- 1 I dderbyn ymddiheuriadau am absenoldeb
- 2 Datganiadau o Ddiddordeb.

A greener place Man gwyrddach

Correspondence may be in any language or format | Gallwch ohebu mewn unrhyw iaith neu fformat

Atgoffi'r Cynghorwyr a Swyddogion o'u cyfrifoldeb personol i ddatgan unrhyw fuddiannau personol a/neu niweidiol mewn perthynas ag unrhyw eitem o fusnes ar yr agenda hwn yn unol â Deddf Llywodraeth Leol 2000, Cyfansoddiad y Cyngor a'r Cod Ymddygiad ar gyfer Cynghorwyr a Swyddogion.

I gymeradwyo a llofnodi'r cofnodion canlynol:-

3	Is-bwyllgor Cyswllt â'r Cynghorau Cymunedol 10 Gorffennaf 2019.	1 - 6
4	Materion yn Codi.	
5	Cynigion y Gyllideb Ddrafft ar gyfer 2020/21.	7 - 28
- I drafod y materion canlynol a godwyd gan y Pwyllgor Cyswllt Cyngor Tref a Chymuned: -
6	Cynrychiolaeth Cyngor Cymunedol ar Fwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Caerffili - Diweddariad.	
7	Panel Annibynnol Cymru ar Gydnyddiaeth Ariannol - Adroddiad Blynyddol 2020/21	29 - 110

Cylchrediad:

Cynghorwyr A. Angel, C. Andrews, A. Farina-Childs, A. Gair, A.G. Higgs, M.P. James, V. James, L. Jeremiah, Ms P. Leonard, Mrs T. Parry, J. Ridgewell, Mrs M.E. Sargent, C. Thomas, A. Whitcombe, R. Whiting a B. Zaplatynski

Aelod Cabinet: C.J. Cuss (Aelod Cabinet dros Wasanaethau Cymdeithasol a Lles)

Cynghorydd Cymunedol/Cynghorwyr Tref

P. Yandle (Aber Valley Community Council), Mr J. Moore (Argoed Community Council), H. Llewellyn (Bargoed Town Council), Mrs J. Winslade (Bedwas, Trethomas and Machen Community Council), D. Davies (Blackwood Town Council), Mrs J. Hibbert (Caerphilly Town Council), P. Roberts (Darran Valley Town Council), K. Standworth (Draethen, Waterloo & Rudry Community Council), J. A. Pritchard (Gelligaer Community Council), C.P. Mann (Llanbradach and Pwll-y-Pant Community Council), A. Reed (Llanbradach and Pwllpant Community Councillor), Ms J. Rao (Maesycwmmer Community Council), Mrs G. Davies (Nelson Community Council), B. Gingell (New Tredegar Community Council), B. Allen (Penyrheol, Trecenydd and Energlyn Community Council), D.T. Williams (Rhymney Community Council), J. Blackburn (Risca East Community Council), B. Hancock (Risca Town Council), J. Leek (Van Community Council) a T. Graham (Van Community Council)

Clerc i holl Gyngorau Cymunedol/Tref a Swyddogion Priodol

SUT FYDDWN YN DEFNYDDIO EICH GWYBODAETH

Bydd yr unigolion hynny sy'n mynychu cyfarfodydd pwyllgor i siarad/roi tystiolaeth yn cael eu henwi yng nghofnodion y cyfarfod hynny, weithiau bydd hyn yn cynnwys eu man gweithio neu fusnes a'r barnau a fynegir. Bydd cofnodion o'r cyfarfod gan gynnwys manylion y siaradwyr ar gael i'r cyhoedd ar wefan y Cyngor ar www.caerffili.gov.uk. ac eithrio am drafodaethau sy'n ymwneud ag eitemau cyfrinachol neu eithriedig.

Mae gennych nifer o hawliau mewn perthynas â'r wybodaeth, gan gynnwys yr hawl i gael mynediad at wybodaeth sydd gennym amdanoch a'r hawl i gwyno os ydych yn anhapus gyda'r modd y mae eich gwybodaeth yn cael ei brosesu.

Am wybodaeth bellach ar sut rydym yn prosesu eich gwybodaeth a'ch hawliau, ewch i'r Hysbysiad Preifatrwydd Cyfarfodydd Pwyllgor Llawn ar ein gwefan <http://www.caerffili.gov.uk/Pwyllgor/Preifatrwydd> neu cysylltwch â Gwasanaethau Cyfreithiol drwy e-bostio griffd2@caerffili.gov.uk neu ffoniwch 01443 863028.

COMMUNITY COUNCIL LIAISON SUB-COMMITTEE

MINUTES OF THE MEETING HELD AT COUNCIL OFFICES, PENALLTA HOUSE, YSTRAD MYNACH ON 10TH JULY 2019 AT 7.00PM

PRESENT:

Councillor J. Ridgewell - Chair
Community Councillor J. Rao - Vice Chair

Councillors:

A. Farina-Childs, A. Gair, V. James, L. Jeremiah, C. Thomas, A. Whitcombe and R. Whiting

Community/Town Council Representatives

Aber Valley	-
Argoed	- J. Moore
Bargoed	- H. Llewellyn
Bedwas, Trethomas and Machen	- Mrs M. Jones (Clerk)
Blackwood	- D. Davies
Caerphilly	- Mrs J. Hibbert.
Darran Valley	- P. Roberts and R. Chapman
Draethen, Waterloo and Rudry	- Mrs. V. Steel (Clerk)
Gelligaer	- J.A. Pritchard, Ms. C. Mortimer (Clerk)
Llanbradach	- Mrs. A. Reed, Ms. C. Mortimer (Clerk)
Maesycwmmmer	- Ms. J. Rao (Vice Chair)
Nelson	- Mrs. G. Davies, Mr. T. White (Clerk)
New Tredegar	- Mrs B. Gingell
Penyrheol, Trecenydd and Energlyn	-
Rhymney	- D.T. Williams, Mr. G. Williams (Clerk)
Risca East	-
Risca Town	- T. Davies, B. Campbell (Clerk)
Van	- Mrs M. Jones (Clerk)

Together with:-

C. Edwards (Manager, Environment Health), L. James (Planning Officer), P. Cooke (Senior Policy Officer) and E. Sullivan (Senior Committee Services Officer)

CHAIR'S ANNOUNCEMENT

It was with great sadness that the Chair paid tribute to Mr W. Thompson, former Officer of Caerphilly County Borough Council and Clerk to Llanbradach and Pwllypant Community

Council who had recently passed away. The Committee stood for a minutes silence as a mark of respect for their friend and colleague.

1. APOLOGIES

Apologies for absence were received from Councillors: A. Angel, C. Andrews, A.G. Higgs, P. Leonard, T. Parry, M. James, M.E. Sargent, B. Zaplatynski and C. Cuss (Cabinet Member for Social Services).

Community Councillors: A. Bedlasi, P. Yandle (Aber Valley), C. Erasmus (Blackwood), K. Stanworth (Draethen, Waterloo and Rudry), B. Allen (Penyrheol, Trecenydd and Energlyn), J. Blackburn (Risca East), B. Hancock (Risca Town), J. Leek and T. Graham (Van).

and Clerks: Mrs S. Hughes (Aber Valley), G. James (Argoed), H. Williams (Bargoed), J. Hold (Blackwood), P. Davy (Caerphilly), G. Williams (Darran Valley), D. Gronow (New Tredegar), H. Treherne (Penyrheol, Trecenydd and Energlyn) and G. James (Risca East).

2. DECLARATIONS OF INTEREST

There were no declarations of interest received at the commencement or during the meeting.

3. MINUTES

Community Councillor H. Llewellyn confirmed that he had given apologies for the meeting but was show as present in the minutes. It was agreed that subject to the aforementioned correction the minutes be noted.

The minutes of the meeting held on 13th March (a copy had been sent to each member) were received and noted.

4. MATTERS ARISING

Meeting Start Time

In relation to the start time of forthcoming meetings, Members noted the revised start time for this meeting and the preference expressed at the Community Council Pre-meeting that they commence at 7.00pm. Members discussed the options including the possible use of special meetings for important issues, with some flexibility of start time for these matters, whilst retaining the 7.00pm start for the majority of meetings. However some Members felt that a 6.00pm start time would allow more time for debate particularly on more complex issues such as the forthcoming Budget consultation.

Having considered the various options it was agreed that all forthcoming meetings should commence at 6.00pm.

Caerphilly County Borough Council Local Toilet Strategy – Update

Clarification was sought in relation to the Equality Impact Assessment (EIA) for the Toilet Strategy and its compliance particularly in view of the recent judicial review on Pontllanfraith Leisure Centre. The Environmental Health Manager confirmed that an EIA had been conducted, formally approved and was without defect.

Clarification was then sought in relation to the consultation process for the strategy and reference to comments made by the Interim Corporate Director Communities during the Scrutiny process. The Committee felt that the consultation with Community Councils had not

been sufficient and the outcome of the strategy questionnaire could not be considered as a true reflection of opinion due to insufficient response numbers and the fact that the on-line questionnaire had been closed for part of the final day, curtailing the ability of people to respond.

The Environmental Health Manager confirmed that there had been wide ranging consultation including direct communication with Community Councils via the Liaison Officer. In terms of the closure of public conveniences as part of the Budget 2019/20 proposals there had been a very limited number of responses received despite it being highlighted on the Council's website, Newline, Town Centre Management Group Meetings and discussed at the Community Council Liaison Group.

5. COMMUNITY INFRASTRUCTURE LEVY (CIL) PRESENTATION

L. James (Planning Officer) gave a presentation on the Community Infrastructure Levy (CIL) and how it could be utilised by Community Councils. It was explained that the CIL was a 'tax' on new planning developments to pay towards infrastructure improvements.

The way in which the fund was allocated was explained and it was noted that Town and Community Councils would receive 15% of the CIL pot, with bids scored and evaluated by an Assessment Panel before being presented to Cabinet for final approval. The Officer confirmed that areas without a Community Council also had a 15% allocation; however projects in these areas would be developed by Officers in consultation with Local Ward Members.

Officers would welcome any bids that would address infrastructure demands and Community Councils might want to look at match funding opportunities and support would be provided to help where possible. Members were advised that it had taken a while for the CIL money to accumulate however the fund currently stood at £1.4M.

Projects for which CIL money could be used were outlined and included play equipment, pathway improvements, PV solar installation e.g. a school roof or school/community Eco project and to progress electric vehicle facilities.

Clarification was sought in relation to CIL projects and it was confirmed that it could only be used for capital expenditure, unfortunately not for maintenance or repairs. Any project would need to consider this type of on-cost in relation to bids. Clarification was then sought in relation to adoption of roads and whether CIL money could be used for this process, the Officer confirmed that it could.

P. Cooke (Senior Policy Officer) gave a presentation in relation to electric vehicles and how CIL monies could be used by Town and Community Councils to provide infrastructure for their use. The Officer outlined the drivers for the change to electric vehicles including the positive contribution they would make to climate change. Members were advised that Parliament had agreed a ban on the production of all petrol vehicles by 2040 so it was important to take vital steps to a supportive infrastructure in preparation for this date.

The Committee were advised of the strategic approach being taken in terms of carbon emissions and the work done to secure a carbon neutral local authority. There was a very real need to become more proactive in this area, Members were referred to a map which detailed current charge points and the various types of point, charging times and vehicles was explained.

It was noted that private developers were taking electric vehicles into account through the application process however a long term and holistic approach was needed. To date a feasibility study across all Gwent was underway, all public buildings and car parks would need to include facilities going forward. Public Service Board partners were also working together

on this issue. Funding streams were outlined and noted that central government funding was available to progress and currently 12 sites had been identified for match funding. The next steps to be taken were detailed and the Officer confirmed that CIL funding could be utilised for this and he would be happy to talk to Community Councils on how to progress.

Clarification was sought as to whether the charging points generated any income. Members were advised that it was envisaged that charging stations would be operated in a similar way to current petrol stations, so there would be a charge and therefore would be an opportunity for profit.

Concern was expressed that as this was a non-essential service in today's economic climate money would be better spent elsewhere, for instance public conveniences. The Officer advised that this was driven by central government legislation so this must be progressed and the push for electric vehicle infrastructure and the future of electric vehicles stemmed from there.

Concern was then expressed at the cost of electric vehicles, particularly when replacing an existing fleet of Council vehicles. The Officer confirmed that electric vehicles were currently very expensive however this would reduce as demand increased and in terms of Council vehicles their replacement was judged on a case by case basis but there were definite wins in using electric vehicles in terms of climate change and it was highly appropriate to pursue.

TOWN AND COMMUNITY COUNCIL LIAISON COMMITTEE

Consideration was given to the following items raised by the Town and Community Council Liaison Committee: -

6. CAERPHILLY TOWN AND COMMUNITY COUNCIL'S NOMINATED REPRESENTATIVE TO THE CAERPHILLY PUBLIC SERVICES BOARD

It was confirmed that C. Councillor J. A Pritchard and C. Councillor G. Davies would make the presentation to the Public Services Board meeting in September 2019.

Clarification was sought in relation to permanent representation by Community Councils on the PSB. The Officer confirmed that the offer made by the Public Services Board was not for permanent representation but for representatives from the Community Council to present how they could work with the PSB to deliver the Wellbeing Plan. Disappointment was expressed that this was not a permanent place but the Committee were hopeful that this would be the first step to securing that level of representation.

7. CCBC TOILET STRATEGY (UPDATE)

C. Edwards, Manager Environmental Health provide a brief update on the pathway of the Local Toilet Strategy and Members questions were welcomed.

Clarification was sought as to whether businesses could still join the strategy; the Officer confirmed that if contact details were forwarded to her department they would be happy to add.

The Officer provided an update on the digital mapping system used in relation to registering public accessible toilets, including hours of opening, facilities available etc. and advised that there was a wealth of information on public convenience available on line and any new business can be added to the mapping system.

Concerns were expressed that the strategy did not take into account people with disabilities and that this was discriminatory. The Officer assured Members that the strategy had looked

at all legislation and criteria and it was fully compliant. In terms of closures the strategy shows the alternatives on offer in order to mitigate the loss including facilities in libraries, leisure centres and other buildings that allow access to the public. Stickers are clearly displayed in windows of businesses and buildings that allow the public access to their toilets. A Member referenced Ystrad Mynach Library and difficulties that they had experienced when trying the access facilities there. Staff had been very resistant to their request and no sticker had been on display. The Officer expressed her concern regarding the attitude of staff and confirmed that she would provide feedback to the Head of Library Services.

In terms of the stickers, she confirmed that they had been distributed to all participating premises and should be displayed in front windows, although they can be obscured by shutters when the building is closed. Assurances were given that checks would be made to ensure that stickers were being properly displayed.

Clarification was sought in relation to the Welsh Government Community Facilities Scheme, whereby an amount of money was made available to businesses such as public houses, to open their facilities to the public. It was the Members understanding that this money had not been taken up and asked why it had not been earmarked to keep toilets open. The Officer confirmed that as the funding in question had not been ring-fenced it had been absorbed into the Revenue Support Grant and used to fund other projects throughout the County Borough and advised that the spending of the Council Budget was not a matter under her control.

Member expressed their disappointed that Health Authorities had not participated to any extent in the strategy, with only two medical practices mentioned. The Officer confirmed that the Local Health Boards had been contacted and asked to participate but only three had come forward but they were working to encourage additional facilities to come forward as they are ideally situated within the community and have extended opening hours.

Concerns were expressed that some buildings, particularly Council Offices were not open in the evenings or on weekends. It was noted that the strategy would be reviewed and would look at encouraging more local businesses to take part. Concerns were then expressed that Leisure Centres were included on the list particularly given the Council plans for closures. The Officer advised that she couldn't comment on the Sport and Active Recreation Strategy or Leisure Centres as this was outside her service area and confirmed that the Toilet Strategy presented the best way to mitigate the closure of public conveniences and reminded Members that the Local Authority has no legal requirement to provide public conveniences.

With regard to provision it was noted that the Taxi Association had made an offer to work with Town and Community Councils to reopen facilities in the same way as it had in Caerphilly. Sadly, Members were advised that the recently reopened toilets had been badly vandalised on their first day of opening. It was also noted that The Artisan Market in Blackwood would be providing toilets for public use, in Risca Town; Churches in the area were exploring options to reopen. Bargoed Town Council was also exploring options to reopen their toilets and Ystrad Mynach toilets had been taken on by Library Services.

Clarification was sought in relation to the funding for the turnstiles installed in Caerphilly, it was confirmed that the Town Council had paid for them.

In conclusion the Committee noted recently correspondence from Welsh Government excluding toilets from water rates which it was hoped would encourage greater participation.

8. CIVIL PARKING ENFORCEMENT

The Community Council Liaison Officer referred Members to the update included in their agenda pack and confirmed that an update on Civil Parking Enforcement would be presented

to Elected Members in October and she would look into the possibility of the presentation being made available to Town and Community Councils.

Members made reference to enforcement issues in areas where yellow lines have been renewed. Residents having parked in those areas for numerous years without issue have now been subject to enforcement and it was felt that traffic regulation orders needed to be revisited in order to address incidents of the nature.

Members also asked if the impact of Town Centre footfall as a result of civil parking enforcement had been looked. The Liaison Officer confirmed that regular updates on footfall were presented to the various Town Centre Management Groups. Community Councils were represented at these meetings so would aware of any changes in footfall.

Concerns was expressed that there was no direct telephone number for Civil Parking Enforcement on the CCBC Website and the Officer agreed to feed this back to the service area.

A request was made for an Officer to attend the next meeting in order to provide further information on the process; the Liaison Officer agreed that she would contact the Lead Officer and if available ask him to attend.

Clarification was sought as to how much money had been generated by enforcement and how much of that income was being spent to improve infrastructure. The Officer confirmed that she would make enquiries and provide feedback on the answers by the next meeting of the Sub Committee.

Meeting Closed At: 20:30pm

COMMUNITY COUNCIL LIAISON SUB COMMITTEE – 20TH NOVEMBER 2019

SUBJECT: DRAFT BUDGET PROPOSALS FOR 2020/21

**REPORT BY: CORPORATE DIRECTOR FOR EDUCATION AND CORPORATE
SERVICES**

- 1.1 The attached report is to be considered by Cabinet on the 13th November 2019.
- 1.2 The views of Town and Community Councils are being sought as part of the consultation process.
- 1.3 Members are invited to consider the report and provide comments on the draft budget proposals which will form part of the consultation responses when the final budget is considered by Council in February 2020.

Author: E. Sullivan, Senior Committee Services Officer, Ext 4420.

Appendices:

Appendix 1 Cabinet Report – 13th November 2019

This page is intentionally left blank

CABINET – 13TH NOVEMBER 2019

SUBJECT: DRAFT BUDGET PROPOSALS FOR 2020/21

REPORT BY: DIRECTOR OF EDUCATION & CORPORATE SERVICES

1. PURPOSE OF REPORT

- 1.1 To present Cabinet with details of draft budget proposals for the 2020/21 financial year to allow for a period of consultation prior to a final decision by Council on the 20th February 2020.

2. SUMMARY

- 2.1 The report provides details of draft budget proposals based on a range of assumptions in the absence of details of the Welsh Government (WG) Provisional Local Government Financial Settlement for 2020/21.
- 2.2 The report also provides details of draft savings proposals, along with a proposed increase of 6.95% in council tax to enable the Authority to set a balanced budget for the 2020/21 financial year.

3. RECOMMENDATIONS

- 3.1 Cabinet is asked to: -
- 3.1.1 Endorse the draft 2020/21 budget proposals including the proposed savings totalling £8.485m (inclusive of the proposed use of £800k of Social Services service reserves).
- 3.1.2 Support the proposal to increase Council Tax by 6.95% for the 2020/21 financial year to ensure that a balanced budget is achieved (Council Tax Band D being set at £1,209.83).
- 3.1.3 Agree that the draft budget proposals should now be subject to consultation prior to final 2020/21 budget proposals being presented to Cabinet and Council in February 2020.

4. REASONS FOR THE RECOMMENDATIONS

- 4.1 Council is required annually to approve proposals to set a balanced budget and agree a Council Tax rate.
- 4.2 Council is required to put in place a sound and prudent financial framework to support service delivery.

5. THE REPORT

5.1 Welsh Government (WG) Provisional Local Government Financial Settlement for 2020/21

- 5.1.1 The Local Government Financial Settlement received from WG on an annual basis is referred to as Aggregate External Finance (AEF). This consists of a Revenue Support Grant (RSG) and Redistributed Non-Domestic Rates (business rates). Details of the Provisional Local Government Financial Settlement are normally announced by WG in early October each year. However, due to a combination of the continuing uncertainty around Brexit along with the delay in undertaking the UK Government spending review; the announcement of the Provisional Local Government Financial Settlement for 2020/21 is not expected until the 26th November 2019.
- 5.1.2 To ensure that sufficient time is allocated to consult on the Council's draft budget proposals for 2020/21 Cabinet will need to endorse the draft budget and associated savings proposals in advance of the announcement of the Provisional Local Government Financial Settlement.
- 5.1.3 The draft budget proposals in this report use a start point based on the Medium-Term Financial Plan (MTFP) presented to Council on the 21st February 2019. This showed a projected 2020/21 savings requirement of £15.658m based on information available at that time.
- 5.1.4 The projected position for 2020/21 has since been reviewed based on updated information and a revised set of assumptions. This results in an updated projected savings requirement of £8.485m as shown in Appendix 1, which is a reduction of £7.173m on the position reported in February 2019. Details of the changes and revised assumptions are provided in subsequent sections of this report.

5.2 2020/21 Draft Budget Proposals

- 5.2.1 The proposals contained within this report will deliver a balanced budget for 2020/21 on the basis that Council Tax is increased by 6.95%. Table 1 provides a summary: -

Table 1 – Summary

Paragraph	Description	£m	£m
5.2.2	Aggregate External Finance (cash flat)	-	-
5.2.3	Assumed full-year funding for Teachers Pensions		4.173
5.2.4 – 5.2.11	Schools cost pressures	5.648	
5.2.14 – 5.2.19	General Fund Services inflationary cost pressures	5.315	
5.2.20 – 5.2.26	General Fund inescapable service pressures	3.446	
5.2.27	Reinstatement of 2019/20 temporary savings	3.272	
5.3.1 – 5.3.2	Draft savings proposals 2020/21		8.485
5.4.1 – 5.4.2	Council Tax uplift (6.95%)		5.023
	TOTAL: -	17.681	17.681

- 5.2.2 As already mentioned, details of the Provisional Local Government Financial Settlement for 2020/21 will not be announced by WG until the 26th November 2019. The MTFP presented to Council in February 2019 assumed a 0.5% reduction in the Financial Settlement for 2020/21, which would have resulted in a reduction in funding of £1.343m. This has been reviewed based on the latest information available and a cash flat position is now assumed for 2020/21.
- 5.2.3 For the 2019/20 financial year there was a significant new cost pressure for Local Government in relation to increases in employer contributions to the Teachers' Pension Scheme from September 2019. There was no funding included in the Final Local Government

Financial Settlement for 2019/20 to meet this additional cost, albeit that the part-year impact has subsequently been funded through an in-year grant from WG. It is currently assumed that the full-year impact of the increase in employer contributions to the Teachers' Pension Scheme will be fully funded by WG in 2020/21 and for subsequent financial years.

5.2.4 The Schools cost pressures totalling £5.648m are set out in Table 2 below -

Table 2 – Schools Cost Pressures

	£m
Teachers Pay at 2.75%	2.064
Living Wage	0.016
Teachers Employer's Pension Contributions at 7.12%	2.288
APT&C Pay at 2%	0.261
APT&C Employer's Pension Contributions at 1%	0.133
Non-Pay Inflation at 1.7%	0.337
Schools Service Pressures	0.505
Trinity Fields Transport Costs (Demographic Growth)	0.044
TOTAL: -	5.648

5.2.5 **Teachers Pay at 2.75%** - Teachers pay has increased across the majority of the scale ranges by 2.75% with effect from September 2019. It is anticipated that a one-off grant will be made available by WG to assist with the part-year additional cost of the pay award for the 2019/20 financial year. However, there is currently no confirmation in respect of funding from 2020/21 onwards. For financial planning purposes it is currently assumed that there will be a further 2% uplift in teachers pay from September 2020.

5.2.6 **Foundation Living Wage** – Caerphilly CBC is a Living Wage Foundation employer so a sum is included in the draft budget proposals in respect of relevant school staff to allow for annual increases in the Foundation Living Wage hourly rate.

5.2.7 **Teachers Employer's Pension Contributions** – As already mentioned in paragraph 5.2.3, there is a significant new cost pressure for schools in relation to increases in employer contributions to the Teachers' Pension Scheme from September 2019. There will be an additional cost pressure of £2.288m in 2020/21 to meet the full-year impact of the increase in employer contributions.

5.2.8 **APT&C Pay at 2%** - A pay award of 2% is assumed for schools based APT&C staff from April 2020. This is not confirmed and is subject to ongoing negotiation.

5.2.9 **Non-pay inflation at 1.7%** - This is based on the current Consumer Prices Index (CPI) inflation rate. This will be kept under review during the coming months prior to final 2020/21 budget proposals being presented to Cabinet and Council in February 2020.

5.2.10 **Schools Service Pressures** – This includes the following: -

- Funding formula revisions;
- Floor area and National Non-Domestic Rates (NNDR) changes;
- Demographic growth linked to Trinity Fields pupil numbers;
- Additional costs linked to Free School Meals in respect of social needs funding and secondary school costs.

5.2.11 **Trinity Fields Transport Costs** – This is directly related to an increase in pupil numbers and costs can also vary based on pupil needs.

5.2.12 Cabinet should note that the draft budget proposals include a proposed reduction of 2% in the budgets that are delegated to schools. This totals £2.112m and consists of a reduction in the

Individual Schools Budget (£2.060m), a reduction of £30k in the Former Key Stage 2 Grant and a reduction of £22k in the Secondary Additional Funding budget. This means that the net growth for schools in 2020/21 would be £3.536m i.e. £5.648m in Table 2 above, less the proposed savings of £2.112m.

- 5.2.13 The remaining savings requirement for 2020/21 of £6.373m (i.e. total savings of £8.485m less £2.112m allocated to schools) will be applied to General Fund budgets. This results in a net savings requirement of 2.7% for all other services which does provide some relative protection to schools.
- 5.2.14 The General Fund Services inflationary cost pressures totalling £5.315m are set out in Table 3 below: -

Table 3 – General Fund Services Inflationary Cost Pressures

	£m
Pay at 2% (APT&C staff)	2.467
Living Wage (APT&C staff)	0.049
Employer pension contributions at 1% (APT&C staff).	0.894
Non-pay inflation at 1.7%	2.169
Non-pay inflation (Fees and Charges) at 1.7%	(0.264)
TOTAL: -	5.315

- 5.2.15 **Pay at 2% (APT&C) staff** - A pay award of 2% is assumed for non-schools based APT&C staff from April 2020. This is not confirmed and is subject to ongoing negotiation.
- 5.2.16 **Foundation Living Wage** – Caerphilly CBC is a Living Wage Foundation employer so a sum is included in the draft budget proposals in respect of APT&C staff to allow for annual increases in the Foundation Living Wage hourly rate.
- 5.2.17 **Employer pension contributions (APT&C staff)** – The Greater Gwent (Torfaen) Pension Fund is subject to an independent triennial valuation of its assets and liabilities. The results of the latest valuation are expected to be available in January 2020 and these will stipulate whether an increase is required in employer contributions. Whilst confirmation of these results is awaited, an increase in the contribution rate of 1% is assumed for 2020/21 in line with the previous three financial years.
- 5.2.18 **Non-pay inflation at 1.7%** - This is in line with the current Consumer Prices Index (CPI) inflation rate.
- 5.2.19 **Non-pay inflation (Fees and Charges) at 1.7%** - A generic increase of 1.7% is assumed for Fees and Charges. Increases in excess of this are proposed in some areas and details of these are provided in Appendix 2.
- 5.2.20 It is incumbent upon the Council to set a realistic budget each year. Table 4 provides details of the 2020/21 General Fund inescapable service pressures that have been identified and require consideration in respect of funding: -

Table 4 – General Fund Inescapable Service Pressures

	£m
Council Tax Reduction Scheme (CTRS) additional liability	1.025
Dry Recycling	0.000
Social Services cost pressures	0.800
Education & Lifelong Learning cost pressures	0.726
City Deal (Partnership revenue contribution)	0.002
City Deal (debt charges)	0.044
Private Finance Initiative (PFI) Review	0.849
TOTAL: -	3.446

5.2.21 **CTRS Additional Liability** – The Authority is required to fund a Council Tax Reduction Scheme (CTRS). This replaced Council Tax Benefit a few years ago and is a means-tested benefit that assists in full or part towards a resident’s Council Tax bills. The additional liability arises from the proposal to increase Council Tax by 6.95% in 2020/21.

5.2.22 **Dry Recycling** – The approved budget for 2019/20 included growth of £400k in respect of increased costs associated with contracts to recycle dry tonnage. In addition to this further growth of £400k was anticipated for 2020/21, and this was included in the MTFP presented to Council in February 2019. Savings in the current financial year on disposal and treatment costs (due to reduced tonnages following the introduction of proof of residency checks at Household Waste Recycling Centres (HWRCs)), means that the service is now projecting a balanced budget at current market prices. As a consequence, the planned growth of £400k is no longer required for 2020/21.

5.2.23 **Social Services cost pressures** – The MTFP presented to Council in February 2019 included further anticipated Social Services growth of £1.5m for 2020/21. Based on current information the projected 2020/21 growth requirement is now £800k. For 2020/21 only it is proposed that this anticipated growth requirement will be met through a one-off contribution of £800k from Social Services reserves. This is proposed on the basis that there are a number of initiatives currently underway that will reduce costs in the medium to long-term and therefore mitigate the current cost pressures in the system. These initiatives include the following: -

- Ty Isaf is expected to be fully operational from the summer of 2020 providing four placements, which will be offered to children placed out of area in the first instance.
- Integrated Care Fund (ICF) capital has been confirmed for 2019/20 to purchase another house to convert into a residential children’s home, which will also offer four beds at some point during 2020/21.
- The Multi-disciplinary Intervention Support Team (MyST) is currently working with eight children in residential care with a view to stepping down to foster care or returning to their families.
- A Specialist Health Visitor is being employed to support teams with pre-birth assessments to reduce the numbers of babies being removed and placed in care at birth.
- Using ICF funding, the Intensive Support Team is expanding to include a full-time Child Psychologist, an Education Worker and a Community Connector with the aim of supporting children to remain within their families.
- There is an ongoing recruitment drive for in-house foster carers, which is reducing the reliance on more expensive independent fostering agency placements.

5.2.24 **Education and Lifelong Learning cost pressures** – There are a range of cost pressures within this service area. The most significant relate to further demands for our most vulnerable

learners, in particular in relation to Education Other Than At School (EOTAS) provision (£800k growth was allocated to this service area for 2019/20), and anticipated additional costs associated with preparing for and implementing Additional Learning Needs (ALN) reform. Work is underway to review the service model for EOTAS provision and the full financial implications of ALN reform still need to be finalised. With this in mind, it is proposed that the anticipated growth requirement of £726k for 2020/21 will be held centrally in the first instance and released to respective service areas once the specific funding requirement has been determined and evidenced.

5.2.25 **City Deal partnership revenue contribution and City Deal Debt Charges** – There is a small increase of £2k required for 2020/21 in respect of the revenue contribution for the City Deal Partnership. The City Deal includes a borrowing requirement of £120m for the ten partner Local Authorities and an additional £44k is required for 2020/21 to meet the current anticipated cost for Caerphilly CBC’s share of potential borrowing that may be undertaken during the year.

5.2.26 **Private Finance Initiative (PFI) review** – A review of the Council’s schools PFI contracts is currently being undertaken. These contracts relate to Fleur de Lys (Ysgol Gyfun Cwm Rhymni) and Pengam (Lewis School) Secondary Schools. To assist with this review the services of a company called Local Partnerships have been commissioned. This organisation has a proven track record in relation to supporting public sector bodies through reviews of operational PFI contracts and was recommended by WG Officers. To date the review has focussed on contract management arrangements, benchmarking and affordability and will now progress to reviewing options for the future. It is currently anticipated that an options appraisal will be presented to Cabinet in spring 2020. In the meantime, there is an estimated growth requirement of £849k that will need to be recognised in the draft budget proposals for 2020/21, pending the outcome of the review and agreement on the way forward for these contracts.

5.2.27 The Final 2019/20 Budget Proposals approved by Council on the 21st February 2019 included temporary savings totalling £3.272m. In determining the budget proposals for 2020/21 the budgets for these temporary savings were reinstated, albeit that some have now been proposed as savings for 2020/21.

5.3 2020/21 Draft Savings Proposals

5.3.1 Draft savings proposals have been identified for the 2020/21 financial year totalling £8.485m. Details of the proposed savings are provided in Appendix 2 and are summarised into “themes” in Table 5 below: -

Table 5 – Draft Savings Proposals 2020/21

Description	2020/21 Proposed Savings £m
Being more efficient	1.195
Doing things differently	1.328
Services reductions/cuts	3.703
# TeamCaerphilly – Better Together Transformation Strategy: -	
• Increases in fees and charges	0.366
• Efficiency savings through process reviews and automation	0.200
• Review of investment strategy	0.718
Temporary reduction in debt charges budget	0.500
2019/20 savings in advance	0.475
TOTAL: -	8.485

5.3.2 The proposed savings totalling £8.485m along with the proposed Council Tax increase of 6.95% will provide a balanced budget position for 2020/21.

5.4 Council Tax Implications 2020/21

5.4.1 The draft budget proposals within this report include a proposed increase of 6.95% in Council Tax for the 2020/21 financial year. This will increase the Caerphilly CBC Band D precept from £1,131.21 to £1,209.83 i.e. an annual increase of £78.62 or weekly increase of £1.51.

5.4.2 The proposed increase of 6.95% for 2020/21 will result in the following totals for the Caerphilly CBC element of the Council Tax (the Police & Crime Commissioner and Town/Community Council precepts would be added to these totals when confirmed at a later date): -

Table 5 – 2020/21 Council Tax (CCBC Element) at 6.95% Increase

Band	Council Tax (CCBC Element) £	Weekly Increase £
A	806.55	1.01
B	940.98	1.18
C	1,075.40	1.34
D	1,209.83	1.51
E	1,478.68	1.85
F	1,747.53	2.18
G	2,016.38	2.52
H	2,419.66	3.02
I	2,822.93	3.53

5.5 Financial Outlook for Future Years

5.5.1 Due to the ongoing programme of austerity and increasing demand for a number of services, the financial position for Local Government has been very challenging in recent years. During the period 2008/09 to 2019/20 Caerphilly CBC has already delivered savings of £103m to address reductions in funding and inescapable cost pressures. In addition to this, further savings of £8.5m are proposed in this report for the 2020/21 financial year.

5.5.2 The Medium-Term Financial Plan (MTFP) presented to Council in February 2019 showed a potential savings requirement of £44m for the four-year period 2020/21 to 2023/24. At that time there was no indicative allocation provided by WG for 2020/21 or subsequent years so a reduction of 0.5% per annum was assumed for planning purposes. As already mentioned the Provisional Local Government Financial Settlement for 2020/21 will not be announced until 26th November 2019 and based on the latest information available, a cash flat position is currently assumed for 2020/21 (albeit that additional funding is anticipated for increased costs in respect of Teachers' Pensions).

5.5.3 There is considerable uncertainty surrounding the funding position moving forward due to a combination of Brexit and the forthcoming General Election. The UK Government has undertaken a spending review for 2020/21 only at this stage, so there is no indication of likely funding levels in the medium to long-term. With this in mind the MTFP has been updated based on information that is currently available and this results in an anticipated savings requirement of £27m for the four-year period 2021/22 to 2024/25. Details of this updated position are provided in Appendix 3 and the following is a summary of the key assumptions: -

- A cash flat position year-on-year in respect of WG funding.
- An increase of 4.52% per annum for Council Tax.
- 2% per annum for pay inflation.
- 1% per annum for APT&C employer pension contributions.

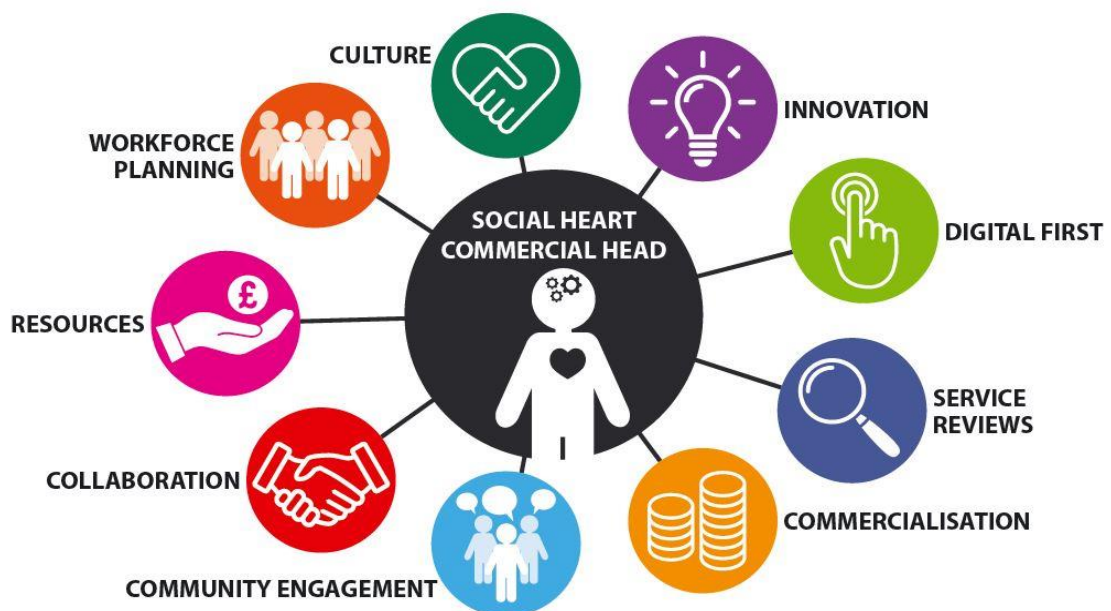
- 1.7% per annum for non-pay inflation.
- A total of £1.2m over the four-year period for schools service pressures.
- £750k per annum for anticipated increased demand for Social Services.

5.5.4 The Council has strived to limit the impact of savings on front-line services. However, due to the scale of the ongoing financial challenge this is becoming increasingly difficult and in recent years savings have been required in a number of areas that have impacted on the public.

5.5.5 In looking to develop proposals to address the significant financial challenges going forward it is widely accepted that the Council cannot continue as it is. There is a need to examine the way in which we use our resources to deliver services required by our communities across the county borough.

5.5.6 At its meeting on 12th June 2019, Cabinet approved the Future Caerphilly Transformation Strategy, which is being launched as **#TeamCaerphilly – Better Together**. This Strategy sets out details of a major transformation programme to examine how services are prioritised, how they can become more business efficient, to explore opportunities for greater customer focus and digital delivery, and to consider alternative delivery models and seek out commercial opportunities. Furthermore, to enable the Council to continue providing high quality value for money services in an environment that will require new approaches and new skills, a new relationship will need to be built with staff and communities.

5.5.7 The Strategy is multi-faceted and at the core of this programme of change is the new mantra of *Social Heart and Commercial Head*. This recognises a commitment to public service and the needs of citizens, but also demonstrates a commitment to explore commercial and investment opportunities, where appropriate, to generate income that can be reinvested in services to help them remain resilient in the current challenging financial climate. The strategic programme of “whole-authority” work is being delivered through the following key themes, which underpin the new operating model of the Council: -

5.5.8 Underpinning this new model of delivery will be an integrated programme of social, economic and environmental regeneration projects that will begin to reshape the county borough. These are: -

- The completion of a £261m physical improvement programme to our housing stock by 2020, through the delivery of the Welsh Housing Quality Standard (WHQS). Using Phase 2 of the emergent WHQS programme we will continue to invest in our existing housing

stock to provide high quality, energy efficient, affordable homes for life. This will be further enhanced with an exciting and innovative new build programme.

- Implementing the Shared Ambitions Strategy to raise standards and ensure our learners are healthy, confident, proud and ambitious and can benefit from high quality educational opportunities, settings and experiences.
- The commencement of the second phase of the 21st Century Schools programme, providing £110m of new educational facilities.
- Delivering the Council's emerging Digital Strategy by opening the 'Digital Front Door' and introducing a wide ranging digital transformation programme that transforms every aspect of service delivery.
- The provision of a new Children's Centre, which will be a "state of the art" centre of excellence providing respite care and therapeutic services for our vulnerable children and their families.
- Continuing the delivery of the Sports and Active Recreation Strategy, providing a sustainable approach to leisure and physical activity provision.
- The introduction of an integrated "one-stop shop" public service offer located within the heart of our communities, through the provision of strategically located integrated hubs, enhancing our engagement and service offer to the public.
- An exciting programme of economic, social and environmental investments to enable inclusive growth and opportunity across the county borough, that aligns and positions us firmly with the City Region's economic ambitions. This will also include maximising our green energy credentials through effective and innovative use of our assets.
- Making best use of our financial resources through a managed "risk-based" investment approach to enable delivery of the programme.

5.5.9 Through this cohesive, whole-authority programme we are aiming: -

- To have strong working relationships with our communities and partners to maximise the use of our collective resources to ensure a resilient county borough for the future.
- To embed a new operating model that will encourage innovative approaches to service delivery and ensure that we are making the best use of our resources.
- To help close the gap between poverty and prosperity through improving educational attainment and stimulating the local economy to create high quality jobs.
- To make Caerphilly County Borough a better place to live, work and visit.

5.5.10 Whilst the **#TeamCaerphilly – Better Together** strategy has been approved, much work remains in order to engage each and every member of staff and all Elected Members. As such, staff engagement sessions and a Members' Seminar have been scheduled over the forthcoming months. It is important to understand that the strategy provides the framework for a whole organisation cultural shift that resets our relationship with our citizens and staff, which in turn will re-shape our county borough. However, this can only happen if everyone unites and is bound by the shared purpose and vision of **#TeamCaerphilly – Better Together**.

Conclusion

- 5.5.11 This report provides details of the Draft Budget Proposals for 2020/21 based on information currently available and a broad set of assumptions.
- 5.5.12 The draft budget proposals, including the proposed savings of £8.485m, will be subject to a period of consultation prior to a final decision by Council on the 20th February 2020.
- 5.5.13 The report also provides details of the updated Medium-Term Financial Plan (MTFP), which indicates that further savings of circa £27m are anticipated for the four-year period 2021/22 to 2024/25.

6. ASSUMPTIONS

- 6.1 The draft budget proposals as set out in this report assume a cash flat position in terms of WG Aggregate External Finance (AEF) for the 2020/21 financial year. Details of the Provisional Financial Settlement will not be announced by WG until 26th November 2019.
- 6.2 It is currently assumed that additional funding of £4.173m will be provided by WG to meet the full-year cost of increases in employer contributions to the Teachers' Pension Scheme.
- 6.3 A range of other assumptions have been made throughout the report in respect of pay and non-pay inflationary increases and inescapable service pressures moving forward.

7. LINKS TO RELEVANT COUNCIL POLICIES

- 7.1 The budget setting process encompasses all the resources used by the Council to deliver services and meet priorities.
- 7.2 Effective financial planning and the setting of a balanced budget support the following Well-being Goals within the Well-being of Future Generations Act (Wales) 2015: -
- A prosperous Wales.
 - A resilient Wales.
 - A healthier Wales.
 - A more equal Wales.
 - A Wales of cohesive communities.
 - A Wales of vibrant culture and thriving Welsh Language.
 - A globally responsible Wales.

8. WELL-BEING OF FUTURE GENERATIONS

- 8.1 Effective financial planning is a key element in ensuring that the Well-being Goals within the Well-being of Future Generations Act (Wales) 2015 are met.

9. EQUALITIES IMPLICATIONS

- 9.1 Equalities Impact Screenings have been undertaken for all of the draft 2020/21 savings proposals and Equalities Impact Assessments (EIA's) will be completed where they are required. This is to ensure that decisions that affect different individuals and groups with protected characteristics are assessed at an appropriate and relevant level and at the correct stage in the process. Completed EIA's will be available on the Council's website.
- 9.2 Consultation with residents, when done in accordance with the Council's Communications &

Engagement Strategy and the Equalities Consultation and Monitoring Guidance, also ensures that every resident, regardless of circumstances, has the opportunity to have their views heard and considered in the Council's decision-making process.

10. FINANCIAL IMPLICATIONS

10.1 As detailed throughout the report.

11. PERSONNEL IMPLICATIONS

11.1 Where staff reductions are required as a consequence of savings proposals the Council will firstly try to achieve this through 'natural wastage' and not filling vacancies. However, where this is not possible the Council will utilise agreed HR policies and compulsory redundancies will only be considered when all other options have been fully exhausted.

11.2 The Trade Unions will be fully consulted on the 2020/21 draft budget proposals.

12. CONSULTATIONS

12.1 Cabinet is asked to agree that the draft budget proposals for 2020/21 should now be subject to a period of consultation prior to final budget proposals being presented to Cabinet on 12th February 2020 and then Council on 20th February 2020. The consultation process will run from 18th November 2019 to 13th January 2020. Consultation and engagement methods to be used will include: -

- Online and hard copy consultation – a survey and supporting documentation.
- A dedicated 'pull-out' in the December edition of Newline.
- Enhanced use of digital media – including question and answer sessions, other digital engagement and signposting to the online survey.
- Consultation/engagement with local members/AMs/MPs.
- Face to face engagement including: -
 - Drop in sessions at locations across the county borough.
 - Engagement with the Viewpoint Panel, 50+ Forum, Youth Forum, Caerphilly Business Forum, Parent Network etc.
 - Engagement with affected staff groups and Trade Unions.
- Consultation with the Voluntary Sector.
- Consultation with Town and Community Councils.
- Targeted consultation with Equalities Network contacts – Menter Iaith, Caerphilly County Borough Access Group, Action Hearing Loss Cymru etc.
- Consultation with council staff.
- Posters displayed at affected establishments.
- Consultation with partner organisations and other targeted stakeholder engagement as appropriate.

12.2 As part of the consultation process there will also be a series of Special Scrutiny Committee meetings to focus on the savings proposals. In addition to considering the content of this Cabinet report the Scrutiny Committees will receive further reports providing more detail on the savings proposals. The dates of these meetings are as follows: -

- 03/12/19 – Social Services.
- 05/12/19 – Housing & Regeneration.
- 09/12/19 – Education.
- 10/12/19 – Environment & Sustainability.
- 11/12/19 – Policy & Resources.

13. STATUTORY POWER

13.1 The Local Government Acts 1998 and 2003.

Author: Stephen Harris, Interim Head of Business Improvement Services and Acting S151 Officer.

E-mail: harrisr@caerphilly.gov.uk
Tel: 01443 863022

Consultees: Corporate Management Team
Lynne Donovan, Head of People Services
Rob Tranter, Head of Legal Services and Monitoring Officer
Andrew Southcombe, Finance Manager, Corporate Finance
Cllr Barbara Jones, Interim Leader & Cabinet Member for Finance, Performance and Governance

Appendices:

Appendix 1 2020/21 Updated Projected Savings Requirement
Appendix 2 2020/21 Draft Savings Proposals
Appendix 3 Updated Medium-Term Financial Plan (MTFP) 2020/21 to 2024/25

Background Papers:

Council 21/02/19

Budget Proposals for 2019/20 and Medium-Term Financial Plan 2019/20 to 2023/24.

Cabinet 12/06/19

Future Caerphilly Transformation Strategy - #TeamCaerphilly – Better Together.

2020/21 Updated Projected Savings Requirement

Description	Updated Projection	Original Projection	Movement
	(Cabinet 13/11/19)	(Council 21/02/19)	
	2020/21 £000s	2020/21 £000s	2020/21 £000s
Welsh Government Funding: -			
Aggregate External Finance (AEF) - Assumes cash flat	0	(1,343)	1,343
Assumed full-year funding for increase in Teachers pension costs	4,173	0	4,173
Total Welsh Government Funding available	4,173	(1,343)	5,516
Council Tax (Proposed increase of 6.95%)	5,023	3,077	1,946
Total Funding to Support Budget	9,196	1,734	7,462
Schools Cost Pressures: -			
Teachers Pay at 2.75%	2,064	1,502	562
Living Wage	16	16	0
Teachers Employer's Pension Contributions at 7.12%	2,288	2,272	16
APT&C Pay at 2%	261	262	(1)
APT&C Employers Pension Contributions at 1%	133	133	0
Non-Pay Inflation at 1.7%	337	439	(102)
Schools Service Pressures	505	181	324
Trinity Fields Transport Costs	44	0	44
Total Schools Cost Pressures	5,648	4,805	843
General Fund Services Inflationary Cost Pressures: -			
Pay @ 2%	2,467	2,249	218
Living Wage	49	49	0
Employer Pension Contributions at 1% (APT&C staff)	894	890	4
Non-Pay Inflation at 1.7%	2,169	2,809	(640)
Non-Pay Inflation (Fees and Charges) at 1.7%	(264)	0	(264)
Total General Fund Services Inflationary Cost Pressures	5,315	5,997	(682)
General Fund Inescapable Service Pressures: -			
Council Tax Reduction Scheme (CTRS) additional liability at 6.95%	1,025	667	358
Dry Recycling	0	400	(400)
Social Services Cost Pressures	800	1,500	(700)
Education and Lifelong Learning Cost Pressures Contingency	726	0	726
City Deal (Partnership Revenue Contribution)	2	7	(5)
City Deal (Debt Charges)	44	44	0
PFI Review	849	700	149
Total General Fund Inescapable Service Pressures	3,446	3,318	128
Reinstatement of 2019/20 Temporary Budget Reductions	3,272	3,272	0
2020/21 Savings Requirement	8,485	15,658	(7,173)

Ref.	Proposed Saving	£000's	Comments	Public Impact
	A) BEING MORE EFFICIENT			
	Education & Lifelong Learning: -			
A01	Adult Education - Delete vacant Manager's post.	42	Service review and restructure.	Nil
A02	14 to 19 Initiative Transport Costs - Budget realignment.	25	Proposal based on recent spend profile.	Nil
A03	Support Services and Resources - Delete vacant post.	15	Service review / vacant post not filled.	Nil
A04	Library Service - Delete Library Manager post.	50	Service review and restructure. Displaced postholder now part of the 21st Century Schools Team.	Nil
A05	Education Welfare Service - Restructure of service.	28	Restructure within the Team at the end of March 2019 allowed a review of the structure with a subsequent saving.	Nil
A06	Music Service - Curriculum Leader - Vacant post.	59	Vacant post not filled following review.	Nil
A07	Music Service - Delete Music Teacher post but some hours retained.	26	Vacant post not filled following review.	Nil
A08	Music Service - Delete Music Teacher post.	53	Vacant post not filled following review.	Nil
A09	Language Support Primary - Delete vacant post.	33	Vacant post not filled following review.	Minor
A10	Library Service - Back office efficiencies & transport related savings.	18	Budget realignment based on trends and review.	Nil
A11	Youth Service - 1 Caretaker at Crumlin Institute not replaced (vacant post).	11	Vacant post not filled following review.	Nil
A12	Youth Service - Deletion of admin post.	21	Vacant post not filled following review.	Nil
A13	Youth Service - Duty Officer/Caretaker post not to be replaced when the postholder leaves in the Autumn.	25	Vacant post not filled following review.	Nil
A14	Youth Service - Deletion of part-time Grade 10 vacant post.	28	Vacant post not filled following review.	Nil
A15	Early Years Team.	15	Savings identified following a general spend review. No impact on staff.	Nil
A16	Education Achievement Service (EAS) - 1.5% reduction in contribution.	15	As advised by EAS.	Nil
A17	Gwent Sensory & Communication Support Unit (SenCom) - 1% reduction.	7	Savings target for Sensory Service hosted by Torfaen CBC for 5 LA's. £7k relates to CCBC saving only.	Nil
	Social Services & Housing: -			
A18	Private Housing - Minor restructure.	27	Will result in the deletion of 1 post.	
	Communities: -			
A19	Business Support & Funding - Budget realignments	40	In addition to budget realignments in previous years, budgets can be reduced in further budget headings in 2020/21. The most significant savings are Cleaning (£3.5k), Oakdale Joint Venture (£27k), Telephone Recharges (£2k), Postage (£4k) and Subscriptions (£2k). This totals £38.5k and the remaining £1.5k will be taken in small amounts from other budget headings.	Nil
A20	Business Support & Funding - Increased rental income from Lowry Plaza Unit Shops.	5	Lowry Plaza currently has one shop unit unlet, unit 6A. It is anticipated that this unit will be let by the 2020/21 financial year. The income from the unit will generate circa £5k.	Nil
A21	Urban Renewal - Reduction in Publicity & Promotion budget.	2	Budget realignment.	Nil
A22	Urban Renewal - Reduction in mileage, printing and miscellaneous expenditure budgets.	2	Budget realignment.	Nil
A23	Tourism - Blackwood Miners Institute - Reduced Box Office opening hours.	8	As a consequence of the purchase of a new cloud based box office system complemented by a revamped website, the ticket booking process has become more user friendly and appealing thus increasing the number of users booking online and supporting the Council's Customer & Digital Strategy.	Nil
A24	Tourism - Blackwood Miners Institute - Staffing restructure.	20	Staff restructure to reduce the number of management hours required and reorganise duties amongst existing staff.	Nil
A25	Tourism - Winding House - Budget realignment and reduction in staffing budget.	30	The staffing element can be achieved following changes to the service in recent years where the venue has closed on a Sunday and Monday and through an integration of staff resource at Llancaich Fawr Manor.	Nil
A26	Tourism - Marketing and Events - Reduction in marketing spend.	8	Budget realignment to marketing and administrative budgets to reflect a reduction in paid for advertising and reduced postage as use of digital and social media increases as a marketing tool.	Nil
A27	Tourism - Additional budget efficiencies across all venues.	21	To be achieved through efficiency savings across the Tourism Venues expenditure budgets	Nil
A28	Infrastructure Division - Minor restructure.	31	A minor restructure will be undertaken to better align staff resources to service provision maximising efficiency opportunities in service delivery within Highway inspection.	Minor
A29	Community & Leisure Services - Deletion of Admin post.	25	Deletion of 1 of 8 posts.	Nil
A30	Community & Leisure Services - Budget realignment.	56	Includes realignment of Green Spaces (£30k) and Pavilion Attendant budget (£10k), reduction in overhead, materials, vehicle costs and shrinking contractor payments (£10k), and savings on Environmental works linked to reservoirs in Upper RV (£6k).	Nil
A31	Registrars - Vacancy Management.	10	A minor restructure has resulted in unfilled staffing hours.	Nil
A32	Public Protection - Budget realignment.	39	Includes a £20k reduction in electricity recharges in CCTV.	Nil
A33	Corporate Property - Penmaen House - Running costs to be met by new tenant.	33	Costs to be met by new tenant who has occupied the premises from June 2019.	Nil
A34	Corporate Property - Ty Penallta - Reduction in building cleaning.	25	Reduced hours were introduced from June 2019.	Nil

A35	Corporate Property - Other Offices - Reduction in building cleaning.	20	Based on a reduction of 15% on the current budget of £130k.	Nil
A36	Corporate Property - Reduction in utility costs.	15	Budget realignment.	Nil
Corporate Services: -				
A37	Corporate Finance - Vacancy management.	208	Vacant posts to be reviewed as they arise.	Nil
A38	Building Cleaning - Reduction in printing costs.	4	Budget realignment.	Nil
A39	Building Cleaning - Reduction in subscriptions.	4	No longer subscribe to BICS.	Nil
A40	Building Cleaning - Reduction in training budget	4		Nil
A41	Building Cleaning - Reduction in fleet costs.	5	Downsizing fleet by 1 van.	
A42	Legal & Governance - Deletion of vacant solicitor post.	12	Some of the saving is being retained to fund a new part-time Committee Services Officer.	Nil
A43	Legal & Governance - Reduction in supplies and services expenditure.	20	Budget realignment.	Nil
A44	Legal & Governance - Reduction in Counsel Fees budget	50	Budget realignment.	Nil
Sub-Total: -		1,195		
B) DOING THINGS DIFFERENTLY				
Education & Lifelong Learning: -				
B01	Library Service - Deletion of 2 Community Librarian posts (Grade 8).	80	6 Community Librarians reduced to 4, with each taking a share of the sites (currently split 6 ways). Not anticipated that compulsory redundancies will be required as alternative roles within a two grade level will become available following recent expressions of interest by staff.	Minor
B02	Library Service - Full-year effect of workforce remodelling savings approved as part of the 2019/20 budget.	32	Full-year effect of approved 2019/20 savings.	Nil
Social Services & Housing: -				
B03	Social Services - Temporary use of reserves to underpin alternative ways of working.	800	Based on current information the projected 2020/21 growth requirement for Social Services is £800k. For 2020/21 only it is proposed that this anticipated growth requirement will be met through a one-off contribution of £800k from Social Services reserves. This is proposed on the basis that there are a number of initiatives currently underway that will reduce costs in the medium to long-term and therefore mitigate the current cost pressures in the system.	Nil
Communities: -				
B04	Infrastructure - Reduction in Street Lighting maintenance budget.	40	Reducing maintenance costs by undertaking a reactive response to outages rather than a proactive replacement strategy. Further savings will also be achieved from the ongoing rollout of new LED Lighting.	Minor
B05	Community & Leisure Services - Bowling Green Rationalisation.	10	Ongoing phased removal of the grants to Bowls Clubs as previously agreed by Cabinet; reduction from £1,500 to £1,000.	Nil
B06	Community & Leisure Services - Closure and sale or lease of Ynys Hywel Farm.	40	Release Farm Manager and relocate Farm Hand with remaining livestock to Aberbargoed. Environmental Health will need to make alternative arrangements for impounded straying animals. Potential to lease the farm for grazing.	Nil
B07	Community & Leisure Services - Closure of Penallta Parks Depot.	24	Close 1 of 3 Parks Depots and relocate operations into Tir-y-Berth Depot.	Nil
B08	Community & Leisure Services - Closure of Trehir Household Waste Recycling Centre (HWRC).	15	There are Health & Safety issues that will need to be addressed if a service is maintained at the Trehir site. The proposed closure of Trehir is underpinned by a proposed expansion of Penallta HWRC into the vacated adjacent Parks Depot (see above). There is a part-year saving of £15k in 2020/21 (full-year £30k) to allow the necessary works to take place. A capital allocation will be required to fund the expansion of Penallta HWRC. The proposed expansion at Penallta also includes the provision of a recycling shop.	Moderate
B09	Public Protection - Merge Community Safety Wardens with the Environmental Health General Enforcement Team.	160	3 of 6 CSW posts are on fixed-term contracts to 31/3/2020 and 1 is vacant. Proposal is to delete 4 CSW posts and incorporate the remaining 2 into the General Enforcement Team in Environmental Health to provide a streamlined service.	Significant
B10	Corporate Property - All leaseholders to discharge maintenance obligations.	20	Historically the maintenance of some community centres and pavilions has been funded by Corporate Property despite the lease making the tenant responsible for these costs. Currently we fund circa £60k of works per annum that are not our responsibility. Assumes transition over 3 years.	Minor
Corporate Services: -				
B11	Corporate Policy - Reduction in external Welsh Language Translation budget.	15	This can be achieved due to the in-house Translation Team now being fully staffed.	Nil
B12	Customer Services - Service redesign	68	Rationalisation of existing service provision. This is a part-year saving, full-year is £136k.	Moderate
B13	Central Services - Service redesign in Mail Room.	24	Rationalisation of existing service provision. This is a part-year saving, full-year is £48k.	Low
Sub-Total: -		1,328		
C) SERVICE REDUCTIONS/CUTS				
Education & Lifelong Learning: -				

C01	2% reduction in Individual Schools Budget.	2,060	The Individual Schools Budgets (ISB) of £103m equates to circa 30% of the Authority's total net budget. We are currently working with schools to monitor the potential impact of a 2% reduction and early projections indicate that posts will need to be reduced in circa 20 to 25 Schools.	Moderate
C02	2% reduction in Former Key Stage 2 Grant	30	Budget in 2019/20 is £1.5m. Impact across Primary Foundation Phase.	Minor
C03	2% reduction in Secondary Additional Funding	22	Budget in 2019/20 is £1.08m. Impact across Secondary Schools.	Minor
C04	Youth Service - Reduction in top-up to grant funded projects.	15	Funds sessional staff hours, vehicle and venue hire and other youth work delivery costs. Supports engagement in a timely manner with approximately 45 of the most vulnerable young people. Budget reduction may result in greater demand on other teams within the Youth Service.	Moderate
C05	Youth Service - Withdrawal of service from Bedwas High School.	6	Premises related saving. Service will be provided from an alternative venue at a reduced cost.	Nil
	Social Services & Housing: -			
C06	Housing - Withdrawal of General Fund Housing contribution to Community Environmental Warden Service.	45	Review of the service to achieve efficiencies in conjunction with Refuse and Cleansing.	Moderate
	Communities: -			
C07	Business Support & Funding - Reduction in the revenue budget for the Community Enterprise Fund.	50	The revenue budget for grants previously administered by the Business Support & Funding Team has reduced from £232k (Community Regeneration Fund) and £62k (Business Development Grants) in 2015/16 to a combined revenue budget for the new Caerphilly Enterprise Fund of £101k. It is proposed that this be reduced by a further £50k in 2020/21. It should be noted that there is a separate capital allocation for the Fund of £149k that will be retained.	Minor
C08	Urban Renewal - Reduction in Town Centre/Community Projects budget.	8	The total budget is £41k and it is used to deliver small capital improvements in our town and village centres, mainly concentrating on the public realm.	Minor
C09	Community Regeneration - Reduction in Community Projects budget.	35	Due to the reduction of Community Regeneration Co-ordinator posts and the phasing out of the Communities First Programme, a number of community partnerships have ceased across the borough. This budget helped support the partnerships with annual running costs including liability insurance for events, marketing, administration fees etc.	Minor
C10	Infrastructure - Withdraw the School Crossing Patrol sites that no longer meet the national standards criteria.	158	The provision of School Crossing Patrols is a non-statutory service. There are currently 55 sites and this proposal will reduce this to 22. 17 of the existing sites already have vacancies.	Moderate
C11	Infrastructure - Blackwood to Ystrad Link - Withdrawal of subsidy.	80	Termination of the Blackwood to Ystrad Mynach Raillinc contract as this has the highest subsidy per passenger. Requires a minimum of 12 weeks notice to be served on the contract. An alternative service is available albeit that this is less frequent.	Moderate
C12	Infrastructure - Reduction in Carriageway maintenance budget.	514	The reduction in the resurfacing budget will increase demand and resources on the reactive maintenance budget (pot holes) and will put pressure on the Infrastructure Division's statutory duty to maintain the Highway in a safe condition to road users. However, in recent years one-off grants have been made available by the Welsh Government and internal capital resources will be reviewed to establish whether sums can be released to support the programme of works on highways.	Significant
C13	Infrastructure - Reduction in other Highway maintenance budgets.	95	This is an overall reduction of circa 3% in other Highway maintenance budgets covering 3 main areas i.e. structures maintenance (£40k), footway maintenance (£35k) and reactive repairs (£20k).	Moderate
C14	Infrastructure - Reduction in Traffic Management maintenance budget.	10	This is a combination of reduced spend on traffic management (e.g. speed bumps etc.) and the fact that it is hoped Civil Parking Enforcement (CPE) will cover line markings and signage in future.	Moderate
C15	Infrastructure - Reduction in Risca Canal budget.	40	This is a 42% reduction in the revenue budget but the capital budget of circa £200k per annum will be retained.	Moderate
C16	Community & Leisure Services - Reduction in playground maintenance budget.	10	A further 3.6% reduction in this budget which has been cut in successive years. This will reduce the ability to replace play equipment and ultimately could lead to the closure / removal of facilities.	Minor
C17	Community & Leisure Services - 50% Reduction in maintenance of land budget.	16	This was a temporary saving in Countryside in 2019/20 and it is now proposed to make this permanent.	Minor
C18	Community & Leisure Services 50% Reduction in Public Rights of Way budget.	32	This was a temporary saving in 2019/20 and it is now proposed to make this permanent.	Minor
C19	Community & Leisure Services - Reduction in Cemeteries Maintenance budget.	20	A further reduction in this budget which has been cut in successive years. This will reduce the ability to improve or repair cemetery infrastructure.	Minor
C20	Community & Leisure Services - Reduction in War Memorial Maintenance budget.	5	A further reduction in this budget which has been cut in successive years. This will reduce the ability to maintain war memorials across the county borough	Minor
C21	Community & Leisure Services - Reduction in Allotment budget	2	Reduction in service area budget to undertake maintenance works.	Nil

C22	Community Centres - Withdrawal of funding for 2 Centres not in CCBC ownership (Rudry and Glan-y-Nant).	13	Removal of subsidy.	Minor
C23	Community Centres - Reduction of 1 hour Caretaker support across all Centres.	18	Removal of a further 1 of 11 hours caretaker subsidy; community centre management committees can choose to fund. Future of ongoing subsidy to be considered as part of a service review of Community Centres.	Minor
C24	Waste Management - Reduction in Cleansing staff numbers (6 posts).	145	A reduction in cleansing staff numbers by 6 posts. Cleansing staff numbers have been reduced in successive years. The proposed reduction in the Housing contribution to the Community Environmental Warden Service will also have an impact on Cleansing. Cleansing schedules will need to be adjusted as part of the wider service review that is currently being undertaken within the Refuse & Cleansing service.	Moderate
C25	Public Protection - Decommission all BT line rental cameras.	24	Decommission all 26 Public Open Space CCTV cameras. 2 cameras in Nelson, 3 in Cefn Forest, 2 in Llanbradach, 2 in Senghenydd, 4 in Abertridwr, 1 in Graig-Y-Rhacca, 1 in Oakdale, 6 at Pengam Train Station, 1 in Trinant and 4 in Crescent Rd Car Park Caerphilly. Need to give BT 3 months notice so assume part year 20/21 saving of 10 months with £5k to follow in 21/22.	Moderate
C26	Corporate Property - Reduction in DDA budget.	30	A reduction of 50% is proposed. There have been significant investments in recent years to ensure DDA compliance and this reduced budget will be sufficient to address any residual issues moving forward.	Nil
C27	Corporate Property - 7% reduction in building maintenance budgets.	106	Whilst Health & Safety and statutory maintenance works will be delivered, some discretionary projects will be subject to delays.	Minor
Corporate Services: -				
C28	Corporate Policy - Reduction in Voluntary Sector budget.	80	This saving will be achieved through a further reduction in the current Service Level Agreement (SLA) funding allocated to three voluntary sector organisations (Citizen's Advice, GAVO and Groundwork). The total remaining budget available to fund the SLAs will be £129k.	Significant
C29	Corporate Policy - Delete remaining Technical Assistance budget.	11	The Technical Assistance budget is currently available to the voluntary and community sector on an application basis to enable obtaining professional and technical reports to support grant applications e.g. surveyors, architects, plans and drawings, CCBC legal fees etc.	Moderate
C30	Corporate Policy - Further reduction in the Well-being budget.	6	The well-being budget has supported work in communities to deliver well-being initiatives that promote local economic, environmental, social and cultural well-being e.g. environmental projects, community clean-up projects, projects that support the 50+ partnership and projects to support pollinators (local bee population). A residual budget of £10k will remain.	Moderate
C31	Corporate Policy - Further reduction in publicity and promotion budgets.	2	Budget realignment.	Nil
Miscellaneous Finance: -				
C32	Miscellaneous Finance - Deletion of Match Funding for Community Schemes budget.	15	This will result in the withdrawal of CCBC's contribution to the Bargoed Ice Rink (£12k) and the Senghenydd Splash Pad (£3k)	Minor
Sub-Total: -		3,703		
D) #TEAMCAERPHILLY - BETTER TOGETHER				
Fees and Charges				
Social Services & Housing: -				
D01	Housing - Increase in Housing Revenue Account (HRA) recharges - Minor works of adaptation.	25	An increased recharge to the HRA to support the minor works of adaptation work currently managed by Social Services and commissioned to Private Sector Housing.	Nil
Communities: -				
D02	Planning - Income from charging for advice.	6	This consists of increasing the current charges for non-statutory planning advice and introducing a new charge for discretionary pre-application advice in respect of Conservation/Built Heritage applications to bring them in line with other applications.	Minor
D03	Urban Renewal - Increased staff fee income from project management on grant funded projects.	2	Increase in fee income from Urban Renewal project management of externally funded projects, predominantly European Regional Development Fund (ERDF) schemes.	Nil
D04	Tourism - Cwmcam Visitor Centre - Additional income.	10	Additional income arising from a number of investments that have developed on site aimed at attracting more visitors. Recent investments include the installation of an adventure park aimed at family audiences and 6 new accommodation units that provide a greater yield per pitch compared to the camping pitches they have replaced.	Nil
D05	Tourism - Caerphilly Visitor Centre - Additional catering income.	5	As a consequence of an investment in new furniture at the site the number of café 'covers' have increased and a more appealing café offer has been created.	Nil
D06	Tourism - Blackwood Miners Institute - Additional income.	5	A focus on secondary spend through the provision of a mobile bar and confectionery unit aims to improve sales to customers by taking items into the auditorium during shows.	Nil

D07	Tourism - Marketing and Events - Additional income from review of Pitch Fees.	12	Further income generation can be achieved through an increase in pitch fees and sponsorship where there is commercial demand for the more popular events.	Nil
D08	Waste - Increase charges for bulky collections (from £16 to £25 for 1 to 3 items).	25	A new charging policy for all bulky items (with no items being collected free of charge) was introduced in 2019/20 based on charging £16 for 1-3 items. Proposed increase to £25 for 1-3 items would generate £38k extra income at budgeted levels, but assume £25k for prudent budgeting purposes.	Minor
D09	Public Protection - Review Pest Control Fees and Charges and introduce a charge for rat treatments.	20	Introduce a revised schedule of pest control fees and charges to ensure consistency for the various services offered.	Moderate
D10	Corporate Property - Ty Duffryn rental income.	69	Phased increase in rental income from tenant.	Nil
D11	Corporate Property - Penmaen House rental income.	31	Rental income from new tenant who occupied the premises from June 2019.	
Corporate Services: -				
D12	Meals Direct - Increase price of meals by 25p from April 2020.	5	Increase from £3.30 to £3.55	Minor
D13	Catering - Increase price of primary school meals by 10p from April 2020.	28	Increase from £2.10 to £2.20	Minor
D14	Catering - Increase price of secondary school meals by 10p from April 2020.	54	Increase £2.35 to £2.45	Minor
D15	Catering - Increased income in Secondary Schools (budget realignment).	12	Budget realignment.	Nil
D16	Catering - Increase price of meals in the staff canteen by 3%.	6		Nil
D17	Building Cleaning - Increase in income.	12	Budget realignment.	Nil
D18	Building Cleaning - Increase income from window cleaning.	4	Combination of new marketing strategy and price increases.	Nil
D19	Building Cleaning - Increase charges for Portable Appliance Testing.	3	Impact on internal customers - an extra 2p an item.	Nil
D20	Building Cleaning - Increase in charges for Trinity Fields.	14	Previously undercharged.	Nil
D21	Building Cleaning - New contract with Morrison Utilities	5		Nil
D22	Procurement - Income generation through collaboration.	10	A number of collaborative opportunities are being explored that will generate income for the Procurement Team.	Nil
D23	Catering - Introduce a charge for providing current free provisions to meeting rooms i.e. water.	3		Nil
D24	Corporate Services - Digital Services - Efficiency savings through process reviews and automation.	200	£600k has been invested in the Abavus and Thoughtonomy software products. Payback is assumed over a period of three years through savings arising from an ongoing process of system reviews and automation to digitise routine procedures.	Nil
D25	Review of Investment Strategy	718	It is proposed to redirect £20m of our current investments into long-term investment funds. This would be split across various funds in order to smooth out any volatility that can be associated with such investments. The funds that are to be considered are a property fund; an equity fund and a bond fund. The £20m investment will be locked in for a minimum of 3-5 years but there would be a significant improvement on returns. We will only invest in funds that have been screened by our Treasury Advisors, Arlingclose.	Nil
Sub-Total: -		1,284		
E) OTHER				
E1	Miscellaneous Finance - Temporary reduction in Debt Charges budget.	500	This temporary reduction was applied in 2019/20 and can also be repeated temporarily for 2020/21. This is due to approved borrowing not being required at present through the use of short-term cash balances.	Nil
E2	Miscellaneous Finance - 2019/20 savings in advance.	475	These are savings in advance that were achieved for 2019/20 that can now be released to support the budget moving forward.	
Sub-Total: -		975		
TOTAL: -		8,485		

Updated Medium-Term Financial Plan (MTFP) 2020/21 to 2024/25

Description	2020/21 £000s	2021/22 £000s	2022/23 £000s	2023/24 £000s	2024/25 £000s
Welsh Government Funding: -					
Aggregate External Finance (AEF) - Assumes cash flat each year	0	0	0	0	0
Assumed full-year funding for increase in Teachers pension costs	4,173	0	0	0	0
Total Welsh Government Funding available	4,173	0	0	0	0
Council Tax (6.95% then 4.52% each year)	5,023	3,304	3,454	3,610	3,773
Total Funding to Support Budget	9,196	3,304	3,454	3,610	3,773
Schools Cost Pressures: -					
Teachers Pay (2.75% then 2% each year)	2,064	1,586	1,618	1,650	1,683
Living Wage	16	16	16	16	16
Teachers Employer's Pension Contributions at 7.12%	2,288	0	0	0	0
APT&C Pay at 2%	261	269	277	285	293
APT&C Employer's Pension Contributions at 1%	133	137	141	145	149
Non-Pay Inflation at 1.7%	337	343	349	355	362
Schools Service Pressures	505	437	455	318	(3)
Trinity Fields Transport Costs	44	32	0	0	0
Total Schools Cost Pressures	5,648	2,820	2,856	2,769	2,500
General Fund Services Inflationary Cost Pressures: -					
Pay @ 2%	2,467	2,523	2,574	2,625	2,678
Living Wage	49	49	49	49	49
Employer Pension Contributions at 1% (APT&C staff)	894	903	912	921	930
Non-Pay Inflation at 1.7%	2,169	2,319	2,414	2,514	2,618
Non-Pay Inflation (Fees and Charges) at 1.7%	(264)	(268)	(273)	(278)	(282)
Total General Fund Services Inflationary Cost Pressures	5,315	5,526	5,676	5,831	5,993
General Fund Inescapable Service Pressures: -					
Council Tax Reduction Scheme (CTRS) additional liability at 6.95%	1,025	713	745	779	814
Social Services Cost Pressures	800	750	750	750	750
Education and Lifelong Learning Cost Pressures Contingency	726	0	0	0	0
City Deal (Partnership Revenue Contribution)	2	2	2	2	2
City Deal (Debt Charges)	44	89	122	171	218
PFI Review	849	0	0	0	0
Total General Fund Inescapable Service Pressures	3,446	1,554	1,619	1,702	1,784
Reinstatement of 2019/20 Temporary Budget Reductions	3,272	-	-	-	-
Reinstatement of 2020/21 Temporary Budget Reductions	-	500	-	-	-
ANNUAL SHORTFALL	8,485	7,096	6,697	6,692	6,504
CUMULATIVE SHORTFALL	8,485	15,581	22,278	28,970	35,474

This page is intentionally left blank

Panel Annibynnol Cymru ar Gydabyddiaeth Ariannol

Adroddiad Blynyddol

DRAFT

Chwefror 2020

ADRODDIAD BLYNYDDOL 2020

RHAGAIR

Yn 2017 bu'r Panel yn ymweld â phob un o'r 22 prif gyngor, gan gyfarfod nifer o aelodau a swyddogion. Ers hynny, rydym wedi cwrdd â phob un o'r Awdurdodau Tân ac Achub ac Awdurdodau'r Parciau Cenedlaethol ac wedi parhau â'r rhaglen o gyfarfodydd gyda Chynghorwyr a Clercod Cynghorau Cymuned a Thref. Yn yr Adroddiad Blynyddol drafft hwn, rydym parhau i adlewyrchu rhai o'r materion sydd wedi codi yn ystod ein hymweliadau. Rydym wedi dweud cyn hyn nad yw taliadau i gynghorwyr wedi codi mor gyflym â'r cymharydd gwreiddiol a ddefnyddiwyd gan y Panel i sefydlu lefel briodol o gydnabyddiaeth ariannol yn sgil pwysau ar wariant cyhoeddus. Gellir gweld effaith hyn yn y tablau a'r graffiau yn adran 3. Bydd papur manylach ar gael ar ein gwefan.

Rydym yn cynnig cynnydd yng nghyflog sylfaenol aelodau etholedig y prif gynghorau ac aelodau'r Awdurdodau Tân ac Achub ac Awdurdodau'r Parciau Cenedlaethol er mwyn ystyried y gyfradd chwyddiant gyfredol. Bydd hyn yn helpu i atal erydiad pellach.

Rydym yn cydnabod y gall fod peth pryder ynghylch effaith ariannol y cynnydd hwn ar adeg pan fo llywodraeth leol yng Nghymru'n parhau i fod dan bwysau ariannol. Fodd bynnag, rhaid inni sicrhau cydbwysedd rhwng fforddiadwyedd ar un llaw a bod yn deg ag aelodau cynghorau lleol a chydabod bod lefel bresennol y taliadau yn golygu bod nifer ohonynt yn wynebu anawsterau ariannol. Fel yr ydym wedi dweud yn gyson, nid oes modd cael democratiaeth gynrychioladol heb unrhyw gostau. Dan yr amgylchiadau presennol rydym o'r farn bod y penderfyniadau a nodir yn yr Adroddiad hwn yn sicrhau'r cydbwysedd hwnnw.

John Bader

Cadeirydd

Aelodau'r Panel

John Bader – Cadeirydd

Gregory Owens – Is-gadeirydd

Stephen Mulholland

Julie May

Saz Willey

Roger Symonds

Ceir gwybodaeth fanwl am yr aelodau ar y wefan: <http://pacga.llyw.cymru>

Cynnwys

Cyflwyniad	3
1. Fframwaith y Panel: Egwyddorion Cydnabyddiaeth Ariannol i Aelodau	6
2. Tudalen Grynodedb yr Adroddiad Blynyddol	8
3. Taliadau i Aelodau Etholedig Prif Gynghorau: Cyflogau Sylfaenol, Uwch-gyflogau a Chyflogau Dinesig	9
4. Cydbwyllgorau Trosolwg a Chraffu	24
5. Darpariaeth Pensiwn ar gyfer Aelodau Etholedig Prif Gynghorau	25
6. Hawl i Absenoldeb Teuluol	26
7. Taliadau i Aelodau o Awdurdodau Parciau Cenedlaethol	27
8. Taliadau i Aelodau o Awdurdodau Tân ac Achub Cymru	31
9. Taliadau i Aelodau Cyfetholedig Prif Gynghorau, Awdurdodau Parciau Cenedlaethol ac Awdurdodau Tân ac Achub	34
10. Ad-dalu Costau Gofal	36
11. Absenoldeb Oherwydd Salwch i Ddeiliaid Uwch-gyflogau	37
12. Ad-dalu Costau Teithio a Chynhaliaeth pan fo'r Aelod ar Fusnes Swyddogol	39
13. Taliadau i Aelodau o Gynghorau Tref a Chymuned	41
14. Cydymffurfio â Gofynion y Panel	50
15. Cyflogau Penaethiaid Gwasanaeth Cyflogedig Prif Gynghorau ac Awdurdodau Tân ac Achub a Phrif Swyddogion Prif Gynghorau	51
Atodiad 1: Penderfyniadau'r Panel ar gyfer 2019/20	53
Atodiad 2: Rheoliadau Panel Annibynnol Cymru ar Gydabyddiaeth Ariannol (IRPW) ar gyfer	60
Atodiad 3: Rhestr Cydnabyddiaeth Ariannol Aelodau	75
Atodiad 4: Cyhoeddi Cydnabyddiaeth Ariannol – Gofynion y Panel	77
Atodiad 5: Crynodeb o'r penderfyniadau newydd ac wedi'u diweddarau sydd i'w gweld yn yr adroddiad hwn	79

Cyflwyniad

Dyma ddeuddegfed Adroddiad Blynyddol Panel Annibynnol Cymru ar Gynabyddiaeth Ariannol, a'r nawfed i gael ei gyhoeddi o dan ofynion Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 (fel y'i diwygiwyd).

1. Fel gyda holl Adroddiadau Blynyddol y Panel, mae'r penderfyniadau ar gynabyddiaeth ariannol aelodau'n seiliedig ar egwyddorion a nodir yn Adran 1.
2. Mae'r Panel wedi mynegi ei farn yn gyson na ellir cynnal gwerthoedd democrataidd llywodraethu lleol heb fynd i gostau. Mae aelodau awdurdodau lleol (gan gynnwys aelodau cyfetholedig ac aelodau penodedig) yno i gynrychioli buddiannau pobl leol, llywodraethu cymunedau lleol, a sicrhau gwasanaethau cyhoeddus priodol sy'n cynnig gwerth am arian i drethdalwyr lleol trwy graffu effeithiol, y maent yn atebol amdano i'w cymuned. Mae'r rhain yn dasgau pwysig a sylweddol i aelodau'r awdurdodau perthnasol o fewn cylch gwaith y Panel. Mae taliadau i aelodau ar gael i annog amrywiaeth o bobl barod a galluog i fynd ati i lywodraethu'n lleol, trwy'r rolau y cânt eu hethol, eu penodi neu eu cyfethol iddynt.
3. Wrth bennu lefel y taliadau i aelodau cynghorau lleol, mae'r Panel yn ceisio cydymffurfio ag egwyddor 'derbynioldeb' trwy sicrhau nad yw'r rhain 'mor uchel fel bod angen dargyfeirio adnoddau sylweddol o flaenoriaethau allweddol cyngor'. Ond mae Adran 142(8) o'r Mesur yn fwy eglur ar 'fforddiadwyedd' gan nodi "wrth osod swm¹ ... rhaid i'r Panel ystyried beth yn ei farn ef fydd effaith ariannol debygol gwneud hynny ar awdurdodau perthnasol". Mae ateb gofyniad y Mesur o ran fforddiadwyedd wedi bod yn her i'r Panel, yn enwedig oherwydd diddordeb y cyhoedd mewn taliadau a wneir i aelodau. Mae'r Panel yn cydnabod bod mater fforddiadwyedd – mewn perthynas â chyllidebau gwasanaethau awdurdodau perthnasol ac mewn perthynas ag incwm gwario'r etholwyr – yn debygol o gael effaith ar ganfyddiad y cyhoedd am unrhyw godiadau mewn taliadau i aelodau. Felly, mae'n fater o gydbwyso materion fforddiadwyedd a chanfyddiad y cyhoedd, gan drin yr aelodau'n deg am eu hamser, eu gwerth a'u cyfrifoldeb.
4. Yn 2009, cysylltodd y Panel daliadau'r aelodau ag enillion gros canolrifol yr holl weithwyr llawn-amser sy'n byw yng Nghymru, fel yr adroddwyd yn yr Arolwg Blynyddol o Oriau ac Enillion (ASHE). Pennwyd y cyflog sylfaenol ar y pryd ar lefel a oedd yn dair rhan o bump o Gyflog Canolrifol Cymru Gyfan, ac fe bennwyd uwch-gyflogau ar lefelau a oedd yn lluosrifau o'r cyflog canolrifol blynyddol hwn. Wrth bennu'r cyflogau hyn, roedd y Panel yn cydnabod bod yna gyfraniad di-dâl i wasanaeth cyhoeddus.
5. Mae'r cyfyngiadau ariannol ar y sector cyhoeddus ac awdurdodau lleol yn benodol wedi golygu na yw'r cysylltiad ag enillion cyfartalog yng Nghymru wedi

cael ei gynnal. Mae'r Panel o'r farn bod hyn wedi tanbriso gwerth aelodau etholedig. Er mwyn osgoi erydiad pellach mewn perthynas ag enillion cyfartalog mae'r Panel yn cynnig cynnydd o £350 yn y cyflog blynyddol sylfaenol i £14,218 (cynnydd o 2.5%).

6. O'r trafodaethau yn ystod ein hymweliadau â chynghorau mae'n amlwg mai ychydig iawn o aelodau sy'n defnyddio'r ddarpariaeth yn y fframwaith i ad-dalu costau gofal. Ymddengys fod rhai aelodau'n dal i fod yn gyndyn o hawlio'r cyfan y mae ganddynt hawl iddo i gefnogi eu gwaith, oherwydd pryderon ynghylch y cyhoeddusrwydd anffafriol y gall hyn ei ddenu (gweler Atodiad 4 am y gofynion cyhoeddi). Erfyniwn ar Bwyllgorau Gwasanaethau Democrataidd i gymryd camau i annog mwy o aelodau i ddefnyddio'r elfen hon o'n fframwaith a hwyluso'r broses o'i hawlio fel nad yw'r aelodau dan sylw'n profi anfantais ariannol. Rydym wrthi'n cynnal adolygiad o'r ddarpariaeth hon gyda'r bwriad o annog mwy o aelodau sydd â chyfrifoldebau gofalu i fanteisio arni.
7. Mae'r Panel wedi parhau i gyfrannu lle bynnag y bo'n bosibl at wella amrywiaeth mewn llywodraeth leol yng Nghymru trwy ei benderfyniadau. Mae'r Panel yn cynhyrchu taflen ar gyfer darpar ymgeiswyr ar gydnabyddiaeth ariannol i aelodau o gynghorau. Rydym yn falch bod sawl prif gyngor wedi rhoi'r daflen hon at eu gwefannau. Hefyd, ers yr adroddiad diwethaf, rydym wedi cynhyrchu [Wyt ti wedi ystyried bod yn Gynghorydd yng Nghymru?](#).
8. Yn ystod 2019, fe wnaethom gwrdd â phob un o'r tri Awdurdod Parc Cenedlaethol (APC) a phob un o'r tri Awdurdod Tân ac Achub (ATA). Mewn trafodaethau gydag aelodau, daeth yn amlwg fod yr ymrwymiad amser wedi cynyddu. Rydym wedi adlewyrchu hyn yn ein penderfyniadau, a bellach bydd y cyflogau ar gyfer Awdurdodau Parciau Cenedlaethol yn seiliedig ar 44 o ddiwrnodau'r flwyddyn ac ar 22 diwrnod y flwyddyn ar gyfer Awdurdodau Tân ac Achub.
9. Rydym wedi parhau i ymgysylltu â chynghorau cymuned a thref, ac wedi cyfarfod â nifer o grwpiau o gynrychiolwyr yn gynharach yn y flwyddyn. O ganlyniad, rydym yn cynnig diwygio'n fframwaith ymhellach o ran cynghorau cymuned a thref. Mae'r penderfyniadau arfaethedig ar gyfer cynghorau cymuned a thref i'w gweld yn Adran 13.
10. Roedd Deddf Llywodraeth Leol (Democratiaeth) (Cymru) 2013 yn diwygio Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 drwy fewnosod Adran 143A. Mae hon yn ei gwneud hi'n ofynnol i unrhyw brif gyngor neu awdurdod tân ac achub sy'n bwriadu newid cyflog ei Bennaeth Gwasanaeth Cyflogedig ymgynghori â'r Panel oni bai bod y newid yn gyson â newidiadau a gymhwysir i swyddogion eraill. Mae Adran 143A hefyd yn galluogi'r Panel i ffurfio barn ynglŷn ag unrhyw beth yn Natganiad Polisi Tân awdurdod sy'n ymwneud â chyflog y Pennaeth Gwasanaeth Cyflogedig (fel arfer y Prif Weithredwr neu'r Prif Swyddog Tân). Fe estynnodd Deddf Llywodraeth Leol (Cymru) 2015 y cyfrifoldeb hwn, dros dro, i Brif Swyddogion prif awdurdodau. Caiff y ffordd y mae'r Panel yn defnyddio'r pŵer hwn ei nodi yn Adran 15 o'r Adroddiad hwn ac mae'n cyd-fynd â'r canllawiau i'r Panel a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru.
11. Ers ysgwyddo'r cyfrifoldeb ychwanegol mewn perthynas â newidiadau i

gyflogau prif swyddogion prif gynghorau mae'r Panel wedi ymdrin â nifer o geisiadau bob blwyddyn. Gellir gweld penderfyniadau'r Panel dros y flwyddyn ddiwethaf yn Adran 15.

12. Un mater sydd wedi bod yn bwynt trafod yn ystod y flwyddyn ddiwethaf yw camau'r cynghorau o ran yr adroddiadau y maent yn eu derbyn gan y Panel. Pan gyhoeddir adroddiad blynyddol y Panel, rhaid i brif gynghorau gydymffurfio â'r gofynion statudol a gweithredu'r holl benderfyniadau perthnasol. Rhaid i'r swyddog priodol yn y cyngor roi camau ar waith er mwyn i bob aelod cymwys o'r cyngor gael taliadau fel y'u pennwyd gan y Panel. Ar hyn o bryd nid oes opsiynau ar gael o ran lefelau cydnabyddiaeth prif gynghorau sy'n gofyn am benderfyniad gan y cyngor llawn. Ni ellir amrywio lefelau'r taliadau y mae gan Aelodau hawl iddynt drwy bleidlais prif gyngor.
13. Dim ond aelod unigol all gyfathrebu'n ysgrifenedig â'r swyddog priodol os yw'n dymuno, *fel unigolyn*, gwrthod y cyfan neu ran o'r taliad y mae ganddo hawl i'w gael.
14. Nid yw'r ffordd y caiff adroddiad blynyddol y Panel ei dderbyn yn ffurfiol neu ei nodi gan y cyngor llawn yn fater sydd o fewn cylch gwaith statudol y Panel. Gall cyfansoddiadau unigol neu reolau sefydlog cynghorau amrywio o ran y materion y gellir eu cyflwyno i'r cyngor llawn i'w hystyried. Lle pob cyngor yw penderfynu sut y mae am reoli'r broses o dderbyn adroddiad y Panel, gan ofyn am gyngor eu swyddogion cyfreithiol lle bo hynny'n briodol. Fodd bynnag, dylai pob aelod o'r cyngor a'r swyddogion ofalu na chaiff datganiadau camarweiniol eu gwneud na'u hadrodd yn y cyfryngau, yn enwedig awgrym bod Cyngor wedi penderfynu lleihau neu amrywio taliadau. Nid oes unrhyw bwerau sy'n caniatáu i brif gyngor gymryd camau o'r fath.

¹ <http://www.legislation.gov.uk/mwa/2011/4/contents/enacted/welsh>

1. Fframwaith y Panel: Egwyddorion Cydnabyddiaeth Ariannol i Aelodau

Cynnal ymddiriedaeth a hyder

- 1.1 Mae gan ddinasyddion yr hawl i ddisgwyl bod pawb sy'n dewis gwasanaethu mewn awdurdodau lleol yn cynnal ymddiriedaeth y cyhoedd trwy goleddu'r gwerthoedd a'r foesege sy'n ymhlyg mewn gwasanaeth cyhoeddus o'r fath. Mae'r egwyddorion hyn yn sylfaen i'r cyfraniad y mae gwaith y Panel a'i Fframwaith yn ei wneud tuag at gynnal ymddiriedaeth a hyder y cyhoedd.

Symrlwydd

- 1.2 Mae'r Fframwaith yn glir ac yn ddealladwy. Mae hyn yn hanfodol er mwyn i'r Panel allu cyfleu ei benderfyniadau yn effeithiol i bawb yr effeithir arnynt gan ei waith neu sydd â diddordeb ynddo.

Cydnabyddiaeth ariannol

- 1.3 Mae'r Fframwaith yn darparu ar gyfer taliadau i aelodau o awdurdodau lleol sydd â chyfrifoldeb am wasanaethu eu cymunedau. Ni ddylai lefel y gydnabyddiaeth ariannol fod yn rhwystr i ymgymryd â'r gwaith na pharhau ag ef. Ni ddylai fod unrhyw ofyniad bod adnoddau sy'n angenrheidiol i'w galluogi i gyflawni eu dyletswyddau'n cael eu hariannu o'r taliad. Mae'r Fframwaith yn rhoi taliadau ychwanegol i'r rhai y rhoddir mwy o gyfrifoldeb iddynt.

Amrywiaeth

- 1.4 Caiff democratiaeth ei chryfhau pan fo aelodaeth o awdurdodau lleol yn adlewyrchu'n ddigonol gyfansoddiad demograffig a diwylliannol y cymunedau a wasanaethir gan y cyfryw awdurdodau. Bydd y Panel wastad yn ystyried pa gyfraniad y gall ei fframwaith ei wneud i annog y rhai a dangynrychiolir yn sylweddol i gyfranogi ar lefel awdurdod lleol.

Atebolrwydd

- 1.5 Mae gan drethdalwyr a dinasyddion yr hawl i gael gwerth am arian o arian cyhoeddus sydd wedi'i neilltuo i roi cydnabyddiaeth ariannol i'r rhai a etholir, a benodir, neu a gyfetholir i wasanaethu er budd y cyhoedd. Mae'r Panel yn disgwyl bod pob prif gyngor yn trefnu bod gwybodaeth am weithgareddau ei aelodau a chydnabyddiaeth ariannol a roddir iddynt ar gael yn rhwydd ac yn briodol.

Tegwch

- 1.6 Bydd yn bosibl cymhwyso'r fframwaith yn gyson i aelodau pob awdurdod lleol sydd o fewn cylch gwaith y Panel fel modd i sicrhau bod lefelau cydnabyddiaeth ariannol yn deg, yn fforddiadwy ac yn gyffredinol dderbyniol.

Ansawdd

- 1.7 Mae'r Panel yn cydnabod bod y cymysgedd cymhleth o ddyletswyddau llywodraethu, craffu a rheoleiddio sydd ar aelodau yn golygu bod yn rhaid iddynt ymgysylltu â phroses o wella ansawdd yn barhaus. Mae'r Panel yn disgwyl i aelodau ymgymryd â'r cyfleoedd hyfforddi a datblygiad personol hynny sy'n angenrheidiol i gyflawni'r dyletswyddau y cânt gydnabyddiaeth ariannol amdanynt mewn modd priodol.

Tryloywder

- 1.8 Mae er budd y cyhoedd i sicrhau tryloywder cydnabyddiaeth ariannol aelodau. Mae rhai aelodau yn derbyn lefelau ychwanegol o gydnabyddiaeth ariannol am eu bod wedi'u hethol, neu eu penodi, i fwy nag un corff cyhoeddus. Mae'r fframwaith yn fodd i sicrhau bod gwybodaeth am yr holl gydnabyddiaeth ariannol y mae pob aelod yn ei chael ar gael yn rhwydd i'r cyhoedd.

Cydnabyddiaeth Ariannol i Swyddogion

- 1.9 Mae'r Panel yn cymhwyso'r egwyddorion hyn, sef tegwch, atebolrwydd a thryloywder, yn ei holl benderfyniadau ynghylch cydnabyddiaeth ariannol i aelodau'r holl awdurdodau sydd o fewn ei gylch gwaith. Mae'r un egwyddorion yn berthnasol pan fo'n ofynnol i'r Panel wneud argymhellion mewn perthynas â chydnabyddiaeth ariannol i swyddogion cyflogedig yr awdurdodau hyn hefyd.

2. Tudalen Grynodedb yr Adroddiad Blynyddol

Math o Daliad	Math o Awdurdod			
	Prif Gyngor	Awdurdod Parc Cened-laethol	Awdurdod Tân ac Achub	Cyngor Tref a Chymuned
Cyflog Sylfaenol	tudalen 12	tudalen 27	tudalen 31	Amherthnasol
Uwch-rolau	tudalen 16	tudalen 27	tudalen 31	tudalen 43
Cadeiryddion Pwyllgorau	tudalen 16	tudalen 27	tudalen 31	Amherthnasol
Grwpiau Gwrthbleidiau	tudalen 16	Amherthnasol	Amherthnasol	Amherthnasol
Penaethiaid a Dirprwyon Dinesig	tudalen 18	Amherthnasol	Amherthnasol	tudalen 45
Aelodau Llywyddol	tudalen 18	Amherthnasol	Amherthnasol	Amherthnasol
Milltired	tudalen 39	tudalen 39	tudalen 39	tudalen 44
Costau Teithio Eraill	tudalen 39	tudalen 39	tudalen 39	tudalen 44
Costau Cynhaliaeth	tudalen 40	tudalen 40	tudalen 40	tudalen 44
Costau Gofal	tudalen 36	tudalen 36	tudalen 36	tudalen 45
Absenoldeb Teuluol	tudalen 25	Amherthnasol	Amherthnasol	Amherthnasol
Absenoldeb oherwydd salwch	tudalen 37	tudalen 37	tudalen 37	Amherthnasol
Cydbwyllgorau Trosolwg a Chraffu	tudalen 23	Amherthnasol	Amherthnasol	Amherthnasol
Pensiwn	tudalen 24	Amherthnasol	Amherthnasol	Amherthnasol
Aelodau Cyfetholedig	tudalen 34	tudalen 34	tudalen 34	Amherthnasol
Lwfansau Penodol neu Ychwanegol	tudalen 21	tudalen 28	tudalen 32	Amherthnasol
Taliadau i Gyngorwyr Tref a Chymuned	Amherthnasol	Amherthnasol	Amherthnasol	tudalen 41
Digolledu am Golled Ariannol	Amherthnasol	Amherthnasol	Amherthnasol	tudalen 44
Datganiad o Daliadau	tudalen 89	tudalen 89	tudalen 89	tudalen 89
Rhestr Cydnabyddiaeth Ariannol	tudalen 87	tudalen 87	tudalen 87	Amherthnasol
Cyflogau Prif Weithredwyr a Phrif Swyddogion	tudalen 51	Amherthnasol	tudalen 51	Amherthnasol

3. Taliadau i Aelodau Etholedig Prif Gyngorau: Cyflogau Sylfaenol, Uwch-gyflogau a Chyflogau Dinesig

Cyflog Sylfaenol ar gyfer aelodau etholedig prif gyngorau

3.1 Yn 2009, pennodd y Panel mai £13,868 fyddai uchafswm cyflog sylfaenol. Ar y pryd roedd hynny'n gyfystyr â thair rhan o bump o enillion gros canolrifol yr holl weithwyr llawn-amser oedd yn byw yng Nghymru, fel yr adroddwyd yn yr Arolwg Blyneddol o Oriau ac Enillion (ASHE) a gyhoddwyd gan y Swyddfa Ystadegol Gwladol. Asesodd y Panel ei bod yn briodol defnyddio ffigur y gellir ei gymharu â chyflog etholwyr, wedi'i addasu ar gyfer natur ran-amser gwaith aelod nad oes ganddo unrhyw gyfrifoldebau uwch. Cafodd yr un ffigur, sef £13,868, ei bennu fel cyflog sylfaenol yn adroddiad blyneddol y Panel yn 2019, ddeng mlynedd yn ddiweddarach.

3.1.1 Dros y degawd diwethaf, gan ystyried fforddiadwyedd a derbynioldeb, mae'r Panel wedi penderfynu ar ffigurau cyflog sylfaenol sydd wedi amrywio ond nad ydynt wedi cadw'n gyson â mesurau chwyddiant na chymariaethau posibl eraill. Mae Tabl 1, a ddangosir yn Graff 1, yn dangos cyfradd cynnydd y mesurau amgen hyn o ran y cyflog sylfaenol o £13175, o 2012 ymlaen. Mae Tabl 2 yn mynegi'r cynnydd hwn fel canran flwyddyn ar ôl blwyddyn. Y gwahanol gymaryddion a ddadansoddwyd yw'r mynegai prisiau manwerthu (RPI), y mynegai prisiau defnyddwyr (CPI), cyflog canolrifol Cymru, NJC (gweithwyr y sector cyhoeddus), y cyflog byw, Aelodau'r Cynulliad, ac Aelodau Seneddol. Cyfrifir hyn ar y dybiaeth fod y gweithgarwch sylfaenol sy'n ofynnol gan aelod etholedig (h.y. heb y gwaith ychwanegol sy'n ofynnol ar gyfer cyflog uwch) yn gyfystyr â thri diwrnod o waith yr wythnos. Mae'r Panel yn cydnabod bod llawer o aelodau'n gweithio mwy o oriau na'r oriau hyn, fel y dadansodir ym mharagraffau 3.2 a 3.3. Mae'n dilyn felly, ac eithrio'r ffigur ar gyfer Aelod Etholedig Sylfaenol, mai symiau rhagfynegol a thybiannol yw'r rhai a ddangosir.

3.1.2 Er mwyn gosod hyn yng nghyd-destun aelodau etholedig eraill Cymru, yn ystod yr un cyfnod o 8 mlynedd mae cyflog Aelod o'r Cynulliad wedi cynyddu 25.6% (£53,852 i £67,649 – bellach wedi'i fynegeo i Gyflog Cyfartalog Cymru yr Arolwg Blyneddol o Oriau ac Enillion) ac mae cyflogau Aelod Seneddol wedi cynyddu 22.4% (£65,738 i 79,468, sydd eto wedi'i gysylltu ag enillion etholwyr).

3.1.3 Felly mae cyflogau aelodau'r meinciau cefn wedi syrthio yn ôl yn sylweddol yn ôl unrhyw fesur rhesymol o chwyddiant.

Tabl 1 – Mesurau a meincnodau gwahanol ar gyfer cyflog sylfaenol (llinell sylfaen 2013)

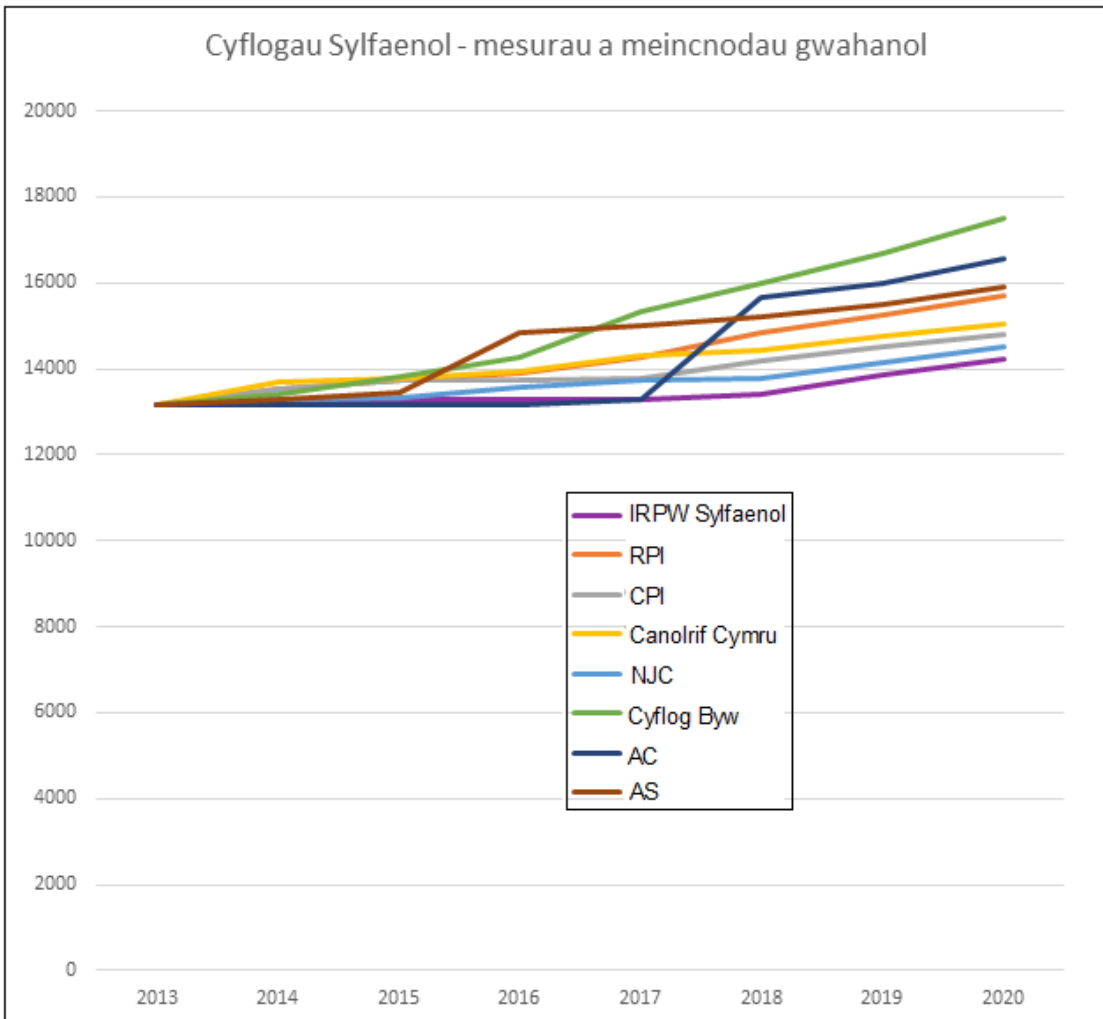
Blwyddyn		2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
IRPW Sylfaenol		13175	13300	13300	13300	13400	13600	13868	14218
RPI		13175	13531	13747	13912	14259	14845	15245	15702
CPI		13175	13518	13720	13734	13775	14175	14515	14805
Canolrif Cymru	13175	13702	13784	13922	14297	14441	14758		15053*
NJC SP 27**	13175	13267	13321	13587	13723	13860	14137		14505
Cyflog Byw	13175	13425	13828	14257	15326	15970	16672		17489
Cyflog AC	13175	13175	13175	13175	13306	15662	15991		16550
Cyflog AS	13175	13307	13440	14824	15017	15227	15501		15920

Tabl 2 – cynnydd canrannol yn ôl mesurau neu feincnodau gwahanol

Blwyddyn	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	CYFANSWM 7 mlynedd cyfansawdd
IRPW Sylfaenol		0.9	0	0	0.8	1.5	2.0	2.5	7.9%
RPI		2.7	1.6	1.2	2.5	4.1	2.7	3.0	19.2%
CPI		2.6	1.5	0.1	0.3	2.9	2.4	2.0	12.4%
Canolrif Cymru		4.0	0.6	1.0	2.7	1.0	2.2	2.0*	14.3%
NJC SP27**		0.7	0.4	2.0	1.0	1.0	2.0	2.6	10.0%
Cyflog Byw		1.9	3.0	3.1	7.5	4.2	4.4	4.9	32.7%
Cyflog AC		0	0	0	1.0	17.7	2.1	3.5	25.6%
Cyflog AS		1.0	1.0	10.3	1.3	1.4	1.8	2.7	20.8%

* amcangyfrif ** mae SP27 yn newid i SP20 o 2019 ymlaen

Graff 1:

3.2 Mae'r Panel yn dal i fod yn ymwybodol bod y gweithgareddau allweddol y mae'n ofynnol i aelod etholedig o brif gyngor eu cyflawni'n amrywio. Dylai dyletswyddau a gyflawnir alluogi'r holl aelodau i gyflawni eu cyfrifoldebau anweithredol craidd i lywodraethu eu cyngor ac i gynrychioli'r rhai sy'n byw yn eu ward. Fel rôl etholedig, nid yw swyddi o'r fath yn cael eu trin yn rhwydd yn yr un modd â chyflogaeth sydd ag oriau wedi'u meintioli'n fanwl gywir. Mae'r gwaith sy'n deillio o gynrychioli trigolion ward yn arbennig o amrywiol gan y dylanwedir arno gan yr amrywiadau mawr mewn amodau economaidd-gymdeithasol, demograffeg a lefelau trefoli a hefyd y gwahanol gymarebau rhwng trigolion a chynghorwyr. Mae'r amrywiadau hyn yn digwydd o fewn awdurdodau unigol yn ogystal â rhwng awdurdodau lleol pan gymharir y rhain ledled Cymru. Pan ymglymerir â swyddi etholedig disgwylir lefel o ymrwymiad personol i'r gymuned sy'n mynd y tu hwnt i oriau diffiniedig y rhoddir cydnabyddiaeth ariannol amdanynt. Mae'n llawer o aelodau etholedig yn dweud eu bod yn treulio llawer mwy o amser na'r tridiau tybiannol (amser ychwanegol a weithir ac a oedd yn cael ei ddiffinio'n flaenorol gan y Panel fel 'disgownt gwasanaeth cyhoeddus').

3.3 Yn 2017 ymwelodd aelodau'r Panel â'r holl brif gynghorau yng Nghymru i

gwrdd ag aelodau etholedig i oleuo a diweddarau eu dealltwriaeth am weithgareddau aelodau etholedig a chyfetholedig. Yn ystod 2018 a 2019, bu'r Panel yn parhau i gysylltu'n rheolaidd â chynghorwyr a swyddogion. Bu aelodau'r Panel yn cyfarfod Cadeiryddion Pwyllgorau Gwasanaethau Democrataidd a'u swyddogion. Mae'r Panel hefyd, drwy amrywiol ohebiaeth â chynghorau ac aelodau cyngor unigol ac eraill, wedi parhau i gynnal deialog. Y sefyllfa a nodir yn gyffredinol gan gynghorwyr a swyddogion o hyd, yn arbennig yng nghyd-destun cyni – yw bod y llwyth gwaith y mae pob aelod etholedig yn ei ysgwyddo yn sylweddol, ac yn fwy na 3 diwrnod yr wythnos.

- 3.4 Wrth wneud penderfyniadau ariannol ar gyfer yr Adroddiad Blynyddol hwn, mae'r Panel wedi ystyried y datblygiad yr amrywiaeth o ffigurau meincnod a amlinellir uchod ar gyfer y cyfnod o 2012 i 2019. Yn ogystal â ffigurau enillion gros canolrifol yr Arolwg Blynyddol o Oriau ac Enillion ar gyfer Cymru, fe wnaeth y Panel hefyd ystyried y Mynegai Prisiau Manwerthu, y Mynegai Prisiau Defnyddwyr, Graddfeydd Cyflog y Cyd-gyngor Cenedlaethol a ffigurau Cyflog Byw. Fel y gwelir yn Nhabl 1 uchod, mae'r bwlch rhwng lefel y gydnabyddiaeth ariannol sylfaenol i aelodau etholedig prif gynghorau a dangosyddion perthnasol o godiadau mewn incwm a chostau byw wedi parhau i dyfu. O 2017 dechreuodd y Panel weithredu i arafu'r duedd hon a chyfyngu ar gyfradd yr erydiad. Mae unrhyw addasiadau yn ystod y blynyddoedd diwethaf wedi bod yn gyson ag egwyddor y Panel y dylai ei benderfyniadau fod yn fforddiadwy ac yn dderbyniol. Er bod cyllid y sector cyhoeddus yn dal i fod dan bwysau, mae'r wybodaeth sydd i'w gweld yn Nhabl 1 a Thabl 2 yn cefnogi ystyriaeth y Panel bod cyfiawnhad dros gynnydd yn y cyflog sylfaenol. Mae wedi penderfynu y dylai fod cynnydd o £350 y flwyddyn yn 2020/21, sy'n cyfateb i 2.5% - pwynt sydd hanner ffordd rhwng y Mynegai Prisiau Manwerthu a'r Mynegai Prisiau Defnyddwyr. Byddai hyn yn adfer lefel y cyflog sylfaenol i'r swm a dalwyd yn 2011. Mae'r cynnydd arfaethedig yn berthnasol i'r cyflog sylfaenol ar gyfer aelodau prif gynghorau mewn cydnabyddiaeth o'r dyletswyddau sy'n ddisgwyliedig gan bob aelod etholedig.
- 3.5 Bydd y cyflog hwn yn cael ei dalu gan bob prif awdurdod yng Nghymru o 1 Ebrill 2020 i bob un o'i aelodau etholedig oni fydd unrhyw aelod unigol yn dewis yn bersonol ac yn ysgrifenedig i dderbyn swm is.

Penderfyniad 1: Bydd y cyflog sylfaenol yn 2020/21 ar gyfer aelodau etholedig prif gynghorau yn £14,218 a bydd yn weithredol o 1 Ebrill 2020.

Uwch-gyflogau

- 3.6 Er gwaethaf y duedd o gynnydd bach yn lefel uwch-gyflogau ers 2012 (sydd wedi bod yn is nag unrhyw fesur chwyddiant), mae uwch-gyflogau yn is na'r hyn a welwyd deng mlynedd yn ôl. Mae'r mesurau cymharol i'w gweld yn y

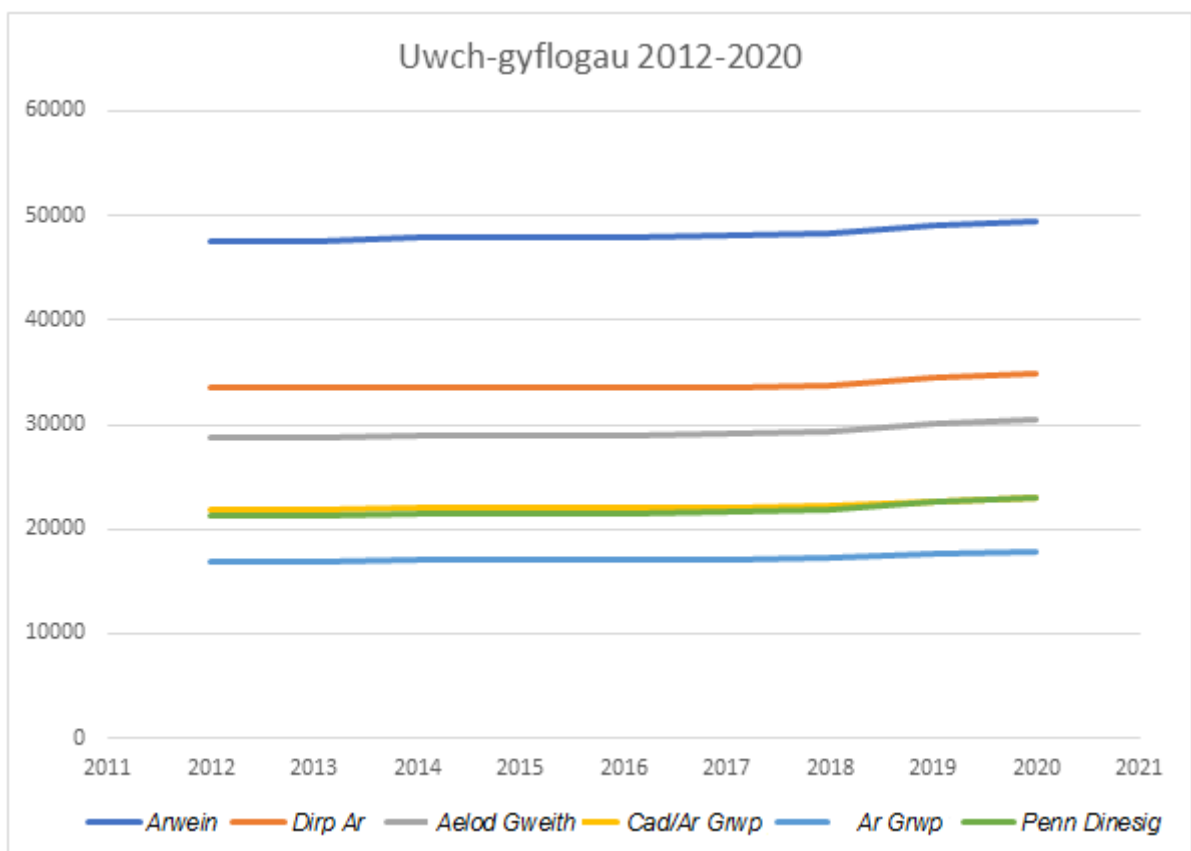
paragraff uchod yn ymwneud â chyflogau aelodau sylfaenol dros yr un cyfnod (Tabl 1 a Graff 1).

- 3.7 At ddibenion y dadansoddiad hwn, defnyddiwyd y canolbwynt (Grŵp B) pan fo tair cyfradd mewn band cyflog.

Tabl 3 – Penderfyniadau'r Panel ar Uwch-gyflogau 2012-20

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Arweinydd	47500	47500	48000	48000	48000	48100	48300	49100	49450
Dirprwy Arweinydd	33460	33460	33500	33500	33500	33600	33800	34600	34950
Aelod Gweithredol	28780	28780	29000	29000	29000	29100	29300	30100	30450
Cadeirydd/ Arweinydd Gwrthblaid	21910	21910	22000	22000	22000	22100	22300	22568	22918
Arweinydd Grŵp	16920	16920	17000	17000	17000	17100	17300	17568	17918
Pennaeth Dinesig	21375	21375	21500	21500	21500	21600	21800	22568	22918

Graff 2:

- 3.8 Bydd y cyfyngiad ar nifer yr uwch-gyflogau sy'n daladwy ('y cap') yn dal i sefyll. Yn 2020/21 ni fydd uchafswm nifer yr uwch-gyflogau sy'n daladwy

ym mhob cyngor yn cael ei newid ac fe fydd fel y'i nodir yn Nhabl 4 isod.

Tabl 4: Uchafswm yr aelodau o gynghorau sy'n gymwys i gael uwch-gyflog

Cyngor	Nifer y cynghorwyr	Nifer yr uwch-gyflogau
Grŵp A (poblogaethau dros 200,000)		
Caerdydd	75	19
Rhondda Cynon Taf	75	19
Abertawe	72	19
Grŵp B (poblogaethau rhwng 100,000 a 200,000)		
Pen-y-bont ar Ogwr	54	18
Caerffili	73	18
Sir Gaerfyrddin	74	18
Conwy	59	18
Sir y Fflint	70	18
Gwynedd	75	18
Castell-nedd Port Talbot	64	18
Casnewydd	50	18
Sir Benfro	60	18
Powys	73	18
Bro Morgannwg	47	18
Wrecsam	52	18
Grŵp C (poblogaethau hyd at 100,000)		
Blaenau Gwent	42	17
Ceredigion	42	17
Sir Ddinbych	47	17
Ynys Môn	30	16
Merthyr Tudful	33	16
Sir Fynwy	43	17
Torfaen	44	17

Taliadau i aelodau'r weithrediaeth, cadeiryddion pwyllgorau ac arweinydd yr wrthblaid

- 3.9 Ni fydd unrhyw godiad ychwanegol yn cael ei dalu i ddeiliaid swyddi uwch-gyflogau yn 2020. Cafodd aelodau o'r fath godiad yn adroddiad blynyddol y llynedd a dim ond yr elfen o gynnydd yn y cyflog sylfaenol y bydd deiliaid uwch-gyflogau yn ei gael.

Y Weithrediaeth

- 3.10 Yn 2009, daeth y Panel i'r casgliad y dylid ystyried bod aelodau'r Weithrediaeth yn gweithio oriau sy'n cyfateb i amser llawn (tua 40 awr yr

wythnos), ond nid naw tan bump o reidwydd. Mae trafodaethau parhaus gydag aelodau a swyddogion yn ystod y blynyddoedd diwethaf wedi cadarnhau'r casgliad hwn.

3.11 Mae uwch-gyflogau wedi'u nodi ym Mhenderfyniad 2.

Cadeiryddion Pwyllgorau

3.12 Mae gwahaniaeth sylweddol rhwng cyfrifoldebau a swyddogaethau cadeirio gwahanol bwyllgorau. Atgoffir cynghorau nad oes rhaid iddynt dalu cadeiryddion pwyllgorau. Mater i bob cyngor yw penderfynu pa gadeiryddion pwyllgorau, os o gwbl, sy'n cael eu cydnabod yn ariannol. Mae hyn yn caniatáu cynghorau i ystyried gwahanol lefelau cyfrifoldeb.

3.13 Lle telir cadeiryddion pwyllgorau, y tâl fydd £22,918.

Y Bandiau Uwch-gyflog

Penderfyniad 2: Bydd lefelau uwch-gyflogau yn 2020/21 ar gyfer aelodau o brif gynghorau fel y'u nodir yn Nhabl 5 a byddant yn dod i rym o 1 Ebrill 2020.

Tabl 5: Cyflogau sylfaenol ac uwch-gyflogau sy'n daladwy i aelodau o brif gynghorau

Cyflog sylfaenol (sy'n daladwy i'r holl aelodau etholedig) £14,218			
	Grŵp A Caerdydd, Rhondda Cynon Taf, Abertawe	Grŵp B Pen-y-bont ar Ogwr, Caerffili, Sir Gaerfyrddin, Conwy, Sir y Fflint, Gwynedd, Castell-nedd Port Sir Benfro, Powys, Bro Morgannwg, Wrecsam	Grŵp C Blaenau Gwent, Ceredigion, Sir Ddinbych, Merthyr Tudful, Sir Fynwy, Torfaen, Ynys Môn
Uwch-gyflogau (gan gynnwys cyflog sylfaenol)			
Band 1 Arweinydd	£54,450	£49,450	£44,450
Dirprwy Arweinydd	£38,450	£34,950	£31,450
Band 2 Aelodau gweithrediaethau	£33,450	£30,450	£27,450
Band 3 Cadeiryddion pwyllgorau (os ydynt yn cael cydnabyddiaeth ariannol):		£22,918	
Band 4 Arweinydd grŵp yr wrthblaid fwyaf ³		£22,918	
Band 5 Arweinwyr grwpiau gwleidyddol eraill		£17,918	

Nodiadau ar Dabl 5:

- a. Mae'r Panel o'r farn mai swyddogaethau arweiniol a gweithredol (cyflogau Band 1 a 2 yn eu tro) sydd â'r atebolrwydd unigol mwyaf, a bod 'maint y boblogaeth' yn parhau i fod yn ffactor sylweddol sy'n dylanwadu ar lefelau cyfrifoldeb ac felly mae'r defnydd o dri grŵp o'r boblogaeth (A, B ac C) yn parhau. Er gwybodaeth: Grŵp Poblogaeth A – 200,000 a throsodd; Grŵp

Poblogaeth B – 100,001 i 199,999; Grŵp Poblogaeth C – hyd at 100,000.

- b. Cynigir y bydd uwch-gyflogau Band 1 a Band 2 ar gyfer Arweinwyr, Dirprwy Arweinwyr ac Aelodau Gweithrediaethau yn cynyddu £350 yn unig, sef yr hyn a ddyfernir i'r cyflog sylfaenol.
- c. Bydd cadeiryddion pwyllgorau yn derbyn taliadau Band 3. Mater i bob cyngor yw penderfynu pa gadeiryddion pwyllgorau, os o gwbl, sy'n cael eu cydnabod yn ariannol. Mae hyn yn caniatáu cynghorau i ystyried gwahanol lefelau cyfrifoldeb.
- d. Mae'r amod bod yn rhaid i arweinydd grŵp gwrthblaid neu arweinydd unrhyw grŵp arall gynrychioli o leiaf 10% o aelodaeth y cyngor cyn bod yn gymwys i gael uwch-gyflog yn parhau'n ddigyfnewid.
- e. Mae'r Panel wedi penderfynu bod yn rhaid i gyngor drefnu bod uwch-gyflog ar gael i arweinydd grŵp yr wrthblaid fwyaf.
- f. Mae'r Panel wedi penderfynu bod yn rhaid talu uwch-gyflog Band 5 i arweinwyr grwpiau gwleidyddol eraill os ydynt yn cael cydnabyddiaeth ariannol.

³Arweinydd grŵp yr wrthblaid fwyaf. Gweler Rheoliadau Panel Annibynnol Cymru ar Gydabyddiaeth Ariannol, Atodiad 2, Rhan 1(2) ar gyfer diffiniad o "*grŵp yr wrthblaid fwyaf*" a "*grŵp gwleidyddol arall*".

Taliadau i Benaethiaid a Dirprwyon Dinesig (Cyflogau Dinesig)

- 3.14 O'r blaen, roedd y Panel wedi caniatáu i gynghorau amrywio cyflogau penaeithiaid dinesig a dirprwy benaethiaid dinesig er mwyn adlewyrchu'r cyfrifoldebau penodol sy'n perthyn i'w swyddi. Fodd, bynnag, mynegodd cynghorau'n gryf wrth y Panel nad yw aelodau etholedig yn dymuno gwneud penderfyniadau a chafwyd gwared ar ddewisiadau ac opsiynau o'r fath yn 2019. Yn achos cyflogau dinesig, pe caent eu talu, mae'r taliad ar gyfer Band 3 wedi'i osod ar £22,918 ar gyfer pennaeth dinesig ac ar y cyflog Band 5 o £17,918 ar gyfer dirprwy bennaeth dinesig (Penderfyniad 3). Mae'n bosibl y bydd cyngor yn penderfynu peidio â rhoi cyflog dinesig o gwbl ar gyfer swyddi'r pennaeth dinesig a'r dirprwy bennaeth dinesig.
- 3.15 Gall cyngor benderfynu peidio â chymhwyso unrhyw gyflog dinesig i swyddi pennaeth a/neu ddirprwy bennaeth dinesig.
- 3.16 Nid yw swyddi'r pennaeth dinesig a'r dirprwy bennaeth dinesig wedi'u cynnwys yn y cap (ac eithrio Cynghorau Ynys Môn a Merthyr Tudful).

Penderfyniad 3: Rhaid talu cyflog Band 3 o £22,918 i bennaeth dinesig pan fo'n cael ei dalu, a rhaid talu cyflog Band 5 o £17,918 i ddirprwy bennaeth dinesig pan fo'n cael ei dalu, a byddant yn weithredol o 1 Ebrill 2020.

- 3.17 Mae penaethiaid dinesig yn uwch-swyddi mewn cynghorau sy'n wahanol i arweinyddiaeth wleidyddol neu weithredol. Yn ogystal â chadeirio cyfarfodydd pwysig, y pennaeth dinesig yw 'dinesydd cyntaf' a 'llysgennad' yr awdurdod, gan gynrychioli'r cyngor i bob math o sefydliadau a chyrrff. Mae gofyniad y Panel na ddylai aelodau orfod talu am gost y cymorth (gweler penderfyniad 10) y mae ei angen i gyflawni eu dyletswyddau yn berthnasol yn achos dirprwy bennaethiaid dinesig hefyd.
- 3.18 Mewn sawl achos, mae penaethiaid dinesig yn cael cymorth ysgrifenyddol, yn cael cludiant ar gyfer dyletswyddau swyddogol, ac yn gallu manteisio ar gyllideb lletygarwch ar wahân sy'n cael ei rheoli gan swyddogion y cyngor.
- 3.19 Mae'r Panel yn cydnabod yr ystod o wahanol fathau o ddarpariaeth a wneir ar gyfer penaethiaid dinesig o ran cludiant, cymorth ysgrifenyddol, rhoddion elusenol a dillad. Nid cydnabyddiaeth ariannol bersonol yw penderfyniadau cyllido mewn perthynas â lefelau o gymorth ychwanegol o'r fath, ond yn hytrach cyllid sy'n ofynnol i gyflawni'r tasgau a'r dyletswyddau. Penderfyniad i'r cynghorau unigol yw'r rhain o hyd. Mae cynghorau'n rhydd i fuddsoddi mewn cymorth ar ba bynnag lefel sy'n briodol yn eu barn nhw ar gyfer yr arweinyddiaeth ddinesig sydd yn ei lle.
- 3.20 Mae Deddf Llywodraeth Leol (Democratiaeth) (Cymru) 2013 yn galluogi cynghorau i benodi aelod llywyddol sy'n gyfrifol am gadeirio cyfarfodydd y cyngor cyfan. Lle penodir un, bydd gan y pennaeth dinesig lai o gyfrifoldebau o ganlyniad i hynny.

Taliadau i Aelodau Llywyddol

- 3.21 Atgoffir cynghorau nad oes rhaid iddynt dalu aelod llywyddol sy'n cael ei benodi. Os bydd yn cael ei dalu, bydd y swydd yn cyfrif tuag at y cap, ac yn derbyn uwch gyflog Band 3 o £22,918.

Penderfyniad 4: Rhaid i aelod llywyddol, os penodir un ac os yw'n cael cydnabyddiaeth ariannol, gael uwch-gyflog Band 3 o £22,918.

Penderfyniad 5: Ni fydd swydd dirprwy aelod llywyddol yn cael cydnabyddiaeth ariannol.

Y ffactorau allweddol sy'n sail i benderfyniadau'r Panel:

- 3.21 Y cyflog sylfaenol, a delir i bob aelod, yw'r gydnabyddiaeth ariannol am y cyfrifoldeb o gynrychioli'r gymuned a chymryd rhan yn y swyddogaethau craffu, rheoleiddio a swyddogaethau cysylltiedig sy'n rhan o lywodraethu lleol am gyfnod sy'n gyfwerth â thri diwrnod yr wythnos. Mae unrhyw ymrwymiad amser y tu hwnt i dri diwrnod yn gyfraniad di-dâl at wasanaeth cyhoeddus.
- 3.22 Rhaid talu'r cyflog a'r costau sydd wedi'u pennu yn llawn i bob aelod, oni bai bod unigolyn wedi rhoi gwybod yn ysgrifenedig i swyddog priodol yr awdurdod ei fod wedi dewis yn annibynnol ac yn wirfoddol ei fod am ildio'r holl daliad neu unrhyw elfen ohono. Mae'n hanfodol bod tryloywder yn y broses hon fel bod unrhyw awgrym posibl bod aelodau'n cael eu rhoi dan bwysau i fynd heb rywffaint o'r cyflogau'n cael ei osgoi.

Rhaid cymhwyso'r canlynol:

Penderfyniad 6:

- a) Ni ddylai aelod etholedig gael cydnabyddiaeth ariannol am fwy nag un uwch-swydd o fewn ei awdurdod ef neu hi.
- b) Ni ddylid talu uwch-gyflog a chyflog dinesig i aelod etholedig.
- c) Mae'r cyflog sylfaenol yn gynwysedig ym mhob uwch-gyflog a chyflog dinesig a delir.
- d) Os yw cyngor yn dewis bod â mwy nag un dirprwy arweinydd sy'n cael cydnabyddiaeth ariannol, dylid rhannu'r gwahaniaeth rhwng uwch-gyflog y dirprwy arweinydd ac aelodau gweithrediaeth eraill â nifer y dirprwy arweinwyr a'i ychwanegu at uwch-gyflog aelodau gweithrediaeth eraill er mwyn cyfrifo'r uwch-gyflog sy'n daladwy i bob dirprwy arweinydd.

Penderfyniad 7: Ni all aelodau sy'n cael uwch-gyflog ym Mand 1 neu Fand 2 gael cyflog gan unrhyw Awdurdod Parc Cenedlaethol neu Awdurdod Tân ac Achub y maent wedi'u penodi iddo. Mae ganddynt hawl o hyd i hawlio costau teithio a chynhaliaeth ac ad-daliad o gostau gofal.

Penderfyniad 8: Ni all aelodau sy'n cael cyflog Band 1 neu Fand 2 dderbyn unrhyw dâl gan Gyngor Cymuned neu Dref y maent yn aelod ohono, ac eithrio costau teithio a chynhaliaeth ac ad-daliadau o gostau gofal.

Cefnogi gwaith aelodau etholedig awdurdodau lleol

- 3.23 Yn dilyn yr etholiadau lleol yn 2017 bu aelodau'r Panel yn ymweld â'r holl brif awdurdodau yng Nghymru. Mae'r ymweliadau hyn wedi cynnig cyfleoedd gwerthfawr i aelodau a swyddogion drafod yr amrywiadau sy'n digwydd a rhannu a deall y manteision a geir trwy fynd ati'n briodol i gefnogi gallu aelodau i gyflawni eu dyletswyddau sylfaenol yn effeithiol.
- 3.24 Mae'r Panel yn disgwyl bod y cymorth a roddir yn ystyried anghenion penodol aelodau unigol. Mae swyddogaethau Pwyllgorau Gwasanaethau Democrataidd yn cynnwys gofyniad i adolygu'r lefel o gymorth a roddir i aelodau i gyflawni'u dyletswyddau a byddai'r Panel yn disgwyl i'r pwyllgorau hyn gynnal adolygiadau achlysurol a chyflwyno cynigion gerbron y cyngor llawn o ran yr hyn yr ystyrir ei fod yn rhesymol. Dylai unrhyw gynigion gael eu gwneud gan roi sylw dyledus i Benderfyniadau 9 a 10 isod. Er enghraifft, nid yw'r Panel yn ei hystyried yn briodol ei gwneud yn ofynnol i aelodau etholedig dalu am unrhyw ddefnydd o ffôn i'w galluogi i gyflawni eu dyletswyddau ar gyfer y Cyngor fel aelod sy'n cynrychioli ward, aelod o bwyllgor neu aelod o'r cabinet.
- 3.25 Mae'r Panel o'r farn ei bod yn angenrheidiol i bob aelod etholedig gael defnydd hwylus o wasanaethau e-bost a chael mynediad electronig at wybodaeth briodol trwy gyswllt â'r rhyngwyd. Nid yw'r Panel yn ei hystyried yn briodol ei gwneud yn ofynnol i aelodau etholedig dalu am unrhyw ddefnydd o'r rhyngwyd i'w galluogi i gyflawni eu dyletswyddau ar gyfer y Cyngor fel aelod sy'n cynrychioli ward, aelod o bwyllgor neu aelod o'r cabinet. Mae hyn yn cynnwys y ddarpariaeth angenrheidiol i aelod fod mewn cysylltiad priodol â gwasanaethau'r cyngor a chadw cysylltiad â'r rhai y mae'n eu cynrychioli. Mae cynghorau wedi ymrwymo i 'weithio'n ddi-bapur', a heb fynediad electronig o'r fath byddai aelod yn wynebu cyfyngiadau sylweddol o ran ei allu i gyflawni ei ddyletswyddau. Ni fyddai'n briodol i gyfleusterau y mae ar aelodau eu hangen fod ar gael yn swyddfeydd y cyngor yn ystod oriau swyddfa yn unig.
- 3.26 Cyfrifoldeb pob cyngor trwy ei Bwyllgor Gwasanaethau Democrataidd yw rhoi cymorth a ddylai fod yn seiliedig ar asesiad o anghenion ei aelodau. Lle ceir anghenion ychwanegol neu faterion sy'n ymwneud ag anabledd, neu lle nodwyd fod gofynion penodol o ran hyfforddiant, bydd angen i bob awdurdod asesu unrhyw ofynion penodol sydd gan aelodau unigol.
- 3.27 Gallai ei weithredoedd cyfreithlon fel cynghorydd effeithio'n sylweddol ar ddiogelwch personol yr aelod etholedig. Yn unol â'u cyfrifoldebau presennol, dyletswydd y Pwyllgorau Gwasanaethau Democrataidd yw ariannu neu ddarparu'r cymorth sy'n angenrheidiol i alluogi cynghorydd i gyflawni ei rôl yn rhesymol ac yn ddiogel. Gallai hyn olygu bod angen ariannu mesurau diogelwch priodol i ddiogelu cynghorwyr rhag risg personol neu fgythiad sylweddol. Byddai'r ddarpariaeth sy'n ofynnol yn cael ei dewis ar sail asesiad risg a thrafodaeth â chyrrff perthnasol fel yr heddlu a'r gwasanaethau diogelwch.

3.28 Ar gyfer aelodau cyfetholedig, mae'r gofynion cymorth wedi'u gosod yn adran 9 a phenderfyniad 40.

Penderfyniad 9: Dylai pob awdurdod sicrhau, trwy ei Bwyllgor Gwasanaethau Democrataidd, bod ei holl aelodau etholedig yn cael cymaint o gymorth ag sy'n angenrheidiol i'w galluogi i gyflawni eu dyletswyddau'n effeithiol. Dylai pob aelod etholedig gael cyfleusterau ffôn, e-bost a rhyngwrdd digonol i'w galluogi i gael mynediad electronig at wybodaeth briodol.

Penderfyniad 10: Dylid rhoi cymorth o'r fath heb gostau i'r aelod unigol. Ni ddylai'r priod awdurdod ddidynnu symiau o gyflogau aelodau fel cyfraniad at y costau cymorth y mae'r awdurdod wedi penderfynu eu bod yn angenrheidiol ar gyfer effeithlonrwydd a/neu effeithiolrwydd aelodau.

Uwch-gyflogau penodol neu ychwanegol

3.29 Mae'r Panel wedi caniatáu mwy o hyblygrwydd trwy roi darpariaeth i awdurdodau wneud cais am uwch-gyflogau penodol neu ychwanegol nad ydynt yn perthyn i'r fframwaith cydnabyddiaeth ariannol presennol, neu na ellid gwneud lle iddynt o fewn uchafswm uwch-gyflogau'r awdurdod. Os yw'r ychwanegiad arfaethedig yn cael ei gymeradwyo ac yn achosi i'r Cyngor fynd y tu hwnt i'r cap hwn, bydd hyn yn cael ei gynnwys yn y gymeradwyaeth (ac eithrio Cyngorau Merthyr Tudful ac Ynys Môn – gweler troednodyn 4). Mae rhai cyngorau wedi codi'r posibilrwydd o weithredu rhai swyddi ag uwch-gyflogau yn ôl trefniant "rhannu swyddi". Mae'r Panel yn cefnogi'r egwyddor hon a chaiff y broses ei nodi ym Mharagraff 3.33.

Penderfyniad 11: Gall Prif Gyngorau wneud cais am uwch-gyflogau penodol neu ychwanegol nad ydynt yn syrthio o fewn y Fframwaith Cydnabyddiaeth Ariannol presennol.

3.30 Cyhoeddwyd canllawiau ar gyfer awdurdodau lleol ynghylch y broses ymgeisio ym mis Ebrill 2014 ac roeddent yn cynnwys yr egwyddorion canlynol:

- a. Ni all cyfanswm yr uwch-gyflogau fod yn uwch na hanner cant y cant⁴ o'r aelodaeth.
- b. Bydd raid i geisiadau gael eu cymeradwyo gan yr awdurdod yn ei gyfanrwydd (oni bai bod hyn wedi'i ddirprwyo o fewn y Rheolau Sefydlog) cyn eu cyflwyno i'r Panel.
- c. Rhaid bod tystiolaeth glir bod y swydd neu'r swyddi yn cynnwys cyfrifoldeb ychwanegol a ddangosir gan ddisgrifiad o'r rôl,

swyddogaeth a hyd.

- d. Bydd raid i bob cais ddynodi'r amseriad ar gyfer ystyried adolygiad ffurfiol o'r rôl gan yr awdurdod yn ei gyfanrwydd.

⁴ Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 Adran 142 (5) Ni all y gyfran sy'n cael ei gosod gan y Panel yn unol ag is-adran (4) fod yn uwch na hanner cant y cant oni bai bod Gweinidogion Cymru wedi cydsynio i hynny.

3.31 Trefniadau Rhannu Swyddi

I aelodau o weithrediaeth: Bydd pob “rhannwr” yn cael cyfran briodol o’r grŵp cyflogau fe y’i nodir yn Nhabl 5.

Ni ellir mynd y tu hwnt i’r uchafswm statudol ar gyfer cabinetau felly bydd y ddau rannwr swydd yn cyfrif tuag at yr uchafswm.

O dau dan y Mesur, nifer y bobl sy’n cael uwch-gyflog, nid nifer y swyddi ag uwch-gyflogau, sy’n cyfrif tuag at y cap. Felly, ar gyfer yr holl drefniadau rhannu swyddi bydd y cap uwch-gyflog yn cael ei gynyddu yn amodol ar yr uchafswm statudol o 50% o aelodaeth y Cyngor.

Rhaid hysbysu’r Panel ynghylch manylion unrhyw drefniadau rhannu swyddi.

4. Cydbwyllgorau Trosolwg a Chraffu (JOSC)

- 4.1 Ychydig o ddefnydd a wnaed o'r trefniadau ar gyfer Cydbwyllgorau Trosolwg a Chraffu. Felly mae'r Panel wedi penderfynu dileu'r taliad o'r fframwaith. Os, yn y dyfodol, y bydd JOSC yn cael ei ffurfio gan gyngor unigol, a'i fod yn dymuno rhoi cydnabyddiaeth ariannol, gall wneud cais am gydnabyddiaeth ariannol gan ddefnyddio trefniadau sydd i'w gweld ym mharagraffau 3.31 a 3.32. Bydd y pwyllgorau JOSC sy'n gweithredu'n barod yn parhau heb fod angen cadarnhad pellach.

5. Darpariaeth Pensiwn ar gyfer Aelodau Etholedig Prif Gynghorau

- 5.1 Mae Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn rhoi pŵer i'r Panel wneud penderfyniadau am hawliau pensiwn ar gyfer aelodau etholedig prif gynghorau.

Penderfyniad 12: Bydd yr hawl i ymuno â'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol yn gymwys i holl aelodau etholedig cymwys prif gynghorau.

6. Hawl i Absenoldeb Teuluol

Mae'r adran hon yn berthnasol i aelodau etholedig prif awdurdodau.

- 6.1 Cafodd y Rheoliadau mewn perthynas ag Absenoldeb Teuluol ar gyfer aelodau etholedig o brif gynghorau eu cymeradwyo gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru ym mis Tachwedd 2013⁶ ac maent yn cynnwys absenoldebau mamolaeth, newydd-anedig, mabwysiadu ac absenoldeb rhiant o fusnes swyddogol.
- 6.2 Bu'r Panel yn ystyried goblygiadau taliadau cydnabyddiaeth i aelodau o'r fath y rhoddir absenoldeb iddynt dan delerau Rheoliadau Llywodraeth Cymru a chaiff penderfyniadau'r Panel eu nodi isod.

Penderfyniad 13: Mae gan aelod etholedig hawl i gadw cyflog sylfaenol wrth gymryd absenoldeb teuluol dan y rheoliadau ni waeth beth oedd ei hanes presenoldeb yn union cyn dechrau'r absenoldeb teuluol.

Penderfyniad 14: Pan fo deiliad uwch-gyflog yn gymwys i gael absenoldeb teuluol, bydd yn dal i gael y cyflog tra pery'r absenoldeb.

Penderfyniad 15: Mater i'r awdurdod yw penderfynu a yw'n mynd i benodi rhywun i ddirprwyo ar ran y sawl sy'n absennol. Bydd yr aelod etholedig sy'n dirprwyo ar ran deiliad uwch-gyflog sy'n cymryd absenoldeb teuluol yn gymwys i gael uwch-gyflog, os yw'r awdurdod yn penderfynu hynny.

Penderfyniad 16: Os yw talu cydnabyddiaeth ariannol i'r sawl sy'n dirprwyo'n golygu bod yr awdurdod yn mynd y tu hwnt i'r uchafswm uwch-gyflogau sy'n berthnasol iddo, fel y nodir yn Adroddiad Blynyddol y Panel, bydd ychwanegiad at yr uchafswm yn cael ei ganiatáu tra pery'r trefniant dirprwyo. Fodd bynnag, ni fyddai hyn yn berthnasol i Gynghorau Ynys Môn na Merthyr Tudful pe bai'n golygu bod nifer yr uwch-gyflogau'n uwch na hanner cant y cant o aelodaeth y Cyngor. Mae'n ofynnol cael cymeradwyaeth benodol gan Weinidogion Cymru dan amgylchiadau o'r fath.

Penderfyniad 17: Pan fo Cyngor yn cytuno i dalu i aelod etholedig sy'n dirprwyo yn ystod absenoldeb teuluol, rhaid hysbysu'r Panel o fewn 14 diwrnod i ddyddiad y penderfyniad, ynghylch y manylion gan gynnwys y swydd benodol a hyd y trefniant dirprwyo.

Penderfyniad 18: Rhaid diwygio rhestr cydnabyddiaeth ariannol y Cyngor i adlewyrchu goblygiadau'r absenoldeb teuluol.

⁶ http://www.legislation.gov.uk/wsi/2013/2901/pdfs/wsi_20132901_mi.pdf

7. Taliadau i Aelodau o Awdurdodau Parciau Cenedlaethol (APCau)

Strwythur Awdurdodau Parciau Cenedlaethol

7.1 Mae tri Pharc Cenedlaethol yng Nghymru – Bannau Brycheiniog, Arfordir Penfro ac Eryri; fe'u ffurfiwyd i warchod tirweddau ysblennydd a darparu cyfleoedd hamdden ar gyfer y cyhoedd. Deddf yr Amgylchedd 1995 a arweiniodd at greu'r tri Awdurdod Parc Cenedlaethol (APC) cyfatebol. Mae gan y rhain ddau brif ddiben sef:

- gwarchod a gwella harddwch naturiol, bywyd gwylt a threftadaeth ddiwylliannol
- hyrwyddo cyfleoedd i'r cyhoedd ddeall a mwynhau nodweddion arbennig y Parc Cenedlaethol.

Yn ogystal â chyflawni dibenion y Parc Cenedlaethol, mae dyletswydd ar yr Awdurdod i feithrin llesiant economaidd a chymdeithasol cymunedau o fewn y Parc.

7.2 Mae Awdurdodau Parciau Cenedlaethol yn cynnwys aelodau sydd naill ai'n aelodau etholedig a enwebwyd gan y Prif Gynghorau o fewn ardal y Parc Cenedlaethol neu'n aelodau a benodwyd gan Lywodraeth Cymru trwy'r broses Penodiadau Cyhoeddus. Caiff aelodau a benodwyd gan Lywodraeth Cymru ac aelodau a enwebwyd gan y Cyngor eu trin yn gyfartal o ran cydnabyddiaeth ariannol.

7.3 Caiff strwythur y Pwyllgor Aelodau ym mhob un o'r tri pharc cenedlaethol ei nodi yn Nhabl 6.

Tabl 6: Aelodaeth o Awdurdodau Parciau Cenedlaethol Cymru

Awdurdod Parc Cenedlaethol	Cyfanswm Aelodaeth	Aelodau a Enwebwyd gan Brif Gynghorau	Aelodau a Benodwyd gan Lywodraeth Cymru
Bannau Brycheiniog	24	16: Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent – 1 Cyngor Sir Gaerfyrddin – 2 Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful – 1 Cyngor Sir Fynwy – 2 Cyngor Sir Powys – 8 Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf - 1 Cyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen – 1	8
Arfordir Penfro	18	12: Cyngor Sir Penfro – 12	6

Eryri	18	12: Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy – 3 Cyngor Gwynedd -9	6
--------------	----	--	---

- 7.4 Hefyd mae gan Bwyllgorau Safonau APCau aelodau cyfetholedig annibynnol y mae eu cydnabyddiaeth ariannol wedi'i chynnwys yn y Fframwaith fel y nodir yn Adran 9.
- 7.5 Wrth ystyried cydnabyddiaeth ariannol i aelodau o APCau, mae'r Panel wedi seilio'i benderfyniadau ar y pwyntiau allweddol canlynol:
- Mae APCau yn rheoli eu gwaith trwy gyfarfodydd awdurdod ffurfiol, pwyllgorau a grwpiau gorchwyl a gorffen. Mae gan bob un Bwyllgor Datblygu, Pwyllgor Rheoli a/neu Bwyllgor Cynllunio ac mae pwyllgorau eraill yn cynnwys Perfformiad ac Adnoddau ac Archwilio a Chraffu. Mae aelodau cyffredin o APCau yn aelodau o un pwyllgor o leiaf, yn ogystal â chymryd rhan mewn ymweliadau â safleoedd a phaneli arolygu.
 - Mae disgwyl i aelodau gymryd rhan mewn gweithgareddau hyfforddi a datblygu.
 - Mae gan gadeirydd APC rôl arwain a dylanwadu yn yr awdurdod, rôl gynrychiadol sy'n debyg mewn rhai ffyrdd i rôl pennaeth dinesig a lefel uchel o atebolrwydd. Nid dim ond arweinydd yr awdurdod yw'r cadeirydd, ond y cadeirydd hefyd yw wyneb cyhoeddus y parc cenedlaethol dan sylw a'r cysylltiad â'r Gweinidog ac ACau y mae'n cael cyfarfodydd rheolaidd gyda hwy. Mae'r rôl yn galw am lawer o ymrwymiad ac amser.

Cyflogau sylfaenol ac uwch-gyflogau

- 7.6 Ymwelodd y Panel â phob un o'r tri APC yn 2019. O ganlyniad i'r trafodaethau a ddigwyddodd yn ystod yr ymweliadau hyn, mae'r Panel wedi penderfynu y bydd yr ymrwymiad amser y seilir y gydnabyddiaeth ariannol arno yn cael ei godi o 42 diwrnod i 44 diwrnod. Bydd cyflog aelodau APCau yn cynyddu i £4,010.
- 7.7 Penderfynodd y Panel yn y gorffennol y dylai cydnabyddiaeth ariannol i gadeirydd APC fod yn gyson â'r rhan o uwch-gyflog Band 3 a delir i gadeirydd pwyllgor prif gyngor. Bydd y cyflog hwn yn cynyddu i £12,710.
- 7.8 O'r blaen, mae'r Panel wedi darparu'r opsiwn i APC benderfynu pa un o ddwy lefel cyflog y gellir ei rhoi i rolau dirprwy gadeirydd a hyd at ddau gadeirydd pwyllgor arall. Yn ystod yr ymweliadau, roedd yr aelodau o'r farn nad oedd y trefniant hwn yn briodol bellach. Felly, mae'r Panel wedi penderfynu cael gwared ar y trefniant dewisol. Bydd y cyflog ar gyfer dirprwy gadeirydd a chadeirydd pwyllgor yn codi i £7,710 sy'n gyson â Band 5. Mae'r Panel wedi penderfynu hefyd, os bydd APC yn penodi diprwy gadeirydd, y bydd raid talu'r cyflog priodol.

Uwch-gyflogau Ychwanegol

- 7.9 Cafwyd adborth yn ystod ymweliadau'r Panel ag APCau y gall ei benderfyniad y gallai hyd at ddau o Gadeiryddion Pwyllgorau APC gael uwch-gyflog fod yn rhwystr i Awdurdodau o ran cyflawni eu gofynion llywodraethu.
- 7.10 Mae'r Panel yn caniatáu mwy o hyblygrwydd i brif gynghorau wneud cais am uwch-gyflogau penodol neu ychwanegol nad ydynt yn perthyn i'r Fframwaith Cydnabyddiaeth Ariannol presennol. Mae'r Panel yn ymestyn y ddarpariaeth hon i APCau fel a adlewyrchir yn yr egwyddorion canlynol:
- Bydd raid i geisiadau gael eu cymeradwyo gan yr awdurdod yn ei gyfanrwydd (ni ellir dirprwyo'r cyfrifoldeb hwn) cyn eu cyflwyno i'r Panel.
 - Rhaid bod tystiolaeth glir bod y swydd neu'r swyddi yn cynnwys cyfrifoldeb ychwanegol a ddangosir gan ddisgrifiad o'r rôl, swyddogaeth a hyd.
 - Bydd raid i bob cais ddynodi'r amseriad ar gyfer ystyried adolygiad ffurfiol o'r rôl gan yr awdurdod yn ei gyfanrwydd.
- 7.11 Mae'r Panel wedi gwneud y penderfyniadau canlynol:

Penderfyniad 19: Dylai'r cyflog sylfaenol ar gyfer aelodau cyffredin o APC fod yn £4,010.

Penderfyniad 20: Dylai'r uwch-gyflog ar gyfer cadeirydd APC fod yn £12,710.

Penderfyniad 21: Rhaid talu uwch-gyflog APC o £7,710 i ddirprwy gadeirydd os penodir un.

Penderfyniad 22: Gellir talu cyflog o £7,710 i hyd at ddau gadeirydd pwyllgor.

Penderfyniad 23: Gall APCau ymgeisio am uwch-gyflogau penodol neu ychwanegol nad ydynt o fewn y Fframwaith Cydnabyddiaeth Ariannol presennol.

Penderfyniad 24: Ni chaiff aelodau dderbyn mwy nag un uwch-gyflog gan APC.

Penderfyniad 25: Caiff uwch-gyflog APC ei dalu gan gynnwys cyflog sylfaenol APC.

Penderfyniad 26: Ni chaiff aelodau o brif gyngor sy'n cael uwch-gyflog ym Mand 1 neu Fand 2 dderbyn cyflog gan unrhyw APC arall y maent wedi'u penodi iddo.

Sylwer: Nid yw absenoldeb teuluol yn berthnasol i aelodau wedi'u penodi gan Lywodraeth Cymru ac mae'r rhai a enwebwyd gan awdurdodau lleol wedi'u cynnwys yn nhrefniadau'r prif gyngor dan sylw, felly nid oes gofyn i APCau wneud unrhyw drefniadau o ran hyn.

8. Taliadau i Aelodau o Awdurdodau Tân ac Achub Cymru (ATAau)

Strwythur Awdurdodau Tân ac Achub

- 8.1 Mae tri Awdurdod Tân ac Achub (ATAau) yng Nghymru: Ffurfiwyd Awdurdodau Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru, Gogledd Cymru a De Cymru fel rhan o ad-drefnu Llywodraeth Leol ym 1996.
- 8.2 Mae ATAau yn cynnwys aelodau etholedig a enwebwyd gan y Prif Gynghorau yn ardal y Gwasanaeth Tân ac Achub.
- 8.3 Caiff strwythur pob un o'r tri ATA ei nodi yn Nhabl 7.

Tabl 7: Aelodau Awdurdodau Tân ac Achub

Awdurdod Tân ac Achub	Nifer yr Aelodau a enwebwyd gan Awdurdodau Lleol
Canolbarth a Gorllewin Cymru	25: Cyngor Sir Caerfyrddin – 5 Cyngor Sir Ceredigion – 2 Cyngor Bwrdeistref Sirol Castell-nedd Port Talbot – 4 Cyngor Sir Penfro – 3 Cyngor Sir Powys – 4 Cyngor Dinas a Sir Abertawe – 7
Gogledd Cymru	28: Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy – 5 Cyngor Sir Ddinbych – 4 Cyngor Sir y Fflint – 6 Cyngor Gwynedd – 5 Cyngor Sir Ynys Môn – 3 Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam – 5
De Cymru	24: Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr – 2 Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent – 1 Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili – 3 Cyngor Dinas Caerdydd – 5 Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful – 1 Cyngor Sir Fynwy – 2 Cyngor Dinas Casnewydd – 2 Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf – 4 Cyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen – 2 Cyngor Bro Morgannwg – 2

- 8.4 Hefyd mae gan Bwyllgorau Safonau ATAau aelodau Cyfetholedig Annibynnol, y mae eu cydnabyddiaeth ariannol wedi'i chynnwys yn y fframwaith fel y nodir yn Adran 9.

8.5 Wrth ystyried cydnabyddiaeth ariannol i aelodau o ATAau, mae'r Panel wedi seilio'i benderfyniadau ar y pwyntiau allweddol canlynol:

- Mae gan y Cadeirydd rôl arwain a dylanwadu yn yr awdurdod, a lefel uchel o atebolrwydd, yn enwedig wrth i faterion dadleuol godi sy'n ymwneud â'r gwasanaeth brys. Yn ogystal â chyfarfodydd yr awdurdod tân, mae gan bob ATA bwyllgorau sy'n cynnwys, mewn gwahanol gyfuniadau: archwilio, rheoli perfformiad, craffu, adnoddau dynol, rheoli adnoddau yn ogystal â grwpiau gorchwyl a gorffen a phaneli disgyblu. Yn ogystal â mynychu cyfarfodydd ffurfiol yr awdurdod a'r pwyllgorau, mae aelodau yn cael eu hannog i ymgymryd â rôl ymgysylltu â'r gymuned, gan gynnwys ymweld â gorsafoddd tân.
- Mae ethos hyfforddi cryf mewn ATAau. Disgwylir i aelodau gymryd rhan mewn gweithgareddau hyfforddi a datblygu. Mae rhaglenni sefydlu ar gael, yn ogystal â hyfforddiant arbenigol ar gyfer peliadau a gwrandawiadau disgyblu.
- Ychwanegir sesiynau hyfforddi'n aml at gyfarfodydd awdurdod i sicrhau bod hyfforddiant yn hygyrch.

Cyflogau Sylfaenol ac Uwch-gyflogau

8.6 O ganlyniad i'r wybodaeth a gafwyd yn ystod ymweliadau'r Panel â'r tri ATA yn 2019, mae'r ymrwymiad amser y seilir y gydnabyddiaeth arno wedi'i godi o 20 diwrnod i 22. Bydd cyflog aelodau'n codi i £2,005.

8.7 Penderfynodd y Panel y dylai cydnabyddiaeth ariannol i gadeirydd ATA fod yn gyson â'r rhan o uwch-gyflog ym Mand 3 a delir i gadeirydd pwyllgor prif gyngor. Bydd y cyflog hwn yn cynyddu i £10,705.

8.8 Penderfynodd y Panel y bydd cydnabyddiaeth ariannol i Ddirprwy Gadeirydd ATA yn cael ei chysoni â'r uwch-gyflog ym Mand 5 ar gyfer prif gynghorau. Bydd yn cynyddu i £5,705 a bydd raid ei thalu os bydd yr awdurdod yn penodi dirprwy gadeirydd.

8.9 Mae'r Panel wedi penderfynu y gellir rhoi cydnabyddiaeth ariannol, sy'n gyson â Band 5, i hyd at ddau gadeirydd pwyllgor ATA. Bydd hon yn codi i £5,705.

Uwch-gyflogau Ychwanegol

8.10 Mae'r Panel yn caniatáu mwy o hyblygrwydd i brif gynghorau wneud cais am uwch-gyflogau penodol neu ychwanegol nad ydynt yn perthyn i'r Fframwaith Cydnabyddiaeth Ariannol presennol. Mae'r Panel yn ymestyn y ddarpariaeth hon i ATAau fel a adlewyrchir yn yr egwyddorion canlynol:

- a. Bydd raid i geisiadau gael eu cymeradwyo gan yr awdurdod yn ei gyfanrwydd (ni ellir dirprwyo'r cyfrifoldeb hwn) cyn eu cyflwyno i'r Panel.
- b. Rhaid bod tystiolaeth glir bod y swydd neu'r swyddi yn cynnwys cyfrifoldeb ychwanegol a ddangosir gan ddisgrifiad o'r rôl, swyddogaeth a hyd.

- c. Bydd raid i bob cais ddynodi'r amseriad ar gyfer ystyried adolygiad ffurfiol o'r rôl gan yr awdurdod yn ei gyfanrwydd.

Byrddau Pensiwn Lleol

- 8.11 Mae'r Panel wedi ystyried ceisiadau gan ATAau i ganiatáu iddynt dalu cyflogau i Gadeiryddion byrddau pensiwn lleol a sefydlwyd dan Reoliadau Cynllun Pensiwn Diffoddwyr Tân (Cymru) 2015. Mae'r Rheoliadau hynny eisoes yn rhoi'r pŵer i ATAau benderfynu sut y dylai byrddau pensiwn lleol weithio a thalu i'r cadeirydd ac aelodau os ydynt yn dymuno. Felly nid yw'n briodol i'r Panel wneud penderfyniad sy'n grymuso ATAau i dalu cyflogau i gadeiryddion byrddau pensiwn lleol. Ni ellir defnyddio'r uwch-gyflogau ym Mhenderfyniad 27 na 28 ar gyfer y rôl hon yn unig.
- 8.12 Mae'r Panel wedi gwneud y penderfyniadau canlynol:

Penderfyniad 27: Y cyflog sylfaenol ar gyfer aelodau cyffredin o ATA fydd £2,005.

Penderfyniad 28: Yr uwch-gyflog ar gyfer cadeirydd ATA fydd £10,705.

Penderfyniad 29: Rhaid talu uwch-gyflog ATA o £5,705 i ddirprwy gadeirydd os penodir un.

Penderfyniad 30: Gellir talu i hyd at ddau gadeirydd pwyllgor. Y tâl fydd £5,705.

Penderfyniad 31: Gall ATAau wneud cais am uwch-gyflogau penodol neu ychwanegol nad ydynt yn syrthio o fewn i'r Fframwaith Cydnabyddiaeth Ariannol presennol.

Penderfyniad 32: Ni chaiff aelodau dderbyn mwy nag un uwch-gyflog gan ATA.

Penderfyniad 33: Telir uwch-gyflog ATA gan gynnwys cyflog sylfaenol yr ATA a rhaid iddo adlewyrchu cyfrifoldeb sylweddol a pharhaus.

Penderfyniad 34: Ni chaiff aelodau o brif gyngor sy'n cael uwch-gyflog ym Mand 1 neu Fand 2 dderbyn cyflog gan unrhyw ATA arall y maent wedi'u henwebu iddo.

9. Taliadau i Aelodau Cyfetholedig Prif Gyngorau, Awdurdodau Parciau Cenedlaethol ac Awdurdodau Tân ac Achub ⁷

- 9.1 Mae'r Panel wedi penderfynu bod ffi dyddiol neu hanner diwrnod yn gydnabyddiaeth ariannol briodol am y rôl bwysig a gyflawnir gan aelodau cyfetholedig o awdurdodau sydd â hawliau pleidleisio (mae hyn yn cynnwys yr aelod cyfetholedig o Gyngor Tref neu Gymuned). Mae lefel y taliadau yn gyfwerth â'r cyfraddau dyddiol cyfredol ar gyfer cadeiryddion ac aelodau o gyrff a noddir gan Lywodraeth Cymru ym Mand 2. Mae'r Panel yn nodi na fu cynnydd yn lefelau'r taliadau hyn ar draws cyrff o'r fath ers 2010.
- 9.2 Gall prif gyngorau, APCau ac ATAAu benderfynu ar uchafswm y dyddiau mewn unrhyw un flwyddyn y gall aelodau cyfetholedig gael tâl amdanynt. Gan gydnabod swyddogaeth bwysig aelodau cyfetholedig, rhaid rhoi taliadau am amser teithio a pharatoi, pwyllgorau chyfarfodydd o fathau eraill yn ogystal â gweithgareddau eraill, gan gynnwys hyfforddiant, fel y gwelir ym Mhenderfyniadau 36 i 39.
- 9.3 Mae'r penderfyniadau wedi'u nodi isod, a rhaid i brif gyngorau, APCau ac ATAAu ddweud wrth aelodau cyfetholedig beth yw enw'r swyddog penodol a fydd yn rhoi'r wybodaeth angenrheidiol iddynt ar gyfer eu hawliadau; a rhoi gwybod i'r swyddog hwnnw am yr ystod o daliadau y dylid eu gwneud.

Penderfyniad 35: Rhaid i Brif Gyngorau, APCau ac ATAAu dalu'r ffioedd canlynol i aelodau cyfetholedig sydd â hawliau pleidleisio (Tabl 8).

Tabl 8: Ffioedd ar gyfer aelodau cyfetholedig (sydd â hawliau pleidleisio)

Cadeiryddion pwyllgorau safonau a phwyllgorau archwilio	£256 (4 awr a mwy) £128 (hyd at 4 awr)
Aelodau cyffredin o bwyllgorau safonau sydd hefyd yn cadeirio pwyllgorau safonau ar gyfer cyngorau tref a chymuned	£226 o ffi dyddiol (4 awr a mwy) £113 (hyd at 4 awr)
Aelodau cyffredin pwyllgorau safonau; pwyllgor craffu addysg; pwyllgor craffu troseddau ac anhrefn a phwyllgor archwilio	£198 (4 awr a mwy) £99 (hyd at 4 awr)
Cyngorau tref a chymuned sy'n eistedd ar bwyllgorau safonau prif gyngorau	£198 (4 awr a mwy) £99 (hyd at 4 awr)

Penderfyniad 36: Mae amser rhesymol i baratoi cyn cyfarfodydd yn gymwys i'w gynnwys mewn hawliadau a wneir gan aelodau cyfetholedig – gall swyddog priodol benderfynu faint cyn y cyfarfod.

Penderfyniad 37: Gellir cynnwys amser teithio i'r cyfarfod ac oddi yno yn yr hawliadau am daliadau a wneir gan aelodau cyfetholedig (hyd at uchafswm y gyfradd ddyddiol).

Penderfyniad 38: Rhaid i swyddog priodol yn yr awdurdod bennu ymlaen llaw a yw cyfarfod wedi'i drefnu ar gyfer diwrnod llawn ac fe delir ffi ar sail y penderfyniad hwn, hyd yn oed os yw'r cyfarfod yn gorffen cyn diwedd pedair awr.

Penderfyniad 39: Rhaid talu ffioedd am gyfarfodydd a gweithgareddau eraill gan gynnwys pwyllgorau a gweithgorau eraill (gan gynnwys grwpiau gorchwyl a gorffen), cyfarfodydd rhagarweiniol gyda swyddogion, hyfforddiant a phresenoldeb mewn cynadleddau neu unrhyw gyfarfod ffurfiol arall y gofynnir i aelodau cyfetholedig ei fynychu.

Cefnogaeth ar gyfer aelodau cyfetholedig

- 9.4. Wrth i'r Panel ymweld â phrif gynghorau yn 2017, nodwyd rhai arferion da o ran y ffordd yr oedd swyddogaeth bwysig aelodau cyfetholedig yn cael ei hadlewyrchu yn yr ohebiaeth a'r cymorth yr oeddent yn eu cael. Yn yr achosion gorau, roeddent yn cael yr un amrywiaeth o gefnogaeth ag aelodau etholedig, gan eu galluogi i ysgwyddo eu swyddogaeth yn llawn. Fodd bynnag, mynegwyd pryderon gan nifer o gynghorau lle nad oedd penderfyniadau'r Panel yn cael eu gweithredu'n llawn, a chymorth cyfyngedig ar gael i aelodau cyfetholedig.

Penderfyniad 40: Dylai pob awdurdod sicrhau, trwy ei Bwyllgor Gwasanaethau Democrataidd neu bwyllgor priodol arall, bod ei holl aelodau cyfetholedig sydd â phleidlais yn cael cymaint o gymorth ag sy'n angenrheidiol i'w galluogi i gyflawni eu dyletswyddau'n effeithiol. Dylai cymorth o'r fath fod heb gostau i'r aelod unigol.

⁷ Nid yw'r adran hon yn berthnasol i aelodau cyfetholedig o gynghorau tref a chymuned.

10. Ad-dalu Costau Gofal

- 10.1 Mae'r adran hon yn berthnasol i aelodau o brif gynghorau, Awdurdodau Parciau Cenedlaethol, Awdurdodau Tân ac Achub ac i Aelodau Cyfetholedig o'r awdurdodau hyn. Mae'r un ddarpariaeth ar gyfer Cynghorau Cymuned a Thref i'w gweld yn Adran 13.
- 10.2 Diben yr adran hon yw galluogi pobl ag anghenion cymorth personol a/neu gyfrifoldebau gofalu i gyflawni eu dyletswyddau'n effeithiol fel aelod o awdurdod. Mae'r Panel o'r farn na ddylai'r costau gofal ychwanegol sy'n ofynnol i gyflawni dyletswyddau cymeradwy atal unrhyw unigolion rhag dod yn aelod neu barhau i fod yn aelod o awdurdod na chyfyngu ar eu gallu i gyflawni'r rôl.
- 10.3 Dylai aelodau, gan gynnwys aelodau cyfetholedig, gael yr hawl i ad-daliad o'u costau gofal, hyd at yr uchafswm o £403 y mis, ar gyfer gweithgareddau y mae'r cyngor unigol wedi'u dynodi'n fusnes swyddogol neu'n ddyletswydd gymeradwy a allai gynnwys amser paratoi a theithio. Mater i'r awdurdodau unigol yw penderfynu ar drefniadau penodol i roi hyn ar waith.
- 10.4 Mae'r Panel yn cydnabod y materion sy'n gysylltiedig â chyhoeddi'r traul dilys hwn. Caiff hyn ei adlewyrchu yn y newid i'r gofynion cyhoeddi a nodir yn Atodiad 4. I gefnogi aelodau presennol ac i annog amrywiaeth, mae'r Panel yn erfyn ar awdurdodau i hybu ac annog mwy o aelodau i hawlio'r ad-daliad o Gostau Gofal.

Penderfyniad 41: Rhaid i'r holl awdurdodau ddarparu ar gyfer ad-dalu costau angenrheidiol ar gyfer gofal am blant ac oedolion dibynnol (a roddir gan ofalwyr anffurfiol neu ffurfiol) ac ar gyfer anghenion cymorth personol hyd at uchafswm o £403 y mis. Rhaid i'r ad-daliad fod am y costau ychwanegol a ysgwyddwyd gan aelodau i'w galluogi i gyflawni eu dyletswyddau cymeradwy. Dim ond ar ôl dangos derbynebau gan y gofalwr y dylid ad-dalu'r costau.

11. Absenoldeb Oherwydd Salwch i Ddeiliaid Uwch-gyflogau

- 11.1 Mae'r Rheoliadau Absenoldeb Teuluol (a gymeradwywyd gan y Cynulliad Cenedlaethol yn 2014) yn benodol iawn mewn perthynas â hawliau a dim ond i aelodau etholedig o brif gynghorau y maent ar gael. Nid yw absenoldeb oherwydd salwch wedi'i gynnwys.
- 11.2 Mae achosion wedi cael eu dwyn i sylw'r Panel sy'n ymwneud â deiliaid uwch-gyflogau ar salwch hirdymor a'r annhegwch canfyddedig o'i gymharu â'r trefniadau ar gyfer absenoldeb teuluol. O ganlyniad, mae cynghorau'n wynebu'r cyfyng-gyngor canlynol:
- Gweithredu heb yr aelod unigol ond parhau i dalu'r uwch-gyflog iddo.
 - Disodli'r aelod, sydd felly'n colli'r uwch-gyflog (ond yn cadw'r cyflog sylfaenol).
- 11.3 Mae'r Panel wedi ystyried hyn ac mae'n diwygio'r Fframwaith i ddarparu trefniadau penodol ar gyfer salwch hirdymor fel y nodir isod:
- a) Caiff salwch hirdymor ei ddiffinio fel absenoldebau ardystiedig y tu hwnt i 4 wythnos.
 - b) Uchafswm hyd absenoldeb oherwydd salwch o fewn y cynigion hyn yw 26 wythnos neu nes bod cyfnod yr unigolyn yn y swydd yn dod i ben, pa un bynnag sydd gyntaf (ond os bydd yn cael ei ailbenodi bydd unrhyw ran o'r 26 wythnos sy'n weddill yn cael ei chynnwys).
 - c) O fewn y terfynau hyn gall deiliad uwch-gyflog sydd ar absenoldeb hirdymor oherwydd salwch barhau i gael cydnabyddiaeth ariannol am y swydd a ddelir os yw'r awdurdod yn penderfynu hynny.
 - d) Mater i'r awdurdod yw penderfynu a yw'n mynd i benodi rhywun i ddirprwyo ar ran y sawl sy'n absennol ond bydd yr aelod etholedig sy'n dirprwyo yn gymwys i gael yr uwch-gyflog sy'n briodol i'r swydd.
 - e) Os yw talu cydnabyddiaeth ariannol i'r sawl sy'n dirprwyo'n golygu bod yr awdurdod yn mynd y tu hwnt i'r uchafswm uwch-gyflogau sy'n berthnasol i'r awdurdod hwnnw, fel y nodir yn yr Adroddiad Blynyddol, bydd ychwanegiad at yr uchafswm yn cael ei ganiatáu tra pery'r trefniant dirprwyo. (Fodd bynnag, ni fyddai hyn yn berthnasol i gynghorau Ynys Môn na Merthyr Tudful pe bai'n golygu bod mwy na 50% o'r aelodaeth yn cael uwch-gyflog. Ni fyddai'n berthnasol ychwaith mewn perthynas ag aelod o weithrediaeth cyngor pe bai'n golygu bod y cabinet yn mynd y tu hwnt i 10 swydd – yr uchafswm statudol).
 - f) Pan fo'r Cyngor yn cytuno i dalu i aelod etholedig sy'n dirprwyo, rhaid hysbysu'r Panel, a hynny o fewn 14 diwrnod i ddyddiad y penderfyniad, ynghylch y manylion gan gynnwys y swydd benodol a hyd disgwylidig y trefniant dirprwyo. Rhaid diwygio Rhestr Cydnabyddiaeth Ariannol yr awdurdodau yn unol â hynny.

g) Nid yw'n berthnasol i aelodau etholedig o brif gynghorau nad ydynt yn ddeiliaid uwch-swyddi gan eu bod yn parhau i gael cyflog sylfaenol am o leiaf chwe mis, ni waeth beth fo'u presenoldeb, a mater i'r awdurdod yw unrhyw estyniad y tu hwnt i'r raddfa amser hon.

11.4 Mae'r trefniant hwn yn berthnasol i aelodau o brif gynghorau, Awdurdodau Parciau Cenedlaethol ac Awdurdodau Tân ac Achub sy'n ddeiliaid uwch-gyflogau, gan gynnwys aelodau a benodwyd gan Lywodraeth Cymru, ond nad ydynt yn aelodau cyfetholedig.

Sylwer:

Mae'r Rheoliadau Absenoldeb Teuluol yn berthnasol i aelodau etholedig mewn achosion o absenoldeb mamolaeth, newydd-anedig, mabwysiadu ac absenoldeb rhiant o fusnes swyddogol. Nid ydynt yn berthnasol i aelodau o Awdurdodau Parciau Cenedlaethol a benodwyd gan Lywodraeth Cymru.

12. Ad-dalu Costau Teithio a Chynhaliaeth pan fo'r Aelod ar Fusnes Swyddogol

- 12.1 Mae'r adran hon yn berthnasol i aelodau o brif gynghorau, Awdurdodau Parciau Cenedlaethol, Awdurdodau Tân ac Achub ac i aelodau cyfetholedig o'r awdurdodau hyn. (Rhoddir darpariaeth debyg ar gyfer Cynghorau Tref a Chymuned yn adran 13 gan fod dull gwahanol yn berthnasol i aelodau o'r fath, sef yn bennaf bod y ddarpariaeth yn ganiataol.)
- 12.2 Gall aelodau hawlio ad-daliadau ar gyfer costau teithio a chynhaliaeth (prydau a llety) lle mae'r rhain wedi deillio o ganlyniad i gyflawni dyletswyddau swyddogol.
- 12.3 Caiff treuliau a ad-delir i aelodau prif gynghorau, gan eu prif gyngor, eu heithrio rhag treth incwm a chyfraniadau yswiriant gwladol cyflogeion. Mae'n bosibl y bydd aelodau Awdurdodau Parciau Cenedlaethol ac Awdurdodau Tân ac Achub yn destun trefniadau eraill fel y'u pennwyd gan gyllid a Thollau EM.
- 12.4 Mae'r Panel yn ymwybodol bod aelodau ag anableddau wedi bod yn gyndyn o hawlio treuliau teithio dilys mewn rhai achosion oherwydd ymateb anffafriol yn dilyn cyhoeddi eu costau teithio. Fel dewis arall, gallai trefniadau teithio gael eu gwneud yn uniongyrchol gan yr awdurdod dan amgylchiadau o'r fath.
- 12.5 Mae'r Panel wedi penderfynu na fydd unrhyw newid i gyfraddau milltiredd y mae gan aelodau hawl i'w hawlio. Dim ond yn ôl cyfraddau cyfredol Cyllid a Thollau Ei Mawrhydi y gall yr holl awdurdodau ad-dalu costau teithio eu haelodau sy'n ymgymryd â busnes swyddogol o fewn a/neu'r tu allan i ffiniau'r awdurdod, ac mae'r cyfraddau hyn fel a ganlyn:

Ad-dalu costau milltiredd

45c y filltir	Hyd at 10,000 o filltiroedd mewn blwyddyn mewn car
25c y filltir	Dros 10,000 o filltiroedd mewn blwyddyn mewn car
5c y filltir	Am bob teithiwr sy'n cael ei gludo ar fusnes yr awdurdod
24c y filltir	Beiciau modur
20c y filltir	Beiciau

- 12.6 Lle mae aelod sydd ar fusnes swyddogol yn cael ei gludo gan drydydd parti (nad yw'n un o aelodau na swyddogion yr awdurdod hwnnw), gall yr aelod hawlio milltiredd yn ôl y cyfraddau a ragnodir ac unrhyw ffioedd parcio neu dollau ar yr amod bod yr awdurdod wedi'i argyhoeddi bod yr aelod wedi ysgwyddo'r costau hyn.

Ad-dalu costau teithio eraill

- 12.7 Rhaid i'r holl hawliadau eraill am gostau teithio (gan gynnwys teithio mewn tacsï os mai dyna'r unig ddull cludiant neu'r dull cludiant mwyaf addas) gael eu

had-dalu dim ond os dangosir derbynebau sy'n dangos y gost wirioneddol a byddant yn amodol ar unrhyw ofyniad neu gyfyngiad pellach y gall awdurdod ei bennu. Dylai aelodau wastad fod yn ymwybodol o'r angen i ddewis y dull teithio mwyaf cost-effeithiol.

Ad-dalu costau cynhaliaeth

£28 y dydd	Lwfans dydd ar gyfer prydau, gan gynnwys brechwast, lle nad yw'n cael ei ddarparu yn y tâl am aros dros nos
£200 y nos	Llundain
£95 y nos	Ardaloedd eraill
£30 y nos	Aros gyda ffrindiau a/neu deulu

- 12.8 Mae'r cyfraddau hyn yn unol â chyfraddau Llywodraeth Cymru. Argymhellir bod yr awdurdod perthnasol fel arfer yn archebu llety dros nos ac yn talu amdano ar ran aelodau, ac mewn achos o'r fath gall awdurdod bennu ei derfynau rhesymol ei hun ac nid yw'r terfynau sy'n berthnasol pan fo aelod unigol yn hawlio'n ôl-ddyledus am lety dros nos yn berthnasol bryd hynny.
- 12.9 Rhaid i bob awdurdod barhau i ad-dalu costau cynhaliaeth ar gyfer eu haelodau hyd at y cyfraddau uchaf a nodir uchod ar sail hawliadau gyda derbynebau, ac eithrio ar achlysuron lle mae aelodau'n aros gyda ffrindiau a/neu deulu.
- 12.10 Efallai y bydd achosion lle bydd awdurdod wedi pennu bod costau teithio o fewn ei ffiniau'n daladwy a bod angen ailadrodd y daith ar ddiwrnodau olynol. Lle y bo'n rhesymol ac yn gost-effeithiol ad-dalu costau llety dros nos yn hytrach na chostau milltired dyddiol dro ar ôl tro, ceir caniatâd i wneud hynny.
- 12.11 Nid oes angen dyrannu'r gyfradd ddyddiol uchaf (£28 y dydd) rhwng gwahanol brydau, gan fod y gyfradd ddyddiol uchaf ad-daladwy yn cwmpasu cyfnod o 24 awr a gellir ei hawlio am unrhyw bryd os yw hynny'n berthnasol, cyn belled ag y cyflwynir derbynebau gyda hawliad o'r fath.

Parcio Ceir Aelodau

Mae gan nifer o gynghorau drefniadau penodol ar gyfer eu haelodau o ran parcio ceir. Mae'r Panel o'r farn mai mater i gynghorau unigol yw penderfynu ar drefniadau gan gynnwys taliadau i, a gan, aelodau, ar yr amod ei fod yn benderfyniad ffurfiol gan y cyngor.

13. Taliadau i Aelodau o Gyngorau Tref a Chymuned

- 13.1 Mae'r Panel yn cydnabod bod amrywiadau eang o ran daearyddiaeth, cwmpas a graddfa ar draws y 735 o gyngorau tref a chymuned yng Nghymru, o gyngorau cymuned bychain â gwariant cymharol isel ac ychydig o gyfarfodydd i gyngorau tref mawr ag asedau a chyfrifoldebau sylweddol.
- 13.2 Cyfarfu'r Panel â dros 304 o Gyngorwyr a Chlercod a oedd yn cynrychioli 302 o Gyngorau Tref a Chymuned mewn 17 cyfarfod ledled Cymru. Roedd y trafodaethau'n cadarnhau'r farn gyffredinol bod swyddogaethau gwahanol gyngorau yn amrywio'n sylweddol, ac yn unol â'r amrywiad eang hwn bod rhaid i gyfrifoldebau ac atebolrwydd cyngorwyr amrywio hefyd. Mae cyngorwyr sy'n rheoli incwm neu wariant o £1 filiwn a'r rhai sy'n darparu gwasanaethau arwyddocaol, gan gynnwys rhai a allai fod wedi cael eu dirprwyo gan brif gyngorau, yn gweithredu mewn amgylchedd mwy cymhleth na chyngor sydd â chyllideb flynyddol llai na £30,000.
- 13.3 Yn Adroddiad Blynyddol 2018, ffurfiodd y Panel 3 grŵp o gyngorau cymuned a thref i adlewyrchu'r gwahaniaethau hynny ar sail lefel incwm *neu* wariant, pa un bynnag oedd uchaf, dros y flwyddyn ariannol ddiwethaf. Mae'r rhain yn aros heb eu newid yn Nhabl 9.

Tabl 9: Grwpiau Cyngorau Tref a Chymuned

Grŵp Cyngorau Tref a Chymuned	Incwm <i>neu</i> Wariant yn 2018-19 o:
A	£200,000 ac uwch
B	£30,000 – £199,999
C	Islaw £30,000

- 13.4 Er mwyn gweithredu a chyflawni dyletswyddau fel aelod o gyngor cymuned neu dref, rhaid i bob person wneud datganiad swyddogol yn derbyn y swydd. Yn dilyn y datganiad hwn, bydd aelodau cyngorau cymuned neu dref yn dal swyddi etholedig ac yn rhan o strwythur llywodraeth leol Cymru. Mae'n bwysig nodi bod person sy'n dilyn y trywydd hwn mewn sefyllfa wahanol i fathau eraill o weithgareddau, er enghraifft gwirfoddoli neu waith elusennol, sydd fel rheol yn dod o dan Gomisiwn Elusennau Cymru a Lloegr.
- 13.5 Dan Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011, mae cyngorau cymuned a thref yn awdurdodau perthnasol at ddibenion cydnabyddiaeth ariannol.
- 13.6 O ganlyniad, bydd hawl gan unigolion sydd wedi derbyn swydd fel aelod o gyngor cymuned neu dref i gael taliadau yn unol â phenderfyniad Panel Annibynnol Cymru ar Gydabyddiaeth Ariannol. Dyletswydd swyddog priodol o'r cyngor (Clerc y Cyngor fel rheol) yw trefnu bod pob unigolyn sydd â hawl i gael eu talu yn cael y taliadau cywir.

- 13.7 Dylai aelodau dderbyn arian y mae ganddynt hawl ei dderbyn yn gyffredinol. Ni ddylai fod yn ofynnol i unigolion 'optio i mewn' i gael taliadau.
- 13.8 Gall unigolyn wrthod derbyn taliad yn rhannol neu'n llwyr os ydynt yn dymuno gwneud hynny. Rhaid i hynny gael ei wneud yn ysgrifenedig, ac mae'n fater i'r unigolyn. Rhaid i aelod o gyngor cymuned neu dref sydd am wrthod taliadau ysgrifennu'n bersonol at y swyddog priodol i wneud hynny.
- 13.9 Mae'r Panel yn credu y dylai unrhyw aelod sydd ag anghenion personol, anghenion cymorth neu gyfrifoldebau gofalu gael ei alluogi i gyflawni ei rôl. Felly, mae'r Panel yn gorchymyn ad-dalu cost gofal i holl aelodau cynghorau cymuned a thref fel y'u nodir ym Mhenderfyniad 48.
- 13.10 Ym mhob cyngor cymuned a thref dylai'r swyddog priodol sicrhau bod mynediad parod at ad-daliadau costau gofal priodol er mwyn galluogi'r rhai sy'n gymwys i gael ad-daliad i gymryd rhan yn y broses ddemocrataidd. Mae'n amhriodol i gynghorau neu gynghorwyr greu hinsawdd, neu roi pwysau o unrhyw fath, sy'n atal personau rhag cyrraedd at unrhyw arian y mae ganddynt hawl ei dderbyn a allai eu helpu i gymryd rhan mewn democratiaeth leol.
- 13.11 Ni all aelodau sy'n cael uwch-gyflog ym Mand 1 neu Fand 2 gan brif gyngor gael unrhyw daliad gan gyngor tref neu gymuned, ac eithrio costau teithio a chynhaliaeth ac ad-daliadau o gostau gofal. Fodd bynnag, nid yw hyn yn eu hatal rhag dal uwch-swydd (Arweinydd, Dirprwy Arweinydd) heb daliad.
- 13.12 Mae Tabl 10 yn gosod y camau y mae'n rhaid i gynghorau cymuned a thref eu cymryd yn flynyddol o ran y penderfyniadau a ganlyn.

Taliadau tuag at gostau a threuliau

- 13.13 Mae'r Panel yn parhau i'w gwneud yn ofynnol i dalu £150 fel cyfraniad ar gyfer costau a threuliau pob aelod cyngor tref a chymuned.
- 13.14 I osgoi unrhyw amheuaeth, mae'r penderfyniad hwn bellach yn cynnwys pob cyngor. Nid oes angen derbynebau ar gyfer y taliadau hyn.

Penderfyniad 42: Rhaid i bob cyngor cymuned a thref sicrhau bod taliad o £150 y flwyddyn ar gael i'w aelodau fel cyfraniad at gostau a threuliau.

Uwch-rolau

- 13.15 Mae'r Panel yn cydnabod y gall rolau penodol ar gyfer aelodau yn enwedig o fewn y cynghorau tref a chymuned mwy, er enghraifft cadeirydd pwyllgor, olygu mwy o gyfrifoldeb. Mae hefyd yn debygol y bydd gan y cynghorau mwy nifer fwy o bwyllgorau, sy'n adlewyrchu eu lefel gweithgarwch. Mae'r Panel felly wedi penderfynu bod yn rhaid i gynghorau yng Ngrŵp A neilltuo taliad o £500 yr un am isafswm o un uwch-rôl ac uchafswm o bum uwch rôl. Gall cynghorau Grwpiau B, C a D dalu hyd at bum taliad cyfrifoldeb (hyd at

£500) am rolau penodedig.

13.16 Ym mhob achos, dim ond un taliad o £500 gall cynghorydd ei dderbyn, beth bynnag yw nifer yr uwch-swyddogaethau sydd ganddo yn y Cyngor.

Penderfyniad 43: Rhaid i gynghorau tref a chymuned yng Ngrŵp A sicrhau bod taliad blynyddol o £500 yr un ar gael i isafswm o 1 ac uchafswm o 5 aelod i gydnabod cyfrifoldebau penodol. Mae hyn yn ychwanegol at y taliad o £150 am gostau a threuliau.

Penderfyniad 44: Gall cynghorau tref a chymuned yng Ngrwpiau B neu C wneud taliad blynyddol o hyd at £500 yr un i hyd at 5 aelod i gydnabod cyfrifoldebau penodol. Mae hyn yn ychwanegol at y taliad o £150 am gostau a threuliau.

13.17 Pan fo person yn aelod ok fwy nag un cyngor cymuned neu dref, mae'n gymwys i dderbyn £150 ac, os yn briodol, £500 gan bob cyngor y mae'n aelod ohono.

Ad-dalu costau teithio a chostau cynhaliaeth

13.18 Mae'r Panel yn cydnabod y gall fod costau teithio a chynhaliaeth sylweddol sy'n gysylltiedig â gwaith aelodau o gynghorau tref a chymuned, yn enwedig pan fo ardal ddaearyddol y cyngor yn fawr a/neu pan fo'n ymgymryd â dyletswyddau y tu allan i'r ardal. Mae opsiwn gan bob cyngor i dalu costau teithio a chynhaliaeth (gan gynnwys teithio mewn tacsï os mai dyna'r unig ddull cludiant neu'r dull cludiant mwyaf addas). Pan fo cyngor yn dewis talu costau teithio a chynhaliaeth bydd y penderfyniadau canlynol yn berthnasol.

Penderfyniad 45: Gall cynghorau tref a chymuned dalu costau teithio pob aelod ar gyfer mynychu dyletswyddau cymeradwy⁸ Rhaid i daliadau o'r fath fod yn gostau gwirioneddol teithio ar gludiant cyhoeddus neu lwfansau milltiroedd Cyllid a Thollau Ei Mawrhydi fel y nodir isod:

- 45c y filltir – hyd at 10,000 o filltiroedd yn y flwyddyn.
- 25c y filltir – dros 10,000 o filltiroedd.
- 5c y filltir y teithiwr a gludir ar fusnes yr awdurdod.
- 24c y filltir – beiciau modur preifat.
- 20c y filltir – beiciau.

Penderfyniad 46: Os yw cyngor tref neu gymuned yn penderfynu bod angen arhosiad dros nos ar gyfer dyletswydd benodol, gall roi awdurdod i ad-dalu treuliau cynhaliaeth i'w aelodau yn ôl y cyfraddau uchaf a nodir isod, ar sail hawliadau gyda derbynebau:

- **Lwfans o £28 y cyfnod o 24 awr ar gyfer prydau bwyd, gan gynnwys brecwast pan na fydd wedi'i gynnwys.**
- **£200 – Llundain dros nos.**
- **£95 – rhywle arall dros nos.**
- **£30 – aros gyda ffrindiau a/neu deulu dros nos.**

Digolledu am golled ariannol

13.19 Mae'r Panel wedi cadw'r cyfleuster sy'n galluogi cynghorau i dalu iawndal i'w haelodau pan fyddant yn dioddef colled ariannol o ganlyniad i fod yn bresennol i gyflawni dyletswyddau cymeradwy. Mae'r ffigur hwn wedi'i ddiweddarau, unol â'r arolwg blynyddol diweddaraf o oriau ac enillion y Swyddfa Ystadegau Gwladol ar gyfer cyflog canolrifol ar gyfer cyflogeion amser llawn yng Nghymru a'r oriau gwaith wythnosol gwirioneddol cyfartalog ar gyfer gweithwyr llawn amser. (wedi'u haddasu yn dymhorol). Rhaid i aelodau fedru dangos bod y golled ariannol wedi'i hysgwyddo. Mae opsiwn gan bob cyngor i dalu iawndal am golled ariannol, a phan fo'n gwneud hynny bydd y penderfyniad canlynol yn berthnasol.

⁸ Lle mae aelod sydd ar fusnes swyddogol yn cael ei gludo gan yrwrwr sy'n drydydd parti (ddim yn un o aelodau na swyddogion yr awdurdod hwnnw), gall yr aelod hawlio milltired yn ôl y cyfraddau a ragnodir ac unrhyw ffioedd parcio neu dollau ar yr amod bod yr awdurdod wedi'i argyhoeddi bod yr aelod wedi ysgwyddo'r costau hyn.

Penderfyniad 47: Gall cynghorau tref a chymuned dalu iawndal am golled ariannol i bob un o'u haelodau, lle mae colled o'r fath wedi cael ei hysgwyddo, o ganlyniad i fod yn bresennol i gyflawni dyletswyddau cymeradwy fel a ganlyn:

- Hyd at £55.50 am bob cyfnod nad yw'n fwy na 4 awr
- Hyd at £110.00 am bob cyfnod sy'n fwy na 4 awr ond nad yw'n fwy na 24 awr

Ad-dalu costau gofal

- 13.20 Diben hyn yw galluogi pobl ag anghenion cymorth personol a/neu gyfrifoldebau gofalu i gyflawni eu dyletswyddau'n effeithiol fel aelod o awdurdod. Mae'r Panel yn credu ni ddylai'r costau gofal ychwanegol sy'n ofynnol i gyflawni dyletswyddau cymeradwy atal pobl rhag dod yn aelod neu barhau i fod yn aelod o awdurdod na chyfyngu ar eu gallu i gyflawni'r rôl.
- 13.21 Dylai fod gan aelodau yr hawl i gael ad-daliadau o'u costau gofal, hyd at yr uchafswm o £403 y mis, ar gyfer gweithgareddau y mae'r cyngor unigol wedi'u dynodi'n fusnes swyddogol neu'n ddyletswydd gymeradwy. Gallai hyn gynnwys, er enghraifft, amser paratoi a/neu amser teithio. Mater i gynghorau unigol yw penderfynu ar drefniadau penodol i roi hyn ar waith.
- 13.22 Mae'r Panel yn cydnabod y materion sy'n gysylltiedig â chyhoeddi'r traul dilys hwn. Caiff hyn ei adlewyrchu yn y newid i'r gofyniad cyhoeddi a nodir yn Atodiad 4. I gefnogi aelodau presennol ac i annog amrywiaeth mae'r Panel yn erfyn ar awdurdodau i hybu ac annog mwy o aelodau i hawlio'r ad-daliad o Gostau Gofal.

Penderfyniad 48: Rhaid i bob cyngor tref a chymuned ddarparu ar gyfer ad-dalu costau angenrheidiol ar gyfer gofal am blant ac oedolion dibynnol (a roddir gan ofalwyr anffurfiol neu ffurfiol) ac ar gyfer anghenion cymorth personol hyd at uchafswm o £403 y mis. Rhaid i'r ad-daliad fod am y costau ychwanegol a ysgwyddwyd gan aelodau i'w galluogi i gyflawni eu dyletswyddau cymeradwy. Dim ond ar ôl dangos derbynebaw gan y gofalwr y dylid ad-dalu'r costau.

Pennaeth Dinesig a Dirprwy Bennaeth Dinesig

- 13.23 Mae penaethiaid dinesig yn uwch swyddi o fewn cynghorau cymuned a thref. Yn ogystal â chadeirio cyfarfodydd pwysig, y pennaeth dinesig yw'r 'llysgennad' sy'n cynrychioli'r cyngor i bob math o sefydliadau a chyrff. Mae'r Panel yn gorchymyn na ddylai aelodau eu hunain orfod talu unrhyw gost sy'n gysylltiedig â chyflawni'r dyletswyddau hyn. Mae'r gofyniad hwn hefyd yn berthnasol yn achos dirprwy bennaethiaid dinesig.

- 13.24 Mae'r Panel yn cydnabod yr amrywiaeth eang o ddarpariaeth sydd ar gael ar gyfer penaethiaid dinesig o ran trafndiaeth, cymorth ysgrifenyddol, rhoi i elusennau a dillad – rydym yn ystyried mai cyllidebau dinesig y cyngor yw'r rhain.
- 13.25 Nid yw penderfyniadau cyllido ynghylch cyllidebau dinesig o'r fath yn fater o daliadau cydnabyddiaeth personol i ddeiliad y swydd – maent yn ymwneud yn hytrach â chyllid sydd ei angen er mwyn i dasgau a dyletswyddau gael eu cyflawni. Mae rhyddid o hyd i gynghorau osod cyllidebau dinesig ar ba lefel bynnag sy'n briodol yn eu tyb hwy ar gyfer lefelau'r arweinyddiaeth ddinesig sydd ganddynt.
- 13.26 I osgoi unrhyw amheuaeth, nid mater o dalu cydnabyddiaeth ariannol i'r unigolyn sy'n dal yr uwch-swydd yw costau mewn perthynas ag, er enghraifft, trafndiaeth (costau cludiant corfforol neu gostau fesul milltir), cymorth ysgrifenyddol, cyfraniadau elusennol (prynu tocynnau, gwneud cyfraniadau neu brynu tocynnau raffl) a dillad. Dylai'r rhain ddod o'r gyllideb ddinesig.
- 13.27 Gan gydnabod bod rhai meiri a chadeiryddion cynghorau tref a chymuned a'u dirprwyon yn brysur iawn yn ystod eu blwyddyn yn y swydd, mae'r Panel wedi penderfynu y dylai cynghorau tref a chymuned fedru gwneud taliad i'r unigolion sy'n dal y rolau hyn.
- 13.28 Taliad personol i unigolyn yw hwn ac mae'n gyfangwbl ar wahân i'r costau a nodir uchod.
- 13.29 Mae'r Panel wedi penderfynu mai uchafswm y taliad i gadeirydd neu faer cyngor tref neu gymuned yw £1,500. Uchafswm y taliad i ddirprwy faer neu ddirprwy gadeirydd fydd £500.

Penderfyniad 49: Gall cynghorau tref a chymuned ddarparu taliad i faer neu gadeirydd y cyngor hyd at uchafswm o £1,500. Mae hyn yn ychwanegol at y taliad o £150 ar gyfer costau a threuliau a'r uwch-gyflog o £500 os hawlir y rhain.

Penderfyniad 50: Gall cynghorau tref a chymuned ddarparu taliad i ddirprwy fae neu ddirprwy gadeirydd y cyngor hyd at uchafswm o £500. Mae hyn yn ychwanegol at y taliad o £150 ar gyfer costau a threuliau a'r uwch-gyflog o £500 os hawlir y rhain.

Gwneud Taliadau i aelodau

- 13.30 Mae Tabl 10 yn gosod pob un o'r penderfyniadau uchod, ac yn nodi os oes angen penderfyniad gan y Cyngor ynghylch bob un.
- 13.31 O ran taliadau gorfodol, lle nad oes angen penderfyniad gan y cyngor, dylai aelodau dderbyn arian y mae ganddynt hawl ei dderbyn yn gyffredinol.
- 13.32 Pan fo angen penderfyniad gan y Cyngor, dylid gwneud hyn yn y cyfarfod cyntaf ar ôl i'r Adroddiad Blynyddol ddod i law.
- 13.33 Gall Cyngor fabwysiadu unrhyw rai neu'r cyfan o'r penderfyniadau nad ydynt yn cynnwys gorchymyn ond os yw'n gwneud penderfyniad o'r fath, rhaid iddo fod yn berthnasol i'w holl aelodau.
- 13.34 Nodir ym mharagraffau 13.38 i 13.40 isod pryd fydd y taliadau yn dod i rym.
- 13.35 Ar dderbyn Adroddiad Blynyddol drafft yr hydref blaenorol, dylai cyngorau ystyried y penderfyniadau ar gyfer y flwyddyn ariannol nesaf, a defnyddio hyn wrth lunio cynlluniau ar gyfer y gyllideb.

Tabl 10

Rhif y Penderfyniad	Oes angen penderfyniad gan y cyngor?
42 Rhaid i bob cyngor cymuned a thref sicrhau bod taliad o £150 y flwyddyn ar gael i'w aelodau fel cyfraniad at gostau a threuliau.	Na – mae'r taliad o £150 yn orfodol ar gyfer pob aelod oni bai iddynt hysbysu'r swyddog priodol yn ysgrifenedig nad ydynt am ei gymryd
43 Rhaid i gynghorau tref a chymuned yng Ngrŵp A sicrhau bod taliad blynyddol o £500 yr un ar gael i isafswm o 1 ac uchafswm o 5 aelod i gydnabod cyfrifoldebau penodol. Mae hyn yn ychwanegol at y taliad o £150 am gostau a threuliau.	Oes – rhaid i'r cyngor benderfynu sawl taliad o £500 bydd yn eu gwneud – i rhwng 1 a 5 o aelodau, oni bai iddynt hysbysu'r swyddog priodol yn ysgrifenedig nad ydynt am ei gymryd
44 Gall cynghorau tref a chymuned yng Ngrwpiau B neu C wneud taliad blynyddol o hyd at £500 yr un i hyd at 5 aelod i gydnabod cyfrifoldebau penodol. Mae hyn yn ychwanegol at y taliad o £150 am gostau a threuliau.	Oes – mae'n dewisol i dalu am hyd at 5 aelod ac, os caiff ei dalu, rhaid penderfynu swm (hyd at £500).
45 Gall cynghorau tref a chymuned dalu costau teithio pob aelod ar gyfer mynychu dyletswyddau cymeradwy.	Oes – mae talu costau teithio yn ddewisol
46 Os yw cyngor tref neu gymuned yn penderfynu bod angen arhosiad dros nos ar gyfer dyletswydd benodol, gall roi awdurdod i ad-dalu treuliau cynhaliaeth i'w aelodau.	Oes – mae talu costau cynhaliaeth dros nos yn ddewisol

47 Gall cynghorau tref a chymuned dalu iawndal am golled ariannol i bob un o'u haelodau, lle mae colled o'r fath wedi cael ei hysgwyddo mewn gwirionedd, o ganlyniad i fod yn bresennol i gyflawni dyletswyddau cymeradwy.	Oes – mae talu lwfans colled ariannol yn ddewisol
48 Rhaid i bob cyngor tref a chymuned ddarparu ar gyfer ad-dalu costau angenrheidiol ar gyfer gofal am blant ac oedolion dibynnol (a roddir gan ofalwyr anffurfiol neu ffurfiol) ac ar gyfer anghenion cymorth personol hyd at uchafswm o £403 y mis.	Na – mae'r taliad yn orfodol ar gyfer pob aelod sy'n gymwys i hawlio ac yn dymuno gwneud hynny.
49 Gall cynghorau tref a chymuned ddarparu taliad Pennaeth Dinesig i fae neu gadeirydd y cyngor hyd at uchafswm o £1,500.	Oes – mae'r taliad i Bennaeth Dinesig yn ddewisol.
50 Gall cynghorau tref a chymuned ddarparu taliad Dirprwy Bennaeth Dinesig i ddirprwy faer neu ddirprwy gadeirydd y cyngor hyd at uchafswm o £500.	Oes – mae'r taliad i Ddirprwy Bennaeth Dinesig yn ddewisol.
51 Ni all aelodau sy'n cael uwch-gyflog ym Mand 1 neu Fand 2 gan brif gyngor (hynny yw yr Arweinydd, Dirprwy Arweinydd neu Aelod Gweithrediaeth) gael unrhyw daliad gan Gyngor Tref neu Gymuned, ac eithrio costau teithio a chynhaliaeth ac ad-daliadau o gostau gofal.	Na – Gall aelodau o brif gyngor sy'n cael uwch gyflog ym Mand 1 neu Fand 2 (hynny yw yr Arweinydd, Dirprwy Arweinydd neu Aelodau Gweithrediaeth) dderbyn costau teithio a chynhaliaeth ac ad-daliadau o gostau gofal yn unig; os ydynt yn gymwys i'w hawlio ac yn dymuno gwneud hynny.

13.36 Mae pob aelod yn gymwys i dderbyn y £150 fel sydd wedi'i nodi ym Mhenderfyniad 42 o ddechrau'r flwyddyn ariannol, oni bai iddynt gael eu hethol yn ddiweddarach yn ystod y flwyddyn ariannol. Os felly, maent y gymwys i gael taliad pro-rata o'r dyddiad hwnnw ymlaen.

13.37 Mae symiau eraill sy'n daladwy i aelodau mewn cydnabyddiaeth am ddyletswyddau penodol neu fel pennaeth dinesig neu ddirprwy bennaeth dinesig fel y gwelir ym Mhenderfyniadau 43, 44, 49 a 50 yn daladwy pan fydd yr aelod yn ymgymryd â'r swydd yn ystod y flwyddyn ariannol.

13.38 Mater i bob cyngor fydd gwneud a chofnodi penderfyniad polisi ynglŷn â:

- phryd fydd taliad yn cael ei wneud i'r aelod;
- sut i rannu'r cyfanswm i nifer o daliadau llai; ac
- a ddylid adfer unrhyw daliadau i aelodau sy'n gadael neu'n newid eu swyddi yn ystod y flwyddyn ariannol, ac os felly, sut.

13.39 Mae taliadau yn ymwneud â Phenderfyniadau 46, 47a 48 yn daladwy pan fo'r gweithgarwch dan sylw wedi digwydd.

13.40 Fel nodwyd ym mharagraff 13.8, gall unrhyw aelod unigol wneud penderfyniad personol i ddewis rhoi heibio rhan neu'r cyfan o'r hawl i unrhyw un o'r taliadau hyn trwy hysbysu swyddog priodol y Cyngor yn ysgrifenedig.

Penderfyniad 51: Ni all aelodau sy'n cael uwch-gyflog ym Mand 1 neu Fand 2 gan brif gyngor (hynny yw yr Arweinydd, Dirprwy Arweinydd neu Aelod Gweithrediaeth) gael unrhyw daliad gan Gyngor Tref neu Gymuned, ac eithrio costau teithio a chynhaliaeth ac ad-daliadau o gostau gofal.

Gofynion o ran cyhoeddusrwydd

13.41 Mae'n ofynnol i gynghorau tref a chymuned gyhoeddi manylion yr holl daliadau a wneir i aelodau unigol mewn Datganiad o Daliadau blynyddol ar gyfer pob blwyddyn ariannol. Rhaid i'r wybodaeth hon gael ei chyhoeddi ar hysbysfyrdau a/neu wefannau cynghorau (gyda mynediad rhwydd) a chael ei darparu ar gyfer y Panel trwy'r e-bost neu drwy'r post fan bellaf erbyn 30 Medi yn dilyn diwedd y flwyddyn ariannol ddiwethaf. Mae'r Panel yn tynnu sylw at y gofynion a nodir yn Atodiad 4. Mae'r Panel yn nodi gyda phryder nad yw nifer sylweddol o gynghorau wedi cydymffurfio â'r gofyniad hwn o hyd.

14. Cydymffurfio â Gofynion y Panel

Cylch Gwaith y Panel dan y Mesur

- 14.1 Mae Adran 153 o'r Mesur yn galluogi'r Panel i'w gwneud yn ofynnol i awdurdod perthnasol⁹ gydymffurfio â'r gofynion a osodir arno gan Adroddiadau Blynyddol y Panel ac yn galluogi'r Panel i fonitro sut mae awdurdodau perthnasol yn cydymffurfio â phenderfyniadau'r Panel.
- 14.2 Rhaid i awdurdod perthnasol weithredu penderfyniadau'r Panel yn yr adroddiad hwn o ddyddiad ei gyfarfod blynyddol neu ddyddiad a nodir yn yr Adroddiad Blynyddol.

Monitro cydymffurfiaeth

- 14.3 Bydd y Panel yn monitro sut y mae pob awdurdod perthnasol yn cydymffurfio â'r penderfyniadau yn yr Adroddiad Blynyddol hwn trwy ystyried y gofynion canlynol:
- (i) Rhaid i awdurdod perthnasol gynnal **Rhestr flynyddol o Gydnabyddiaeth Ariannol Aelodau** (Rheoliadau 4 a 5 Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol). Mae canllawiau yn Atodiad 3 yn nodi'r hyn y mae'n rhaid ei gynnwys yn y Rhestr.
 - (ii) Rhaid i awdurdod perthnasol wneud trefniadau ar gyfer cyhoeddi'r Rhestr yn ardal yr awdurdod (Rheoliad 46 Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol) ac anfon y Rhestr at y Panel cyn gynted ag y bo'n ymarferol a dim hwyrach na 31 Gorffennaf yn y flwyddyn y mae'n berthnasol iddi. Mae Atodiad 4 yn cynnwys rhagor o fanylion am y gofynion cyhoeddusrwydd.
 - (iii) Rhaid hysbysu'r Panel am unrhyw ddiwygiadau a wneir i'r Rhestr yn ystod y flwyddyn cyn gynted â phosibl wedi i'r diwygiad cael ei wneud.

Sylwer: Nid yw'r gofynion uchod yn berthnasol i Gyngorau Tref a Chymuned ar hyn o bryd. Mae'r canlynol yn berthnasol i'r holl awdurdodau gan gynnwys Cyngorau Tref a Chymuned.

- (iv) Rhaid i awdurdod perthnasol wneud trefniadau i gyhoeddi o fewn ardal yr awdurdod, y cyfanswm a dalwyd ganddo yn ystod y flwyddyn ariannol flaenorol i bob aelod ac aelod cyfetholedig o safbwynt cyflog (sylfaenol, uwch a dinesig), lwfansau, ffioedd ac ad-daliadau mewn Datganiad o Daliadau (yn unol ag Atodiad 4 sy'n nodi cynnwys y Gofynion o ran Cyhoeddusrwydd). Rhaid i hyn gael ei gyhoeddi cyn gynted ag y bo'n ymarferol a heb fod yn hwyrach na 30 Medi yn dilyn diwedd y flwyddyn ariannol flaenorol – a rhaid ei gyflwyno i'r Panel erbyn y dyddiad hwnnw.

⁹ Dehongliad o "Awdurdod Perthnasol" yn ôl Rheoliadau Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol (IRPW), Rhan 1, 'Dehongli'.

15. Cyflogau Penaethiaid Gwasanaeth Cyflogedig Prif Gyngorau ac Awdurdodau Tân ac Achub a Phrif Swyddogion Prif Gyngorau

- 15.1 Diwygiodd Adran 63 o Ddeddf Llywodraeth Leol (Democratiaeth) (Cymru) 2013 Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 gan fewnosod Adran 143A. Mae hyn yn galluogi'r Panel i ffurfio barn ynglŷn ag unrhyw beth yn Natganiadau Polisi Tâl awdurdodau sy'n ymwneud â chyflog y pennaeth gwasanaeth cyflogedig (fel arfer y prif weithredwr neu'r prif swyddog tân). Fe wnaeth adran 39 o Ddeddf Llywodraeth Leol (Cymru) 2015 ddiwygio'r mesur ymhellach gan ymestyn y swyddogaeth hon i gynnwys Prif Swyddogion Prif Gyngorau.
- 15.2 Mae Llywodraeth Cymru wedi cyhoeddi canllawiau diwygiedig ar gyfer y Panel sydd i'w gweld yn <http://gov.wales/docs/dsijlg/publications/localgov/160212-irp-guide-salaries-cy-v2.pdf>. Mae'r rhain yn nodi'r sail y bydd y Panel yn ei defnyddio i gyflawni'r swyddogaeth sydd wedi'i chynnwys yn y ddeddfwriaeth.
- 15.3 Swyddogaethau'r Panel a'r gofynion ar awdurdodau a sefydlwyd gan y ddeddfwriaeth a'r canllawiau dilynol yw:
- a) Os yw prif gyngor yn bwriadu newid cyflog pennaeth y gwasanaeth cyflogedig neu brif swyddog, neu os yw awdurdod tân ac achub yn bwriadu newid cyflog ei bennaeth gwasanaeth cyflogedig rhaid iddo ymgynghori â'r Panel oni bai bod y newid yn cyd-fynd â newidiadau a gymhwysir i swyddogion eraill yn yr awdurdod hwnnw (boed y newid yn gynydd neu'n ostyngiad). Mae 'cyflog' yn cynnwys taliadau o dan gontract am wasanaethau, yn ogystal â thaliadau cyflog o dan gontract cyflogaeth.
 - b) Rhaid i'r awdurdod roi sylw i argymhelliad/argymhellion y Panel wrth cyrraedd ei benderfyniad.
 - c) Caiff y Panel ofyn am unrhyw wybodaeth y mae'n ystyried ei bod yn angenrheidiol i ddod i gasgliad a chyflwyno argymhelliad. Rhaid i'r awdurdod ddarparu'r wybodaeth a geisir gan y Panel.
 - d) Caiff y Panel gyhoeddi unrhyw argymhelliad y mae'n ei wneud. Y bwriad yw, er budd tryloywder, y bydd fel arfer yn gwneud hynny.
 - e) Gallai argymhelliad/argymhellion y Panel:
 - gymeradwyo cynnig yr awdurdod
 - mynegi pryderon am y cynnig; ac/neu
 - argymell amrywiadau i'r cynnig
- Ar yr amod bod y rhain yn cydymffurfio ag unrhyw ganllawiau a gyhoeddir gan Lywodraeth Cymru.
- 15.4 Mae gan y Panel bŵer cyffredinol hefyd i adolygu Datganiadau ar Bolisiau Tâl Awdurdodau i'r graddau y maent yn ymwneud â phenaethiaid gwasanaeth cyflogedig (a phrif swyddogion tan 2020).

- 15.5 Mae'n bwysig nodi na fydd y Panel yn penderfynu beth fydd pennaeth gwasanaeth cyflogedig unigol yn ei dderbyn.
- 15.6 Mae'r Panel yn ymwybodol iawn bod y swyddogaeth hon yn wahanol iawn i'w gyfrifoldebau statudol mewn perthynas â chydabyddiaeth ariannol aelodau. Fodd bynnag, mae'n ymgymryd â'r rôl hon drwy fod yn glir ac yn agored, gan ystyried yr holl ffactorau perthnasol mewn perthynas ag achosion unigol penodol. Anogir awdurdodau i ymgynghori â'r Panel yn gynnar yn ei broses ar gyfer gwneud penderfyniad ar y materion hyn. Bydd hyn yn galluogi'r Panel i ymateb mewn modd amserol.

Datganiadau Polisi Cyflog

- 15.7 Mae paragraff 3.7 o'r canllawiau i'r Panel gan Lywodraeth Cymru yn datgan fel a ganlyn: "Nid yw'r ddeddfwriaeth yn cyfyngu'r Panel i rôl adweithiol". Mae'n galluogi'r Panel i ddefnyddio'i bŵer i wneud argymhellion sy'n ymwneud â darpariaethau o fewn Datganiadau Polisi Cyflog awdurdodau lleol. Mae'r Panel wedi ystyried hyn yng nghyd-destun ei adnoddau ac mae wedi penderfynu bod y rhain yn cyfyngu ar yr amser y gellid ei gymhwyso i'r pŵer agored hwn. Felly bydd yn archwilio newidiadau o flwyddyn i flwyddyn i gyflogau Prif Weithredwyr a Phrif Swyddogion er mwyn sicrhau bod y rhain yn cydymffurfio â gofynion y ddeddfwriaeth.

**Newidiadau i gyflogau prif swyddogion mewn prif gynghorau –
Penderfyniadau'r panel 2018/19**

Mae'r llythyrau a anfonwyd i'r Awdurdodau Lleol yn roi gwybod iddynt am benderfyniad y Panel i'w gweld ar wefan y Panel: <https://llyw.cymru/panel-annibynnol-cymru-ar-gydnabyddiaeth-ariannol>

Enw'r Awdurdod Lleol	Cynnig	Penderfyniad y Panel
Cyngor Sir Gaerfyrddin	Recritio i swydd Prif Weithredwr (Pennaeth Gwasanaeth Cyflogedig)	Cymeradwyo
Cyngor Sir Penfro	Tâl Cydnabyddiaeth Prif Swyddog – Pennaeth Gwasanethau Caffael	Cymeradwyo
Cyngor Abertawe	Trefniadau ar gyfer Prif Weithredwr dros dro	Cymeradwyo
Cyngor Sir Ynys Môn	Adolygu'r trefniadau Uwch-reoli yng Nghyngor Sir Ynys Môn	Cymeradwyo
Cyngor Sir Conwy	Adolygu'r Strwythur Cyflogau a Graddfeydd – Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy	Cymeradwyo
Cyngor Sir Ddinbych	Adolygu Strwythur yr Uwch-arweinyddiaeth – Pennaeth Cyllid a Phennaeth Cyfathrebu a Thai	Cymeradwyo

Atodiad 1: Penderfyniadau'r Panel ar gyfer 2020/21

Prif Gynghorau	
1.	Bydd y cyflog sylfaenol yn 2020/21 ar gyfer aelodau etholedig prif gynghorau yn £14,218 a bydd yn weithredol o 1 Ebrill 2020.
2.	Bydd lefelau uwch-gyflogau yn 2020/21 ar gyfer aelodau o brif gynghorau fel y'u nodir yn Nhabl 5 a byddant yn dod i rym o 1 Ebrill 2020.
3.	Rhaid talu cyflog Band 3 o £22,918 i bennaeth dinesig pan fo'n cael ei dalu, a rhaid talu cyflog Band 5 o £918 i ddirprwy bennaeth dinesig pan fo'n cael ei dalu, a byddant yn weithredol o 1 Ebrill 2020.
4.	Rhaid i aelod llywyddol, os penodir un ac os yw'n cael cydnabyddiaeth ariannol, gael uwch-gyflog Band 3 o £22,918.
5.	Ni fydd swydd dirprwy aelod llywyddol yn cael cydnabyddiaeth ariannol.
6.	<p>a) Ni ddylai aelod etholedig gael cydnabyddiaeth ariannol am fwy nag un uwch-swydd o fewn ei awdurdod ef neu hi</p> <p>b) Ni ddylid talu uwch-gyflog a chyflog dinesig i aelod etholedig</p> <p>c) Mae'r cyflog sylfaenol yn gynwysedig ym mhob uwch-gyflog a chyflog dinesig a delir</p> <p>d) Os yw cyngor yn dewis bod â mwy nag un dirprwy arweinydd sy'n cael cydnabyddiaeth ariannol, dylid rhannu'r gwahaniaeth rhwng uwch-gyflog y dirprwy arweinydd ac aelodau gweithrediaeth eraill â nifer y dirprwy arweinwyr a'i ychwanegu at uwch-gyflog aelodau gweithrediaeth eraill er mwyn cyfrifo'r uwch-gyflog sy'n daladwy i bob dirprwy arweinydd.</p>
7.	Ni all aelodau sy'n cael uwch-gyflog ym Mand 1 neu Fand 2 gael cyflog gan unrhyw Awdurdod Parc Cenedlaethol neu Awdurdod Tân ac Achub y maent wedi'u penodi iddo. Mae ganddynt hawl o hyd i hawlio costau teithio a chynhaliaeth ac ad-daliad o gostau gofal.
8.	Ni all aelodau sy'n cael cyflog Band 1 neu Fand 2 dderbyn unrhyw dâl gan Gyngor Cymuned neu Dref y maent yn aelod ohono, ac eithrio costau teithio a chynhaliaeth ac ad-daliadau o gostau gofal.
9.	Dylai pob awdurdod sicrhau, trwy ei Bwyllgor Gwasanaethau Democrataidd, bod ei holl aelodau etholedig yn cael cymaint o gymorth ag sy'n angenrheidiol i'w galluogi i gyflawni eu dyletswyddau'n effeithiol. Dylai pob aelod etholedig gael cyfleusterau ffôn, e-bost a rhyngwyd digonol i'w galluogi i gael mynediad electronig at wybodaeth briodol.

10.	Dylid rhoi cymorth o'r fath heb gostau i'r aelod unigol. Ni ddylai'r priod awdurdod ddidynnu symiau o gyflogau aelodau fel cyfraniad at y costau cymorth y mae'r awdurdod wedi penderfynu eu bod yn angenrheidiol ar gyfer effeithlonrwydd a/neu effeithiolrwydd aelodau.
Uwch-gyflogau Penodol neu Ychwanegol	
11.	Gall Prif Gynghorau wneud cais am uwch-gyflogau penodol neu ychwanegol nad ydynt yn syrthio o fewn y Fframwaith Cydnabyddiaeth Ariannol presennol.
Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol	
12.	Bydd yr hawl i ymuno â'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol yn gymwys i holl aelodau etholedig cymwys prif gynghorau.
Absenoldeb Teuluol	
13.	Mae gan aelod etholedig hawl i gadw cyflog sylfaenol wrth gymryd absenoldeb teuluol dan y rheoliadau ni waeth beth oedd ei hanes presenoldeb yn union cyn dechrau'r absenoldeb teuluol.
14.	Pan fo deiliad uwch-gyflog yn gymwys i gael absenoldeb teuluol, bydd yn dal i gael y cyflog tra pery'r absenoldeb.
15.	Mater i'r awdurdod yw penderfynu a yw'n mynd i benodi rhywun i ddirprwyo ar ran y sawl sy'n absennol. Bydd yr aelod etholedig sy'n dirprwyo ar ran deiliad uwch-gyflog sy'n cymryd absenoldeb teuluol yn gymwys i gael uwch-gyflog, os yw'r awdurdod yn penderfynu hynny.
16.	Os yw talu cydnabyddiaeth ariannol i'r sawl sy'n dirprwyo'n golygu bod yr awdurdod yn mynd y tu hwnt i'r uchafswm uwch-gyflogau sy'n berthnasol iddo, fel y nodir yn Adroddiad Blynyddol y Panel, bydd ychwanegiad at yr uchafswm yn cael ei ganiatáu tra pery'r trefniant dirprwyo. Fodd bynnag, ni fyddai hyn yn berthnasol i Gynghorau Ynys Môn na Merthyr Tudful pe bai'n golygu bod nifer yr uwch-gyflogau'n uwch na hanner cant y cant o aelodaeth y Cyngor. Mae'n ofynnol cael cymeradwyaeth benodol gan Weinidogion Cymru dan amgylchiadau o'r fath.
17.	Pan fo Cyngor yn cytuno i dalu i aelod etholedig sy'n dirprwyo yn ystod absenoldeb teuluol rhaid hysbysu'r Panel a hynny o fewn 14 diwrnod i ddyddiad y penderfyniad, ynghylch y manylion gan gynnwys y swydd benodol a hyd y trefniant dirprwyo.
18.	Rhaid diwygio rhestr cydnabyddiaeth ariannol y Cyngor i adlewyrchu goblygiadau'r absenoldeb teuluol.
Awdurdodau Parciau Cenedlaethol	
19.	Dylai'r cyflog sylfaenol ar gyfer aelodau cyffredin o APC fod yn £4,010.
20.	Dylai'r uwch-gyflog ar gyfer cadeirydd APC fod yn £12,710.

21.	Rhaid talu uwch-gyflog APC o £7,710 i ddirprwy gadeirydd os penodir un.
22.	Gellir talu cyflog o £7,710 i hyd at ddau gadeirydd pwyllgor.
23.	Gall APCau ymgeisio am uwch-gyflogau penodol neu ychwanegol nad ydynt o fewn y Fframwaith Cydnabyddiaeth Ariannol presennol.
24.	Ni chaiff aelodau dderbyn mwy nag un uwch-gyflog gan APC.
25.	Caiff uwch-gyflog APC ei dalu gan gynnwys cyflog sylfaenol APC.
26.	Ni chaiff aelodau o brif gyngor sy'n cael uwch-gyflog ym Mand 1 neu Fand 2 dderbyn cyflog gan unrhyw APC arall y maent wedi'u penodi iddo.
Awdurdodau Tân ac Achub	
27.	Dylai'r cyflog sylfaenol ar gyfer aelodau cyffredin o ATA fod yn £2,005.
28.	Dylai'r uwch-gyflog ar gyfer cadeirydd ATA fod yn £10,705.
29.	Rhaid talu uwch-gyflog ATA o £5,705 i ddirprwy gadeirydd os penodir un.
30.	Gellir talu i hyd at ddau gadeirydd pwyllgor. Y tâl fydd £5,705.
31.	Gall ATAAu ymgeisio am uwch-gyflogau penodol neu ychwanegol nad ydynt yn syrthio o fewn i'r Fframwaith Cydnabyddiaeth Ariannol presennol.
32.	Ni chaiff aelodau dderbyn mwy nag un uwch-gyflog gan ATA.
33.	Telir uwch-gyflog ATA gan gynnwys cyflog sylfaenol yr ATA a rhaid iddo adlewyrchu cyfrifoldeb sylweddol a pharhaus.
34.	Ni chaiff aelodau o brif gyngor sy'n cael uwch-gyflog ym Mand 1 neu Fand 2 dderbyn cyflog gan unrhyw ATA arall y maent wedi'u henwebu iddo.
Aelodau Cyfetholedig	
35.	Rhaid i Brif Gynghorau, APCau ac ATAAu dalu'r ffioedd canlynol i aelodau cyfetholedig (sydd â hawliau pleidleisio) fel y gwelir yn nhabl 8.
36.	Mae amser rhesymol i baratoi cyn cyfarfodydd yn gymwys i'w gynnwys mewn hawliadau a wneir gan aelodau cyfetholedig – gall swyddog priodol benderfynu faint cyn y cyfarfod.
37.	Gellir cynnwys amser teithio i'r cyfarfod ac oddi yno yn yr hawliadau am daliadau a wneir gan aelodau cyfetholedig (hyd at uchafswm y gyfradd ddyddiol).

38.	Rhaid i swyddog priodol yn yr awdurdod bennu ymlaen llaw a yw cyfarfod wedi'i drefnu ar gyfer diwrnod llawn ac fe delir ffi ar sail y penderfyniad hwn, hyd yn oed os yw'r cyfarfod yn gorffen cyn diwedd pedair awr.
39.	Rhaid talu ffioedd am gyfarfodydd a gweithgareddau eraill gan gynnwys pwyllgorau a gweithgorau eraill (gan gynnwys grwpiau gorchwyl a gorffen), cyfarfodydd rhagarweiniol gyda swyddogion, hyfforddiant a phresenoldeb mewn cynadleddau neu unrhyw gyfarfod ffurfiol arall y gofynnir i aelodau cyfetholedig ei fynvchu
40.	Rhaid i bob awdurdod sicrhau, trwy ei Bwyllgor Gwasanaethau Democrataidd neu bwyllgor priodol arall, bod ei holl aelodau cyfetholedig sydd â phleidlais yn cael cymaint o gymorth ag sy'n angenrheidiol i'w galluogi i gyflawni eu dyletswyddau'n effeithiol. Dylai cymorth o'r fath fod heb gostau i'r aelod unigol.
Ad-dalu Costau Gofal	
41.	Rhaid i'r holl awdurdodau ddarparu ar gyfer ad-dalu costau angenrheidiol ar gyfer gofal am blant ac oedolion dibynnol (a roddir gan ofalwyr anffurfiol neu ffurfiol) ac ar gyfer anghenion cymorth personol hyd at uchafswm o £403 y mis. Rhaid i'r ad-daliad fod am y costau ychwanegol a ysgwyddwyd gan aelodau er mwyn iddynt gyflawni eu dyletswyddau cymeradwy. Dim ond ar ôl dangos derbynebaw gan y gofalwr y dylid ad-dalu'r costau.
Cynghorau Tref a Chymuned	
42.	Rhaid i bob cyngor cymuned a thref sicrhau bod taliad o £150 y flwyddyn ar gael i'w aelodau fel cyfraniad at gostau a threuliau.
43.	Rhaid i gynghorau tref a chymuned yng Ngrŵp A sicrhau bod taliad blynyddol o £500 yr un ar gael i isafswm o 1 ac uchafswm o 5 aelod i gydnabod cyfrifoldebau penodol. Mae hyn yn ychwanegol at y taliad o £150 am gostau a threuliau.
44.	Gall cynghorau tref a chymuned yng Ngrwpiau B neu C wneud taliad blynyddol o £500 yr un i hyd at 5 aelod i gydnabod cyfrifoldebau penodol. Mae hyn yn ychwanegol at y taliad o £150 am gostau a threuliau.

45.	<p>Gall cynghorau tref a chymuned dalu costau teithio pob aelod ar gyfer mynychu dyletswyddau cymeradwy. ¹⁰ Rhaid i daliadau o'r fath fod yn gostau gwirioneddol teithio ar gludiant cyhoeddus neu lwfansau milltiroedd Cyllid a Thollau Ei Mawrhydi fel y nodir isod:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 45c y filltir – hyd at 10,000 o filltiroedd yn y flwyddyn. • 25c y filltir – dros 10,000 o filltiroedd. • 5c y filltir y teithiwr a gludir ar fusnes yr awdurdod. • 24c y filltir – beiciau modur preifat. • 20c y filltir – beiciau.
46.	<p>Os yw cyngor tref neu gymuned yn penderfynu bod angen arhosiad dros nos ar gyfer dyletswydd benodol, gall roi awdurdod i ad-dalu treuliau cynhaliaeth i'w aelodau yn ôl y cyfraddau uchaf a nodir isod, ar sail hawliadau gyda derbynebaw:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lwfans o £28 y cyfnod o 24 awr ar gyfer prydau bwyd, gan gynnwys brecwast pan na fydd wedi'i gynnwys. • £200 – Llundain dros nos. • £95 – rhywle arall dros nos. • £30 – aros gyda ffrindiau a/neu deulu dros nos.
47.	<p>Gall cynghorau tref a chymuned dalu iawndal am golled ariannol i bob un o'u haelodau, lle mae colled o'r fath wedi cael ei hysgwyddo, o ganlyniad i fod yn bresennol i gyflawni dyletswyddau cymeradwy fel a ganlyn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hyd at £55.50 am bob cyfnod nad yw'n fwy na 4 awr. • Hyd at £111.00 am bob cyfnod sy'n fwy na 4 awr ond nad yw'n fwy na 24 awr.
48.	<p>Rhaid i bob cyngor tref a chymuned ddarparu ar gyfer ad-dalu costau angenrheidiol ar gyfer gofal am blant ac oedolion dibynnol (a roddir gan ofalwyr anffurfiol neu ffurfiol) ac ar gyfer anghenion cymorth personol hyd at uchafswm o £403 y mis. Rhaid i'r ad-daliad fod am y costau ychwanegol a ysgwyddwyd gan aelodau i'w galluogi i gyflawni eu dyletswyddau cymeradwy. Dim ond ar ôl dangos derbynebaw gan y gofalwr y dylid ad-dalu'r costau.</p>
49.	<p>Gall cynghorau tref a chymuned ddarparu taliad Pennaeth Dinesig i faer/cadeirydd y cyngor hyd at uchafswm o £1,500. Mae hyn yn ychwanegol at y taliad o £150 ar gyfer costau a threuliau a'r uwch-gyflog o £500 os hawlir y rhain.</p>
50.	<p>Gall cynghorau tref a chymuned ddarparu taliad Dirprwy Bennaeth Dinesig i ddirprwy faer/dirprwy gadeirydd y cyngor hyd at uchafswm o £500. Mae hyn yn ychwanegol at y taliad o £150 ar gyfer costau a threuliau a'r uwch-gyflog o £500 os hawlir y rhain.</p>

51.	Ni all aelodau sy'n cael uwch-gyflog ym Mand 1 neu Fand 2 gan brif gyngor (hynny yw yr Arweinydd, Dirprwy Arweinydd neu Aelod Gweithrediaeth) gael unrhyw daliad gan Gyngor Tref neu Gymuned, ac eithrio costau teithio a chynhaliaeth ac ad-daliadau o gostau gofal.
-----	---

¹⁰ Lle mae aelod sydd ar fusnes swyddogol yn cael ei gludo gan yrrwr sy'n drydydd parti (ddim yn un o aelodau na swyddogion yr awdurdod hwnnw), gall yr aelod hawlio milltired yn ôl y cyfraddau a ragnodir ac unrhyw ffioedd parcio neu dollau ar yr amod bod yr awdurdod wedi'i argyhoeddi bod yr aelod wedi ysgwyddo'r costau hyn.

Atodiad 2: Rheoliadau Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol (IRPW)

ar gyfer:

- a) **cydnabyddiaeth ariannol i aelodau ac aelodau cyfetholedig awdurdodau perthnasol**
- b) **swyddogaethau sy'n ymwneud â chyflogau Penaethiaid Gwasanaeth Cyflogedig Prif Gyngorau ac Awdurdodau Tân ac Achub**
- c) **Prif Swyddogion Prif Gyngorau**

Cyflwyniad

Mae Rhan 8 (adrannau 141 i 160) ac atodlen 2 a 3 o Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 (y Mesur) yn nodi'r trefniadau ar gyfer taliadau a phensiynau aelodau awdurdodau perthnasol a swyddogaethau a chyfrifoldebau Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol (y Panel).

Mae Adrannau 62-67 o Ddeddf Llywodraeth Leol (Democratiaeth) (Cymru) 2013 yn diwygio adrannau 142, 143, 144, 147, 148 ac 151 y Mesur ac yn rhoi pwerau ychwanegol i'r Panel.

Mae'r pwerau a geir yn rhan 8 ac atodlenni 2 a 3 o'r Mesur (fel y'u diwygiwyd) wedi disodli'r Offerynnau Statudol canlynol:

- Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Lwfansau i Aelodau Cynghorau Sir a Chynghorau Bwrdeistref Sirol ac Awdurdodau Parciau Cenedlaethol) (Cymru) 2002 (Rhif 1895 (Cy.196)).
- Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Lwfansau i Aelodau Awdurdodau Tân) (Cymru) 2004 (Rhif 2555 (Cy.227)).
- Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Lwfansau i Aelodau) (Cymru) 2007 (Rhif 1086 (Cy.115)).

Mae'r Mesur hefyd wedi disodli'r adrannau yn Neddf Llywodraeth Leol 1972, Deddf Llywodraeth Leol a Thai 1989 a Deddf Llywodraeth Leol 2000 sy'n ymwneud â thaliadau i gynghorwyr yng Nghymru.

Nodir y lwfansau ar gyfer aelodau cynghorau tref a chymuned yn Rhan 5 o'r Rheoliadau hyn. Dirymwyd Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Lwfansau i Aelodau Cynghorau Cymuned) (Cymru) 2003 (Rhif 895 (Cy. 115)) ar 1 Ebrill 2013.

Rhan 1

Cyffredinol

1. a. Teitl byr y Rheoliadau hyn yw: “Rheoliadau IRPW”.
- b. Daeth Rheoliadau IRPW i rym ar 1 Ebrill 2012. Nodir y dyddiad gweithredu ar gyfer pob awdurdod perthnasol yn yr Adroddiad Blynyddol neu Adroddiad Atodol y Panel.
- c. Mae'n ofynnol i Awdurdodau lunio rhestr o daliadau i aelodau ac aelodau cyfetholedig erbyn 31 Gorffennaf bob blwyddyn, er mwyn iddynt allu eu cyflwyno i'r Panel a'u cyhoeddi (gweler paragraff 46).

Dehongli

2. Yn Rheoliadau IRPW:
 - Ystyr “Deddf 1972” yw Deddf Llywodraeth Leol 1972.
 - Ystyr “Deddf 2000” yw Deddf Llywodraeth Leol 2000.
 - “Ystyr “Deddf 2013” yw Deddf Llywodraeth Leol (Democratiaeth) (Cymru) 2013.
 - Ystyr “lwfans” yw'r union swm neu'r uchafswm y gellir ei ad-dalu i aelodau ac aelodau cyfetholedig awdurdod perthnasol am gostau yr aethpwyd iddynt yn anochel wrth gyflawni busnes swyddogol yr awdurdod perthnasol.
 - Ystyr “adroddiad blynyddol” yw adroddiad a luniwyd gan y Panel yn unol ag adran 145 o'r Mesur.
 - Mae ystyr “dyletswydd gymeradwy” mewn perthynas â chynghorau tref a chymuned fel y nodir yn Rhan 5 o'r Rheoliadau hyn
 - Mae ystyr “Lwfans Mynychu” mewn perthynas â chynghorau cymuned neu dref fel y nodir yn Rhan 5 o'r Rheoliadau hyn.
 - Ystyr “awdurdod” yw awdurdod perthnasol yng Nghymru fel y'i diffinnir yn Adran 144(2) o'r Mesur ac mae'n cynnwys awdurdod lleol (cyngor sir neu gyngor bwrdeistref sirol), awdurdod Parc Cenedlaethol ac awdurdod tân ac achub yng Nghymru, cyngor cymuned neu dref.
 - Mae i “Cyflog Sylfaenol” yr un ystyr ag a nodir ym mharagraff 6 o'r Rheoliadau hyn a gellir ei amodi fel “Cyflog Sylfaenol ALI” i gyfeirio at gyflog sylfaenol aelod o brif gyngor; “Cyflog Sylfaenol Parc Cenedlaethol” i gyfeirio at gyflog sylfaenol aelod o awdurdod Parc Cenedlaethol; a “Cyflog Sylfaenol awdurdod tân ac achub” i gyfeirio at Gyflog Sylfaenol aelod o awdurdod tân ac achub yng Nghymru.
 - Mae i “Prif Swyddog” prif awdurdod yr ystyr a ddiffinnir yn Neddf Lleoliaeth 2011
 - “Pennaeth Dinesig” yw'r sawl a etholwyd gan y cyngor i gyflawni

dyletswyddau cadeirydd y cyngor hwnnw, ac mae wedi'i ddynodi'n faer neu'n gadeirydd.

- Mae "pwyllgor" yn cynnwys is-bwyllgor.
- Mae "cyngor tref neu gymuned" yn golygu mewn perthynas â Rhan 8 y Mesur, cyngor cymuned fel y'i diffinnir yn adran 33 Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 neu cyngor tref yn unol ag adran 245B o'r un Ddeddf.
- Ystyr "drafft ymgynghori" yw'r fersiwn ddrafft o adroddiad Blynyddol neu Atodol a luniwyd gan y Panel o dan Adran 146 (7) neu 147(8) o'r Mesur, y mae'n rhaid i'r Panel ystyried sylwadau a gyflwynwyd arno.
- "Awdurdod cyfansoddol" – yn achos awdurdodau Parciau Cenedlaethol awdurdod lleol a leolir o fewn ardal awdurdod Parc Cenedlaethol yw hwn; yn achos awdurdodau tân ac achub yng Nghymru awdurdod lleol a leolir o fewn ardal awdurdod tân ac achub yw hwn.
- Ystyr "grŵp rheoli" yw grŵp gwleidyddol mewn awdurdod lleol lle mae unrhyw un o'i aelodau yn rhan o'r weithrediaeth.
- Mae i "aelod cyfetholedig" yr ystyr a nodir yn adran 144 (5) o'r Mesur, hynny yw'r rhai sydd â'r hawl i bleidleisio ar faterion sy'n dod o fewn maes y pwyllgor y maent yn gwasanaethu arno.
- Mae i "ffi aelod cyfetholedig" yr un ystyr ag a nodir ym mharagraff 19 o'r Rheoliadau hyn.
- Mae i "Costau Gofal" yr un ystyr ag a nodir ym mharagraff 21 o'r Rheoliadau hyn.
- Ystyr "Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd" yw'r pwyllgor awdurdod lleol a sefydlwyd o dan adran 11 o'r Mesur.
- "Dirprwy Bennaeth Dinesig" yw'r sawl a etholwyd gan y cyngor i fod yn ddirprwy i faer neu gadeirydd y cyngor hwnnw.
- Ystyr "gweithrediaeth" yw gweithrediaeth awdurdod ar ffurf fel y nodir yn adrannau 11(2) i (5) o Ddeddf 2000, fel y'u diwygiwyd gan adran 34 o'r Mesur.
- Mae i "trefniadau gweithredol" yr ystyr a roddir gan adran 10(1) o Ddeddf 2000.
- Mae i "absenoldeb teuluol", fel y'i diffinnir yn Adran 142 (2)(b) o'r Mesur, yr ystyr a roddir iddo gan Ran 2 o'r Mesur ac a gynhwysir yn y Rheoliadau sy'n ymwneud â hynny.
- Mae ystyr "Lwfans Colled Ariannol" mewn perthynas â chynghorau cymuned neu dref fel y nodir yn Rhan 5 o'r Rheoliadau.
- Ystyr "awdurdod tân ac achub" yw awdurdod a sefydlwyd gan gynllun o dan adran 2 o Ddeddf Gwasanaethau Tân ac Achub 2004 neu gynllun y mae adran 4 o'r Ddeddf honno yn gymwys iddo.
- Ystyr "Pennaeth gwasanaeth cyflogedig" yw fel y dynodwyd o dan adran 4(1) o Ddeddf Llywodraeth Leol a Thai 1989.
- Ystyr Cydbwyllgor Trosolwg a Chraffu yw pwyllgor neu is-bwyllgor a

sefydlwyd gan ddau brif gyngor neu fwy o dan Reoliadau Awdurdodau Lleol (Cyd-bwyllgorau Trosolwg a Chraffu) (Cymru) 2013.

- Ystyr “grŵp yr wrthblaid fwyaf” yw grŵp gwleidyddol ac eithrio grŵp rheoli sydd â nifer uwch o aelodau nag unrhyw grŵp gwleidyddol arall yn yr awdurdod.
- Ystyr “awdurdod lleol” yw cyngor sir neu gyngor bwrdeistref sirol.
- “Ystyr “aelod”, mewn perthynas ag awdurdod lleol neu gyngor cymuned neu dref, yw unigolyn sydd wedi’i ethol i wasanaethu fel cynghorydd i’r awdurdod hwnnw; yn achos awdurdod Parc Cenedlaethol yr ystyr yw aelod a benodwyd gan awdurdod cyfansoddol a hefyd unigolyn a benodwyd gan Weinidogion Cymru; yn achos awdurdodau tân ac achub yr ystyr yw aelod a benodwyd gan awdurdod cyfansoddol.
- Ystyr “awdurdod Parc Cenedlaethol” yw awdurdod Parc Cenedlaethol a sefydlwyd o dan adran 63 o Ddeddf yr Amgylchedd 1995.
- Mae i “busnes swyddogol” yr ystyr a nodir yn Adran 142 (10) o’r Mesur mewn perthynas â thalu lwfansau i ad-dalu costau gofal, teithio a chynhaliaeth yr aethpwyd iddynt yn anochel gan aelodau ac aelodau cyfetholedig awdurdod perthnasol (ac eithrio cynghorau tref a chymuned) wrth:
 - a. Fynychu cyfarfod o’r awdurdod neu unrhyw un o bwyllgorau’r awdurdod neu unrhyw gorff y mae’r awdurdod yn gwneud penodiadau neu enwebiadau iddo neu unrhyw un o bwyllgorau corff o’r fath.
 - b. Mynychu cyfarfod unrhyw gymdeithas o awdurdodau y mae’r awdurdod yn aelod ohoni.
 - c. Mynychu cyfarfod yr awdurdodir ei gynnal gan yr awdurdod neu gan un o bwyllgorau’r awdurdod neu gan un o gydbwyllgorau’r awdurdod ac un neu fwy o awdurdodau eraill.
 - d. Mynychu unrhyw ddigwyddiad hyfforddi neu ddatblygu a gymeradwyir gan yr awdurdod neu ei weithrediaeth.
 - e. Dyletswydd yr ymgwymerir â hi at ddibenion cyflawni swyddogaethau gweithrediaeth neu mewn cysylltiad â’u cyflawni o fewn yr ystyr a nodir yn Rhan 2 o Ddeddf 2000, fel y’i diwygiwyd.
 - f. Dyletswydd yr ymgwymerir â hi yn unol â rheol sefydlog sy’n ei gwneud yn ofynnol i aelod neu aelodau fod yn bresennol pan fydd dogfennau tendro yn cael eu hagor.
 - g. Dyletswydd yr ymgwymerir â hi mewn cysylltiad â chyflawni unrhyw swyddogaeth sydd gan yr awdurdod i archwilio safle neu awdurdodi archwiliad o safle.
 - h. Dyletswydd yr ymgwymerir â hi gan aelodau prif gynghorau mewn cysylltiad â chyfrifoldebau etholaeth neu ward sy’n deillio o gyflawni swyddogaethau awdurdod lleol.
 - i. Unrhyw ddyletswydd arall a gymeradwyir gan yr awdurdod, neu unrhyw ddyletswydd o ddsbarth a gymeradwyir felly, ac yr

yngymerir â hi at ddibenion cyflawni swyddogaethau'r awdurdod neu unrhyw un o'i bwyllgorau neu mewn cysylltiad â'u cyflawni.

- Ystyr “grŵp gwleidyddol arall” yw grŵp gwleidyddol ac eithrio grŵp rheoli neu grŵp yr wrthblaid fwyaf (os o gwbl) sy'n cynnwys dim llai na 10 y cant o aelodau'r awdurdod hwnnw
- Ystyr “pwyllgor trosolwg a chraffu” yw pwyllgor yn yr awdurdod sydd â'r pwerau a nodir yn adran 21(2) a (3) o Ddeddf 2000, fel y'u diwygiwyd gan Ran 6 o'r Mesur.
- “Ystyr “Panel” yw Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol fel y nodir yn adran 141(1) ac atodlen 2 o'r Mesur.
- Ystyr "datganiad polisi cyflog" yw datganiad a gynhrychir gan awdurdod perthnasol o dan adran 38 o Ddeddf Lleoliaeth 2011.
- Ystyr "Aelod llywyddol" yw aelod o brif gyngor sydd wedi ei ddynodi gan y cyngor hwnnw i gyflawni swyddogaethau mewn perthynas â chadeirio ei gyfarfodydd a'i drafodion.
- Ystyr “prif gyngor” yw cyngor sir neu gyngor bwrdeistref sirol.
- Mae i “swyddog priodol” yr un ystyr ag yn adran 270(3) o Ddeddf 1972.
- Ystyr "corff cyhoeddus" yw corff fel y'i diffinnir yn adran 67(b) o Ddeddf 2013.
- “Ystyr "darpariaeth gymwys" yw darpariaeth sy'n gwneud amrywiad i benderfyniad blaenorol y Panel. (Adran 65 (c) o Ddeddf 2013).
- "Awdurdod cymwys perthnasol" yw awdurdod o fewn ystyr adran 63 o Ddeddf 2013, y mae'n ofynnol iddo gynhyrchu datganiad polisi cyflog.
- Diffinnir “awdurdod perthnasol” yn Adran 144(2) o'r Mesur (fel y'i diwygiwyd) ac yn adran 64 o Ddeddf 2013, ac, at ddibenion y Rheoliadau hyn, mae'n cynnwys awdurdod lleol/prif gyngor, cyngor tref neu gymuned, awdurdod Parc Cenedlaethol ac awdurdod tân ac achub yng Nghymru.
- Mae i “materion perthnasol” yr un diffiniad ag a nodir yn Adran 142(2) o'r Mesur.
- Ystyr “rhestr” yw rhestr sy'n nodi penderfyniadau'r awdurdod mewn perthynas â thaliadau sydd i'w gwneud yn ystod y flwyddyn (fel y maent yn ymwneud â'r awdurdod hwnnw) i holl aelodau ac aelodau cyfetholedig yr awdurdod hwnnw.
- Mae i “Uwch-gyflog” yr un ystyr ag a nodir ym mharagraff 11 o'r Rheoliadau hyn a gellir ei amodi fel “Uwch-gyflog Awdurdod Lleol/Prif gyngor” i gyfeirio at uwch-gyflog aelod o brif gyngor; “Uwch-gyflog Parc Cenedlaethol” i gyfeirio at uwch-gyflog aelod o awdurdod Parc Cenedlaethol; neu “Uwch-gyflog Awdurdod Tân ac Achub” i gyfeirio at uwch-gyflog aelod o awdurdod Tân ac Achub.
- Mae “absenoldeb oherwydd salwch” yn golygu'r trefniadau a nodir yn yr Adroddiad Blynyddol.
- Mae i “adroddiad atodol” yr ystyr a nodir yn adran 146(4 i 8) o'r Mesur.

- Mae i “lwfans teithio a chynhaliaeth” yr un ystyr ag a nodir ym mharagraff 25 o'r Rheoliadau hyn.
- Mae i “blwyddyn” yr ystyron canlynol:

“blwyddyn ariannol” – cyfnod o ddeuddeng mis sy'n dod i ben ar 31 Mawrth; “blwyddyn galendr” – y cyfnod o ddeuddeng mis sy'n dod i ben ar 31 Rhagfyr;

“blwyddyn ddinesig” – y flwyddyn sy'n dechrau ar ddyddiad cyfarfod blynyddol yr awdurdod lleol ac yn dod i ben ar y diwrnod cyn y cyfarfod blynyddol y flwyddyn ganlynol; yn achos awdurdodau Parciau Cenedlaethol ac awdurdodau Tân ac Achub dyma'r cyfnod o 12 mis sy'n dilyn cyfarfod blynyddol yr awdurdod.

Rhan 2: Rhestr Cydnabyddiaeth Ariannol i Aelodau neu Aelodau Cyfetholedig

Dechrau cyfnod swydd

3. Mae cyfnod swydd:
 - Aelod o awdurdod lleol yn dechrau ar y dyddiad y mae'r aelod hwnnw yn gwneud datganiad ei fod yn derbyn y swydd honno o dan adran 83(1) o Ddeddf 1972.
 - Aelod o awdurdod Parc Cenedlaethol sy'n gynghorydd yn dechrau ar y dyddiad y penodir yr aelod hwnnw fel y cyfryw gan awdurdod cyfansoddol ac mae cyfnod swydd aelod a benodwyd gan Lywodraeth Cymru yn dechrau ar ddyddiad y penodiad hwnnw. Mae cyfnod swydd Cadeirydd a Dirprwy Gadeirydd yr awdurdod Parc Cenedlaethol yn dechrau ar y dyddiad y'u hetholir gan yr awdurdod hwnnw i'r swydd honno.
 - Aelod o awdurdod Tân ac Achub yng Nghymru sy'n gynghorydd yn dechrau ar y dyddiad y penodir yr aelod hwnnw fel y cyfryw gan awdurdod cyfansoddol ac mae cyfnod swydd Cadeirydd a Dirprwy Gadeirydd yr awdurdod tân ac achub yn dechrau ar y dyddiad y'u hetholir gan yr awdurdod hwnnw i'r swydd honno.
 - Aelod cyfetholedig o awdurdod perthnasol yn dechrau ar y dyddiad y'i penodir gan yr awdurdod perthnasol.

Rhestr o gydnabyddiaeth ariannol aelodau (y Rhestr) (Nid yw'n berthnasol i gynghorau cymuned neu dref – gweler Rhan 5)

4. Rhaid i awdurdod lunio rhestr o'r taliadau y mae'n bwriadu eu gwneud i'w aelodau a'i aelodau cyfetholedig bob blwyddyn. Rhaid i swm y taliadau hynny gyd-fynd â'r penderfyniadau a wnaeth y Panel ar gyfer y flwyddyn honno yn ei Adroddiadau Blynyddol neu Atodol. Rhaid llunio'r rhestr cyn pen pedair wythnos yn dilyn cyfarfod blynyddol yr awdurdod.

Diwygio'r Rhestr

5. Gall awdurdod ddiwygio'r Rhestr unrhyw bryd yn ystod y flwyddyn (fel y mae'n ymwneud â'r awdurdod) ar yr amod bod y cyfryw ddiwygiadau yn cydfynd â phenderfyniadau'r Panel ar gyfer y flwyddyn honno.

Cyflog Sylfaenol

6. Rhaid i awdurdod ddarparu ar gyfer talu cyflog sylfaenol, fel y'i pennwyd gan y Panel yn ei Adroddiadau Blynyddol neu Atodol, i bob un o'i aelodau. Rhaid talu'r un cyflog i bob aelod. Yn achos prif gynghorau yn unig, mae'r cyflog hwn yn parhau'n daladwy yn ystod cyfnod o absenoldeb teuluol.
7. Ni all aelod dderbyn mwy nag un cyflog sylfaenol gan awdurdod perthnasol, ond gall aelod o un awdurdod perthnasol dderbyn cyflog sylfaenol pellach trwy gael ei benodi'n aelod o awdurdod perthnasol arall (ac eithrio yn yr achos a nodir ym mharagraff 16).
8. Pennir y cyflog sylfaenol yn unol ag adran 142(3) o'r Mesur a bydd yn un o'r canlynol:
 - Y swm y mae'n rhaid i'r awdurdod ei dalu i aelod o'r awdurdod.
 - Yr uchafswm y gall yr awdurdod ei dalu i aelod o'r awdurdod.
9. Os bydd cyfnod swydd aelod yn dechrau neu'n dod i ben rywbryd heblaw ar ddechrau neu ar ddiwedd blwyddyn (fel y mae'n ymwneud â'r awdurdod), bydd gan yr aelod hwnnw hawl i gyfran o'r cyflog sylfaenol sy'n cyfateb i'r gyfran o nifer y diwrnodau yn y flwyddyn honno y mae'r aelod yn ei swydd.
10. Os caiff aelod ei atal dros dro neu ei atal dros dro yn rhannol rhag bod yn aelod o awdurdod (gweler Rhan 3 o Ddeddf 2000) rhaid i'r awdurdod wrthod talu'r rhan o'r cyflog sylfaenol sy'n daladwy i'r aelod hwnnw mewn perthynas â'r cyfrifoldebau neu'r dyletswyddau y mae'r aelod hwnnw wedi'i atal dros dro neu ei atal dros dro yn rhannol rhag eu cyflawni (Adran 155(1) o'r Mesur).

Uwch-gyflog

11. Yn amodol ar baragraffau 12 i 18 gall awdurdod dalu uwch-gyflog i aelodau y mae wedi rhoi cyfrifoldebau penodol iddynt. Rhaid i'r cyfryw daliadau gyd-fynd â phenderfyniad y Panel ar gyfer y flwyddyn honno (fel y mae'n ymwneud â'r awdurdod) y gwneir y taliadau mewn perthynas â hi a rhaid eu nodi yn Rhestr yr awdurdod hwnnw. Yn achos prif gynghorau yn unig, bydd uwch-gyflog yn parhau'n daladwy yn ystod absenoldeb teuluol deiliad y swydd.
12. Bydd y Panel yn pennu'r canlynol yn ei Adroddiadau Blynyddol neu Atodol:
 - Y categorïau o aelodau sy'n gymwys i gael uwch-gyflog na fyddant, o bosibl, yr un fath ar gyfer pob awdurdod neu gategori o awdurdod.

- Y disgrisiwn sydd ar gael i awdurdodau o ran talu uwch-gyflogau na fyddant, o bosibl, yr un fath ar gyfer pob awdurdod neu categori o awdurdod.
13. Bydd yr uwch-gyflogau sy'n daladwy yn cydymffurfio ag adran 142(3) o'r Mesur a byddant yn nodi:
 - Y swm y mae'n rhaid i awdurdod perthnasol ei dalu i aelod o'r awdurdod.
 - Yr uchafswm y gall awdurdod perthnasol ei dalu i aelod o'r awdurdod.
 14. Bydd yr uwch-gyflog yn gyfuniad o'r cyflog sylfaenol a swm ychwanegol ar gyfer y cyfrifoldeb penodol perthnasol a bennwyd gan y Panel yn ei Adroddiadau Blynyddol neu Atodol. Mae'n bosibl na fydd y swm hwn yr un fath ar gyfer pob awdurdod neu categori o awdurdod.
 15. Bydd y Panel, yn ei Adroddiadau Blynyddol neu Atodol, yn pennu naill ai'r gyfran uchaf o'i aelodaeth neu gyfanswm yr aelodau y gall awdurdod dalu uwch-gyflogau iddynt. Ni all y ganran fod yn uwch na hanner cant y cant heb ganiatâd penodol Gweinidogion Cymru (Adran 142(5) o'r Mesur). Yn achos prif gynghorau yn unig gellir mynd y tu hwnt i'r gyfran neu'r nifer uchaf i gynnwys talu uwch-gyflog i aelod ychwanegol a benodir i ddirprwyo dros dro yn ystod absenoldeb teuluol deiliad swydd ag uwch-gyflog (yn amodol ar y terfyn o 50%).
 - 15(a). Yn achos prif gynghorau, Awdurdodau Tân ac Achub ac Awdurdodau Parciau Cenedlaethol gellir mynd y tu hwnt i'r gyfran neu'r nifer uchaf i gynnwys talu uwch-gyflog i aelod ychwanegol a benodir i ddirprwyo dros dro yn ystod absenoldeb oherwydd salwch deiliad swydd ag uwch-gyflog fel y pennwyd yn yr Adroddiad Blynyddol neu mewn Adroddiad Atodol.
 - 15(b). Mae taliadau i gadeiryddion Cydbwyllgorau neu Is-bwyllgorau i Gydbwyllgorau Trosolwg a Chraffu yn ychwanegol at y gyfran uchaf o'i aelodaeth y gall awdurdod dalu uwch-gyflogau iddynt yn amodol ar yr uchafswm cyffredinol o hanner cant y cant sydd wedi'i gynnwys yn Adran 142(5) o'r Mesur. Bydd y Panel yn pennu symiau taliadau o'r fath mewn Adroddiad Blynyddol neu Atodol.
 16. Ni ddylai awdurdod dalu mwy nag un uwch-gyflog i unrhyw aelod. Ni all aelod prif gyngor sy'n cael uwch-gyflog fel arweinydd awdurdod lleol neu aelod o weithrediaeth awdurdod lleol (y mae'r Panel wedi pennu ei fod yn llawn-amser) gael ail gyflog fel aelod a benodir i wasanaethu ar awdurdod parc cenedlaethol neu awdurdod tân ac achub yng Nghymru.
 - 16(a). Nid yw paragraff 16 yn berthnasol i daliadau a wneir i gadeirydd Cydbwyllgor neu Is-bwyllgor i Gydbwyllgor Trosolwg a Chraffu sy'n cael uwch-gyflog am rôl nad yw wedi'i dosbarthu fel un sy'n gyfwerth ag amser llawn. Mae'n parhau i fod yn berthnasol i arweinwyr neu i aelodau gweithrediaeth.

17. Os nad oes gan aelod, trwy gydol y flwyddyn, gyfrifoldebau penodol sy'n rhoi hawl iddo gael uwch-gyflog, bydd tâl yr aelod hwnnw'n gyfran o'r cyflog sy'n cyfateb i'r gyfran o nifer y diwrnodau yn y flwyddyn honno y mae'r aelod hwnnw'n ysgwyddo'r cyfryw gyfrifoldeb.
18. Os caiff aelod ei atal dros dro neu ei atal dros dro yn rhannol rhag bod yn aelod o'r awdurdod (gweler Rhan 3 o Ddeddf 2000) ni ddylai'r awdurdod dalu uwch-gyflog yr aelod tra bydd wedi'i atal dros dro (Adran 155(1) o'r Mesur). Os bydd y penderfyniad i'w atal dros dro yn ymwneud â'r elfen o'r taliad sy'n ymwneud â'r cyfrifoldeb penodol yn unig, gall yr aelod gadw'r cyflog sylfaenol.

Talu i Aelodau Cyfetholedig

19. Rhaid i awdurdod perthnasol ddarparu ar gyfer talu ffi i aelod cyfetholedig fel y'i pennwyd gan y Panel yn ei Adroddiadau Blynyddol neu Atodol. Mewn perthynas â'r rheoliad hwn ystyr aelod cyfetholedig yw aelod fel y'i diffinnir yn Adran 144(5) o'r Mesur ac y'i nodir ym mharagraff 2 o'r Rheoliadau hyn.
20. Os caiff aelod cyfetholedig ei atal dros dro neu ei atal dros dro yn rhannol rhag bod yn aelod o awdurdod (gweler Rhan 3 o Ddeddf 2000) ni ddylai'r awdurdod dalu ffi aelod cyfetholedig tra bydd wedi'i atal dros dro (Adran 155(1) o'r Mesur).

Lwfansau

Costau Gofal

21. Rhaid i awdurdodau ddarparu ar gyfer gwneud ad-daliad i aelodau ac aelodau cyfetholedig awdurdod mewn perthynas â'r cyfryw gostau sy'n gysylltiedig â threfnu gofal ar gyfer plant neu ddibynnyddion neu ar gyfer yr aelod unigol yr aethpwyd iddynt yn anorfod wrth gyflawni busnes swyddogol fel aelod neu aelod cyfetholedig o'r awdurdod hwnnw. Ni ddylid gwneud taliadau o dan y paragraff hwn:
 - Mewn perthynas ag unrhyw blentyn dros bymtheg oed neu ddibynnydd oni bai fod yr aelod/aelod cyfetholedig yn bodloni'r awdurdod bod angen goruchwyliaeth ar y plentyn neu ddibynnydd a achosodd i'r aelod fynd i gostau angenrheidiol ar gyfer gofal y plentyn neu'r dibynnydd hwnnw wrth gyflawni dyletswyddau aelod neu aelod cyfetholedig.
 - I fwy nag un aelod/aelod cyfetholedig o'r awdurdod mewn perthynas â gofal ar gyfer yr un plentyn neu ddibynnydd.
 - I roi mwy nag un ad-daliad ar gyfer gofal i aelod neu aelod cyfetholedig o'r awdurdod na all ddangos er bodd yr awdurdod bod yn rhaid i'r aelod/aelod cyfetholedig wneud trefniadau ar wahân ar gyfer gofalu am wahanol blant neu ddibynnyddion.
22. Mae'r Panel yn pennu'r uchafswm o ran costau gofal sy'n daladwy gan awdurdod yn ei Adroddiadau Blynyddol neu Atodol.

23. Os caiff aelod/aelod cyfetholedig ei atal dros dro neu ei atal dros dro yn rhannol rhag bod yn aelod neu'n aelod cyfetholedig o'r awdurdod (gweler Rhan 3 o Ddeddf 2000) rhaid i'r awdurdod beidio â thalu'r rhan o'r ad-daliad costau gofal sy'n daladwy i'r aelod neu'r aelod cyfetholedig hwnnw mewn perthynas â'r cyfrifoldebau neu'r dyletswyddau y mae'r aelod neu'r aelod cyfetholedig wedi'i atal dros dro neu wedi'i atal dros dro yn rhannol rhag eu cyflawni (Adran 155(1) o'r Mesur).
24. Rhaid i Restr awdurdod nodi uchafswm yr ad-daliadau costau gofal sy'n daladwy bob mis a'i drefniadau ar gyfer cyflwyno hawliadau, gan roi sylw llawn i benderfyniadau'r Panel yn hyn o beth.

Lwfansau teithio a chynhaliaeth

25. Yn amodol ar baragraffau 26 a 27 isod mae gan aelod neu aelod cyfetholedig hawl i gael taliadau gan yr awdurdod ar ffurf lwfansau teithio a chynhaliaeth yn ôl cyfraddau a bennwyd gan y Panel yn ei Adroddiadau Blynyddol neu Atodol. Bwriedir i'r cyfryw lwfansau dalu costau yr aed iddynt gan aelod neu aelod cyfetholedig wrth gyflawni'r busnes swyddogol oddi mewn i ffin yr awdurdod neu oddi allan iddi.

(Dim ond i Brif Gyngorau y mae paragraffau 26 a 27 yn berthnasol)

26. Dim ond os yw'r awdurdod yn fodlon y gellir cyfiawnhau hynny am resymau economaidd y dylid talu lwfans cynhaliaeth i aelod o awdurdod lleol am gyflawni busnes swyddogol o fewn ffiniau sir neu fwrdeistref sirol lle mae'n aelod. Nid yw hyn yn berthnasol i aelodau cyfetholedig awdurdod lleol sy'n byw y tu allan i'r awdurdod hwnnw.
27. Gall awdurdod lleol wneud darpariaeth, yn amodol ar unrhyw gyfyngiadau yr ystyria'n briodol, i aelodau hawlio costau milltiredd ar gyfer busnes swyddogol mewn cysylltiad â chyfrifoldebau etholaeth neu ward lle maent yn deillio o gyflawni swyddogaethau'r sir neu'r fwrdeistref sirol.
28. Os caiff aelod neu aelod cyfetholedig ei atal dros dro neu ei atal dros dro yn rhannol rhag bod yn aelod neu'n aelod cyfetholedig o'r awdurdod (gweler Rhan 3 o Ddeddf 2000) rhaid i'r awdurdod wrthod talu'r lwfans teithio a chynhaliaeth sy'n daladwy i'r aelod/aelod cyfetholedig hwnnw mewn perthynas â'r cyfrifoldebau neu'r dyletswyddau y mae'r aelod wedi'i atal dros dro neu wedi'i atal dros dro yn rhannol rhag eu cyflawni (Adran 155(1) o'r Mesur).

Rhan 3: Darpariaethau pellach

Pensiynau

29. O dan Adran 143 o'r Mesur, gall y Panel wneud penderfyniadau o ran y trefniadau pensiwn ar gyfer aelodau awdurdodau lleol yn ei Adroddiadau

Blynyddol neu Atodol. Gall penderfyniadau o'r fath:

- Nodi'r disgrifiad o aelodau y bydd yn ofynnol i awdurdod lleol dalu pensiwn iddynt.
- Disgrifio'r materion perthnasol y bydd yn ofynnol i awdurdod lleol dalu pensiwn mewn cysylltiad â hwy.
- Gwneud penderfyniadau gwahanol ar gyfer prif gynghorau gwahanol.

Lwfansau i gefnogi swyddogaeth aelod o awdurdod lleol

30. Rhaid i awdurdod lleol ddarparu ar gyfer gofynion aelod i gyflawni ei rôl a'i gyfrifoldebau yn fwy effeithiol. Y Panel fydd yn pennu sut y dylid darparu'r cymorth hwn yn ei Adroddiadau Blynyddol neu Atodol.

Talu treuliau ymweliadau swyddogol ac ymweliadau cwrteisi

31. Bydd y trefniadau sydd wedi'u cynnwys yn Adran 176 o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 yn parhau i fod yn gymwys, ond ni ellir gwneud unrhyw daliad i unigolyn o dan y trefniant hwnnw pan fo taliad wedi'i wneud i'r unigolyn hwnnw yn unol ag unrhyw daliad o wneir o dan y Rheoliadau hyn.

Trefniadau mewn perthynas ag absenoldeb teuluol

32. Mae Rhan 2 o'r Mesur yn nodi hawliau aelodau awdurdodau lleol o ran absenoldeb teuluol. Bydd y Panel yn nodi ei benderfyniadau a'r trefniadau gweinyddol ar gyfer talu cyflogau a lwfansau gan brif gynghorau yn hyn o beth yn ei Adroddiadau Blynyddol neu Atodol.

Absenoldeb oherwydd salwch

- 32(a) Bydd trefniadau mewn perthynas ag absenoldeb hirdymor oherwydd salwch gan ddeiliaid uwch-gyflogau prif awdurdodau, Awdurdodau Tân ac Achub ac Awdurdodau Parciau Cenedlaethol fel y nodir yn Adroddiad Blynyddol neu Adroddiad Atodol y Panel.

Rhan 4: Cyflogau, lwfansau neu ffioedd

Ad-dalu cyflogau, lwfansau neu ffioedd

33. Gall awdurdod fynnu bod y cyfryw ran o gyflog, lwfans neu ffi yn cael ei had-dalu pan fydd taliad eisoes wedi'i wneud ar gyfer unrhyw gyfnod pan fydd yr aelod neu'r aelod cyflogedig dan sylw:
 - wedi'i atal dros dro neu wedi'i atal dros dro yn rhannol rhag cyflawni dyletswyddau neu gyfrifoldebau'r aelod/aelod cyfetholedig hwnnw yn unol â Rhan 3 o Ddeddf 2000 neu Reoliadau a wnaed o

dan y Ddeddf honno.

- yn peidio â bod yn aelod neu'n aelod cyfetholedig o'r awdurdod.
- neu heb fod â hawl, mewn unrhyw ffordd, i gael cyflog, lwfans neu ffi mewn perthynas â'r cyfnod hwnnw.

Peidio â derbyn cyflogau, lwfansau neu ffioedd

34. O dan Adran 154 o'r Mesur gall unrhyw aelod neu aelod cyfetholedig, ddewis drwy hysbysu swyddfa briodol yr awdurdod yn ysgrifenedig, peidio â derbyn unrhyw ran o'i hawl i gael cyflog, lwfans neu ffi a bennwyd gan y Panel ar gyfer y flwyddyn benodol honno (fel y mae'n ymwneud â'r awdurdod).

Rhan 5: Darpariaethau penodol sy'n ymwneud â chynghorau tref a chymuned ("y cyngor")

Dehongli

35. At ddibenion y Rhan hon, ystyr aelod yw aelod etholedig ac aelod cyfetholedig.

Lwfansau

36. Lwfansau:
- a) Penderfynir drwy'r Adroddiad Blynyddol neu drwy Adroddiad Atodol ar y trefniadau a'r swm ar gyfer taliad blynyddol i aelodau mewn perthynas â'r costau a ystyriaeth i nifer wrth gyflawni rôl aelod. Hefyd, lle bo'n briodol, ystyrir yr amrywiad ym maint neu amgylchiadau ariannol cynghorau gwahanol.
 - b) Gall y cyngor, os yw'n penderfynu, wneud taliadau i aelodau mewn perthynas â chostau teithio i fynychu dyletswyddau cymeradwy y tu mewn neu'r tu allan i ardal y cyngor. Nodir y swm y gellir ei hawlio yn Adroddiad Blynyddol neu Atodol y Panel.
 - c) Gall y cyngor, os yw'n penderfynu, ad-dalu treuliau cynhaliaeth i'w aelodau pan fyddant yn mynychu dyletswyddau cymeradwy y tu mewn neu'r tu allan i ardal y cyngor. Nodir y trefniadau ar gyfer ad-dalu yn Adroddiad Blynyddol neu Atodol y Panel.
 - d) Gall y cyngor, os yw'n penderfynu, dalu iawndal am Golled Ariannol i'w aelodau lle mae colled o'r fath wedi digwydd trwy fynychu dyletswyddau cymeradwy y tu allan i ardal y cyngor. Nodir y Lwfansau yn Adroddiad Blynyddol neu Atodol y Panel.
 - e) Gall y cyngor, os yw'n penderfynu, dalu lwfans i gadeirydd, dirprwy gadeirydd neu faer y cyngor at ddibenion cyflawni swyddogaethau'r swydd honno. Nodir y lwfans yn Adroddiad Blynyddol neu Atodol y Panel.
 - f) Penderfynir drwy'r Adroddiad Blynyddol neu drwy Adroddiad Atodol ar y trefniadau ar gyfer talu lwfans cyfrifoldeb i aelodau cyngor. Hefyd, lle

bo'n briodol, ystyrir maint neu amgylchiadau ariannol cyngorau gwahanol.

- g) Rhaid i'r cyngor ad-dalu costau gofal i aelod fel y penderfynwyd yn Adroddiad Blynyddol y Panel.
37. Gall aelod ddewis peidio â derbyn unrhyw ran o'i hawl i gael lwfans dan y Rheoliadau hyn trwy hysbysu swyddog priodol y cyngor yn ysgrifenedig.
38. Rhaid i aelod sy'n hawlio iawndal am Golled Ariannol lofnodi datganiad nad yw'r aelod wedi gwneud, nac yn bwriadu gwneud, unrhyw hawliad arall mewn perthynas â'r mater y mae'r hawliad yn ymwneud ag ef.
39. "Ystyr "Dyletswydd Gymeradwy" dan y Rhan hon yw
- i. Mynychu cyfarfod o'r cyngor neu unrhyw un o bwyllgorau neu is-bwyllgorau'r cyngor neu unrhyw gorff arall y mae'r cyngor yn penodi neu'n enwebu pobl iddo neu unrhyw un o bwyllgorau neu is-bwyllgorau corff o'r fath.
 - ii. Mynychu unrhyw gyfarfod arall a awdurdodir gan y cyngor neu gan un o bwyllgorau neu is-bwyllgorau'r cyngor, neu un o gydbwyllgorau'r cyngor ac un neu fwy o gynghorau, neu is-bwyllgor i gydbwyllgor o'r fath, ar yr amod bod o leiaf ddau aelod o'r cyngor wedi cael eu gwahodd a, lle caiff y cyngor ei rannu'n grwpiau gwleidyddol, bod o leiaf ddau grŵp o'r fath wedi'u gwahodd.
 - iii. Mynychu cyfarfod unrhyw gymdeithas ar gyfer cynghorau y mae'r cyngor yn aelod ohoni.
 - iv. Mynychu unrhyw ddigwyddiad hyfforddi neu ddatblygu a gymeradwyir gan y cyngor.
 - v. Unrhyw ddyletswydd arall a gymeradwyir gan y cyngor neu ddyletswydd o fath a gymeradwyir gan y cyngor i gyflawni ei swyddogaethau neu swyddogaethau unrhyw un o'i bwyllgorau neu is-bwyllgorau

Rhan 6: Amrywiol

Trefniadau ar gyfer taliadau

40. Rhaid i Restr awdurdod nodi'r trefniadau ar gyfer talu cyflogau, lwfansau a ffioedd i holl aelodau ac aelodau cyfetholedig yr awdurdod hwnnw. Gellir gwneud y taliadau hynny ar yr adegau ac mor reolaidd ag a bennir gan yr awdurdod.

Hawliadau

41. Rhaid i awdurdod nodi terfyn amser rhwng y dyddiad y mae hawl i lwfans teithio neu gynhaliath yn digwydd a phan fydd yn rhaid i gais am y lwfansau hynny gael ei wneud gan y sawl y maent yn daladwy iddo. Fodd bynnag, nid

yw hyn yn rhwystro awdurdod rhag gwneud taliad os na hawlir y lwfans o fewn y cyfnod a nodwyd.

42. Rhaid cyflwyno derbynebaw priodol sy'n profi costau gwirioneddol gydag unrhyw hawliad am lwfans teithio neu lwfans cynhaliaeth yn unol â'r Rheoliadau hyn (ac eithrio ceisiadau am gostau teithio mewn cerbyd modur preifat).

Osgoi dyblygu

43. Rhaid i hawliad am lwfans teithio neu lwfans cynhaliaeth gynnwys datganiad wedi'i lofnodi gan yr aelod neu'r aelod cyfetholedig yn nodi nad yw'r aelod / aelod cyfetholedig wedi gwneud ac na fydd yn gwneud unrhyw hawliad arall mewn perthynas â'r mater y mae'r hawliad yn ymwneud ag ef neu mae'n rhaid anfon datganiad o'r fath gyda'r hawliad.

Cofnodion o gyflogau, lwfansau a ffioedd

44. Rhaid i awdurdod gadw cofnod o'r taliadau a wnaed yn unol â'r Rheoliadau hyn. Rhaid i'r cofnod:
 - Nodi enw'r derbynnydd a swm a natur pob taliad.
 - Bod ar gael, ar bob adeg resymol, i'w archwilio (am ddim) gan unrhyw etholwr llywodraeth leol (o fewn ystyr adran 270(1) o Ddeddf 1972) yn ardal yr awdurdod.
 - Alluogi unigolyn sydd â hawl i archwilio'r cofnod wneud copi o unrhyw ran ohono ar ôl talu unrhyw ffi resymol y gall yr awdurdod ofyn amdani.

Gofynion o ran cyhoeddusrwydd

(Mae cynnwys gofynnol gofynion o ran cyhoeddusrwydd wedi'i gynnwys mewn atodiad i'r Adroddiad Blynyddol)

45. Rhaid i awdurdod, cyn gynted ag y bo'n ymarferol ar ôl penderfynu ar ei Restr Cydnabyddiaeth Ariannol ar gyfer y flwyddyn o dan y Rheoliadau hyn ac unrhyw Adroddiad gan y Panel, a heb fod yn hwyrach na 31 Gorffennaf yn y flwyddyn y mae'r Rhestr yn cyfeirio ati, wneud trefniadau ar gyfer cyhoeddi'r Rhestr yn ardal yr awdurdod. **(Nid yw'r adran hon yn berthnasol i gynghorau tref a chymuned).**
46. Cyn gynted ag y bo'n ymarferol, a heb fod yn hwyrach na 30 Medi ar ôl diwedd blwyddyn, rhaid i awdurdod wneud trefniadau ar gyfer cyhoeddi, yn ardal yr awdurdod, y cyfanswm a dalwyd ganddo i bob aelod / aelod cyfetholedig mewn perthynas â chyflog sylfaenol, uwch-gyflog, ffi aelod cyfetholedig, ad-daliadau costau gofal, lwfansau teithio a chynhaliaeth. **(Mae'r adran hon yn berthnasol i bob awdurdod perthnasol.)**
47. O fewn yr un terfyn amser ac yn yr un modd, rhaid i awdurdod lleol wneud trefniadau ar gyfer cyhoeddi unrhyw gydnabyddiaeth ariannol ychwanegol a dderbyniodd aelod a enwebwyd neu a benodwyd i awdurdod perthnasol

arall. (Mae'r adran hon yn berthnasol i'r prif cyngorau yn unig).

Cyhoeddusrwydd i Adroddiadau'r Panel

48. O dan Adran 146(7) (a) a (b) o'r Mesur, bydd y Panel yn anfon drafft ymgynghori o'i Adroddiad Blynyddol neu Adroddiad Atodol i bob awdurdod perthnasol i'w ddsbarthu i aelodau ac aelodau cyfetholedig yr awdurdod, er mwyn i aelodau/aelodau cyfetholedig gyflwyno sylwadau arno i'r Panel, o fewn cyfnod o wyth wythnos fel arfer.
49. Yn ei Adroddiadau Blynyddol neu Atodol bydd y Panel yn nodi'r trefniadau ar gyfer cyhoeddi ei Adroddiadau yn unol ag Adran 151 ac Adran 152 o'r Mesur.

Monitro Cydymffurfiaeth â Phenderfyniadau'r Panel

50. Mae Adran 153 o'r Mesur yn nodi bod yn rhaid i awdurdodau perthnasol gydymffurfio â'r gofynion a osodir gan y Panel yn ei Adroddiadau Blynyddol. Mae hefyd yn rhoi pŵer i'r Panel fonitro'r taliadau a wneir gan awdurdodau perthnasol a'i gwneud yn ofynnol i'r wybodaeth a nodir gan y Panel gael ei darparu. Nodir y gofynion o dan yr adran hon yn Adroddiad Blynyddol y Panel.

Atodiad 3: Rhestr Cydnabyddiaeth Ariannol Aelodau

1. Rhaid i brif gynghorau, awdurdodau parciau cenedlaethol (APCau) ac awdurdodau tân ac achub (ATAau) yng Nghymru (ond nid cynghorau tref a chymuned) gynnal Rhestr Cydnabyddiaeth Ariannol flynyddol ('y Rhestr') sy'n cyd-daro â phenderfyniadau'r Panel ynghylch cyflogau i aelodau a thaliadau i aelodau cyfetholedig ac y mae'n rhaid iddi gynnwys yr wybodaeth ganlynol:

Mewn perthynas â phrif gyngor:

- a. Enwau'r aelodau a fydd yn cael y cyflog sylfaenol yn unig a'r swm i'w dalu.
- b. Enwau'r aelodau a fydd yn cael uwch-gyflog Band 1 a Band 2, y swydd a'r portffolio sydd ganddynt a'r swm i'w dalu.
- c. Enwau'r aelodau a fydd yn cael uwch-gyflog Band 3, Band 4 a Band 5, y swydd a'r portffolio sydd ganddynt a'r swm i'w dalu.
- d. Enwau'r aelodau a fydd yn cael cyflog dinesig a'r swm i'w dalu.
- e. Enwau'r aelodau a fydd yn cael ffi aelod cyfetholedig a ph'un a ydynt yn gadeirydd ynteu'n aelod cyffredin a'r swm i'w dalu.
- f. Enwau'r aelodau a fydd yn derbyn uwch-gyflog fel cadeirydd Cydbwyllgor neu Is-bwyllgor i Gydbwyllgor Trosolwg a Chraffu a'r swm i'w dalu.
- g. Enwau'r aelodau a fydd yn cael uwch-gyflog penodol neu ychwanegol a gymeradwywyd gan y Panel a'r swm i'w dalu.

Mewn perthynas ag Awdurdodau Parciau Cenedlaethol ac Awdurdodau Tân ac Achub:

- a. Enwau'r aelodau a fydd yn cael y cyflog sylfaenol yn unig a'r swm i'w dalu
 - b. Enw'r aelod a fydd yn cael uwch-gyflog fel cadeirydd yr awdurdod a'r swm i'w dalu.
 - c. Enwau'r aelodau a fydd yn cael uwch-gyflog fel dirprwy gadeirydd pwyllgor a'r swm i'w dalu.
 - d. Enwau'r aelodau a fydd yn cael ffi aelod cyfetholedig a pha un a ydynt yn gadeirydd neu'n aelod cyffredin a'r symiau i'w talu.
2. Rhaid hysbysu'r Panel ynghylch diwygiadau a wneir i'r Rhestr yn ystod blwyddyn y cyngor cyn gynted ag y bo'n ymarferol.
 3. Rhaid i brif gynghorau gadarnhau yn eu Rhestr flynyddol nad ydynt wedi mynd dros uchafswm yr uwch-gyflogau a bennwyd ar gyfer y cyngor.

4. Rhaid i brif gynghorau, APCau ac ATAAu gynnwys datganiad o dreuliau y gellir eu caniatáu a'r dyletswyddau y gellir eu hawlio mewn perthynas â hwy ar gyfer gofal, teithio a chynhaliaeth yn eu Rhestr flynyddol sy'n cyd-daro â phenderfyniadau'r Panel.
5. Rhaid i'r Atodlen nodi'r trefniadau ar gyfer talu cyflogau, lwfansau a ffioedd i holl aelodau ac aelodau cyfetholedig yr awdurdod perthnasol (Rheoliad 35 Panel Annibynnol Cymru ar Gydabyddiaeth Ariannol); y trefniadau ar gyfer hawlio costau gofal, treuliau teithio a chynhaliaeth (Rheoliadau 24 a 36-37 Panel Annibynnol Cymru ar Gydabyddiaeth Ariannol); y trefniadau ar gyfer osgoi dyblygu (Rheoliad 38 Panel Annibynnol Cymru ar Gydabyddiaeth Ariannol); a'r trefniadau ar gyfer ad-dalu cyflogau, lwfansau a ffioedd (Rheoliad 33 Panel Annibynnol Cymru ar Gydabyddiaeth Ariannol). Rhaid i'r rhestr hon hefyd gynnwys y dyletswyddau y gall aelodau ac aelodau cyfetholedig hawlio treuliau teithio, cynhaliaeth ac ad-daliadau costau gofal mewn perthynas â hwy.
6. Rhaid i brif gynghorau ddatgan y canlynol yn y Rhestr:
 - A oes datganiad o gyfrifoldeb sylfaenol cynghorydd wedi'i wneud.
 - A oes disgrifiadau o rôl deiliaid swyddi ag uwch-gyflog wedi'u llunio.
 - A gedwir cofnodion o bresenoldeb cynghorwyr.
7. Rhaid i brif gynghorau, APCau ac ATAAu wneud trefniadau ar gyfer cyhoeddi'r Rhestr Cydnabyddiaeth Ariannol i Aelodau cyn gynted ag y bo'n ymarferol a heb fod yn hwyrach na 31 Gorffennaf yn y flwyddyn y mae'n berthnasol iddi. Dylid cyhoeddi'r Atodlen mewn modd sy'n rhoi mynediad hawdd i aelodau'r cyhoedd.
8. Rhaid anfon y **Atodlen** at Ysgrifenyddiaeth y Panel erbyn 31 Gorffennaf bob blwyddyn.

Atodiad 4: Cyhoeddi Cydnabyddiaeth Ariannol – Gofynion y Panel

Yn unol ag Adran 151 o'r Mesur, mae'r Panel yn gwneud y canlynol yn ofynnol:

1. Rhaid i awdurdodau perthnasol gyhoeddi Datganiad o Daliadau a wnaed i'w aelodau ar gyfer pob blwyddyn ariannol. Rhaid cyhoeddi'r wybodaeth hon ar ffurf ac mewn lleoliad sy'n hygyrch i aelodau'r cyhoedd fan bellaf erbyn 30 Medi yn dilyn diwedd y flwyddyn ariannol flaenorol, a'i darparu ar gyfer y Panel hefyd o fewn yr un terfyn amser. Rhaid darparu'r wybodaeth ganlynol:
 - a. Swm y cyflog sylfaenol, yr uwch-gyflog, y cyflog dinesig a'r ffi aelod cyfetholedig a dalwyd i bob aelod/aelod cyfetholedig o'r awdurdod perthnasol a enwir gan gynnwys achosion lle dewisodd yr aelod beidio â chael y cyfan neu ran o'r cyflog, neu'r ffi ar gyfer blwyddyn y Cyngor sydd dan sylw. Lle talwyd uwch-gyflog, dylid darparu teitl yr uwch-swydd a ddelir.
 - b. Y taliadau a wnaed gan gynghorau tref a chymuned i aelodau a enwir fel:
 - Taliadau mewn perthynas â defnyddio'r ffôn, technoleg gwybodaeth, deunyddiau traul ac yn y blaen
 - Taliadau cyfrifoldeb
 - Lwfansau a dalwyd i faer/cadeirydd a dirprwy faer/dirprwy gadeirydd
 - lawndal am golled ariannol
 - Costau a ysgwyddwyd mewn perthynas â theithio a chynhaliaeth
 - Ad-daliadau costau gofal (gweler paragraff f isod)
 - c. Yr holl dreuliau teithio a chynhaliaeth, ad-daliadau costau gofal (gweler paragraff f isod) a thaliadau eraill a gafodd pob aelod ac aelod cyfetholedig a enwir o'r awdurdod perthnasol, gyda phob categori wedi'i nodi ar wahân.
 - d. Swm unrhyw daliadau pellach a gafodd unrhyw aelod a enwir a oedd wedi'i enwebu i, neu'i benodi gan awdurdod perthnasol arall neu gorff cyhoeddus arall yn ôl y diffiniad yn Adran 67 o Ddeddf Llywodraeth Leol (Democratiaeth) (Cymru) 2013, sef:
 - bwrdd iechyd lleol
 - panel heddlu a throseddu
 - awdurdod perthnasol
 - corff a ddynodwyd yn gorff cyhoeddus mewn gorchymyn a wnaed gan Weinidogion Cymru.
 - e. Enwau'r aelodau na chawsant y cyflog sylfaenol neu'r uwch-gyflog am eu bod wedi'u hatal dros dro am y cyfan neu ran o'r cyfnod blynyddol y mae'r Rhestr yn berthnasol iddo.

- f. Mewn perthynas â chyhoeddi ad-daliadau costau gofal, mae'r Panel wedi penderfynu mai dim ond y cyfanswm a ad-dalwyd yn ystod y flwyddyn y dylai'r awdurdodau perthnasol ei gyhoeddi. Mater i bob awdurdod yw penderfynu ar ei ymateb i unrhyw geisiadau Rhyddid Gwybodaeth y bydd yn eu derbyn. Fodd bynnag, ni fwriedir i fanylion unrhyw hawliadau unigol gael eu datgelu.
2. Os nad oes unrhyw ffigurau i adrodd arnynt, dylid cyhoeddi hynny a'i ddarparu i'r Panel erbyn 30 Medi.

Atodiad 5: Crynodeb o'r penderfyniadau newydd ac wedi'u diweddarau sydd i'w gweld yn yr adroddiad hwn

Mae rhifau'r rhan fwyaf o'r penderfyniadau yn yr adroddiad hwn wedi newid ers yr adroddiadau diwethaf.

Er mwyn helpu awdurdodau, mae'r tabl hwn yn nodi'r penderfyniadau yn yr adroddiad hwn sydd naill ai'n gwbl newydd neu wedi'u diweddarau.

Prif Gynghorau	
Penderfyniad 1: Mae'r Penderfyniad hwn wedi'i ddiweddarau	Bydd y cyflog sylfaenol yn 2019/20 ar gyfer aelodau etholedig prif gynghorau yn £13,868.
Penderfyniad 2: Mae'r symiau sy'n daladwy dan y Penderfyniad hwn wedi cael eu diweddarau	Bydd lefelau uwch-gyflogau yn 2020/21 ar gyfer aelodau o brif gynghorau fel y'u nodir yn Nhabl 5 a byddant yn dod i rym o 1 Ebrill 2020.
Penderfyniad 3: Mae'r Penderfyniad hwn wedi'i ddiweddarau	Rhaid talu cyflog Band 3 o £22,918 i bennaeth dinesig pan fo'n cael ei dalu, a rhaid talu cyflog Band 5 o £17,918 i ddirprwy bennaeth dinesig pan fo'n cael ei dalu, a byddant yn weithredol o 1 Ebrill 2020.
Penderfyniad 4: Mae'r Penderfyniad hwn wedi'i ddiweddarau	Rhaid i aelod llywyddol, os penodir un ac os yw'n cael cydnabyddiaeth ariannol, gael uwch-gyflog Band 3 o £22,918.
Awdurdodau Parciau Cenedlaethol	
Penderfyniad 19: Mae'r Penderfyniad hwn wedi'i ddiweddarau	Dylai'r cyflog sylfaenol ar gyfer aelodau cyffredin o APC fod yn £4,010.
Penderfyniad 20: Mae'r Penderfyniad hwn wedi'i ddiweddarau	Dylai'r uwch-gyflog ar gyfer cadeirydd APC fod yn £12,710.
Penderfyniad 21: Mae'r Penderfyniad hwn wedi'i ddiweddarau	Rhaid talu uwch-gyflog APC o £7,710 i ddirprwy gadeirydd os penodir un.
Penderfyniad 22: Mae hwn yn benderfyniad newydd	Gellir talu cyflog o £7,710 i hyd at ddau gadeirydd pwyllgor.
Awdurdodau Tân ac Achub	
Penderfyniad 27: Mae'r Penderfyniad hwn wedi'i ddiweddarau	Dylai'r cyflog sylfaenol ar gyfer aelodau cyffredin o ATA fod yn £2,005.
Penderfyniad 28: Mae'r Penderfyniad hwn wedi'i ddiweddarau	Dylai'r uwch-gyflog ar gyfer cadeirydd ATA fod yn £10,705.
Penderfyniad 29: Mae'r Penderfyniad hwn wedi'i ddiweddarau	Rhaid talu uwch-gyflog ATA o £5,705 i ddirprwy gadeirydd os penodir un.

Penderfyniad 30: Mae hwn yn benderfyniad newydd	Gellir talu i hyd at ddau gadeirydd pwyllgor. Y tâl fydd £5,705.
Aelodau Cyfetholedig Prif Gyngorau, Awdurdodau Parciau Cenedlaethol ac Awdurdodau Tân ac Achub	
Cyngorau Tref a Chymuned	
Penderfyniad 47: Mae'r Penderfyniad hwn wedi'i ddiweddarau	Gall cyngorau tref a chymuned dalu iawndal am golled ariannol i bob un o'u haelodau, lle mae colled o'r fath wedi cael ei hysgwyddo mewn gwirionedd, o ganlyniad i fod yn bresennol i gyflawni dyletswyddau cymeradwy fel a ganlyn: - Hyd at £55.00 am bob cyfnod nad yw'n fwy na 4 awr. - Hyd at £111.00 am bob cyfnod sy'n fwy na 4 awr ond nad yw'n fwy na 24 awr.

Panel Annibynnol Cymru ar Gydabyddiaeth Ariannol
Ystafell N.03
Llawr Cyntaf,
Adeiladau'r Goron,
Parc Cathays,
Caerdydd
CF10 3NQ

Ffôn: 0300 0253038
E-bost irpmailbox@llyw.cymru

Mae'r Adroddiad a gwybodaeth arall ynglŷn â gwaith y Panel ar gael ar ein gwefan:

<http://pacqa.llyw.cymru>

This page is intentionally left blank